

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Osobní finanční plán

Vendulka Havlínová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Havlíňová Vendulka

Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Hradec

Název práce

Osobní finanční plán

Anglický název

Personal financial plan

Cíle práce

Cílem diplomové práce je sestavení návrhu efektivního finančního plánu pro modelové rodiny, dle předem stanovených kritérií a jejich požadavků a cílů.

Metodika

Metodickými nástroji pro diplomovou práci budou kompilace, analýza, komparace, syntéza. Práce bude rozdělena na část teoretickou a část aplikační.

V teoretické části bude provedena kompilace a následná komparace poznatků z odborné literatury (knih ISBN, odborných časopisů) v návaznosti na legislativu. Budou vymezeny pojmy: finanční gramotnost, finanční plán, osobní finanční plán, příjmy, výdaje, spoření, investování, pojištění, úvěr, nemovitost.

V aplikační části bude provedena základní analýza databáze údajů běžných rodin. Z databáze budou vybrány modelové rodiny, na které budou aplikovány principy efektivního osobního finančního plánu.

Na základě podrobných propočtů bude navržen optimální finanční plán a budou vymezena doporučení pro efektivní sestavování rodinných finančních plánů.

Harmonogram zpracování

Literární rešerše - první základní část : 1-2/2014

Detailní metodika a dokončení druhé části literární rešerše : 3-6/2014

Třetí část literární rešerše : 7-8/2014

Vlastní práce, analytická část, výpočty, grafy : 9-11/2014

Vlastní práce, komentáře k výpočtům : 12/2014

Vlastní práce, syntéza poznatků, návrhy a doporučení : 1-2/2015

Odevzdání poslední verze práce vedoucímu práce ke konečnému posouzení : 5.3.2015

Rozsah textové části

50-70 stran textu

Klíčová slova

finanční plán, finanční prostředky, finanční rezerva, příjmy, výdaje, pojištění, spoření, úvěr

Doporučené zdroje informací

EDWIN J. ELTON a další. Modern portfolio theory and investment analysis. 8th ed., International student ed. Hoboken, NJ: Wiley, 2010. ISBN 978-047-0505-847.

FILIP, Miloš. Osobní a rodinné bohatství, Kam s penězi. Praha : C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-416-3.

FILIP, Miloš. Osobní a rodinné bohatství, Jak chytře investovat. Praha :

C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-523-2.

FILIP, Miloš. Osobní a rodinné bohatství, Jak se dobře zajistit. Praha :

C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-466-X.

KETTELL, Brian. Economics for financial markets. Oxford : Butterworth-Heinemann, 2002. ISBN 0-7506-5384-1.

PALOUČEK, Stanislav a kol. Peníze, banky, finanční trhy. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-152-9.

SMRČKA, Luboš. Osobní a rodinné finance: (Svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek). Praha:

Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-41-2.

SMRČKA, Luboš. Rodinné finance, Ekonomická krize a krach optimismu. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010. ISBN

978-80-7400-199-4.

SYROVÝ, Petr, NOVOTNÝ, Martin. Osobní a rodinné finance. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1098-6.

Odborné časopisy:

Bankovníctví, vydavatel: Economía, a. s., ISSN 121-4273

Investiční magazín, vydavatel: Impax media, spol. s r. o., ISSN 1804-9753

Finanční poradce, vydavatel: Economía, a. s., ISSN 1214-410X

Vedoucí práce

Rezbová Helena, Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2015

Elektronicky schváleno dne 6.10.2014

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 6.10.2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " Osobní finanční plán" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. 3. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Heleně Řezbové, Ph.D., vedoucí práce, za odborný dohled nad tvorbou diplomové práce, za věnovaný čas, věcné připomínky a navrhovaná racionální řešení pro zpracování práce.

Rovněž děkuji paní Heleně Bradáčové z Českomoravské stavební spořitelny, a. s. za konzultace k diplomové práci a vytvoření podmínek pro její zpracování.

Osobní finanční plán

Personal financial plan

Souhrn

Cílem diplomové práce je sestavení návrhu efektivního finančního plánu pro modelové rodiny dle předem stanovených kritérií a jejich požadavků a cílů.

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí, teoretická východiska a vlastní zpracování práce. Metodickými nástroji pro tuto práci jsou kompilace, analýza, komparace, syntéza. Teoretická východiska v první části práce se opírají o studium a analýzy z odborné literatury, článků a zákonů, týkající se problematiky osobního finančního plánování. Citované zdroje práce jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Druhá část práce je praktická a obsahuje analýzu současného bankovního trhu, spořicí produkty. Dále analyzuje rodinné účty českých domácností dle dat získaných z Českého statistického úřadu. Vymezuje modelovou rodinu dle definovaných kritérií, analyzuje její příjmy, výdaje, majetek, stanovuje jejich cíle a přání. Je provedeno zhodnocení finanční situace rodiny a navržen nový finanční plán.

V závěru práce jsou zhodnoceny cíle a přání rodiny a navrženy doporučení pro rodinu, aby směřovaly ke zlepšení rodinného rozpočtu a dosažení navržených cílů ve zvoleném časovém horizontu.

Klíčová slova: finanční plán, finanční prostředky, finanční rezerva, příjmy, výdaje, pojištění, spoření, úvěr

Summary

The aim of the thesis is to present a proposal of an effective financial plan for model families according to beforehand determined criteria and the families' requirements and targets. The thesis is divided into two parts: theoretical issues and practical work. Compilation, analysis, comparison, and synthesis were the used methodical tools. The theoretical issues in the first part of the thesis are based on the study and analysis of expert literature, articles and laws relating the problems of personal financial planning. The cited sources are listed in the references. The second part of the thesis is practical and contains an analysis of the present bank market and the savings products. It further analyses family accounts of Czech families according to data obtained from the Czech Statistical Office. It defines a model family according to the defined criteria, analyses its income, expenses and assets, and determines its aims and wishes. The financial situation of the family is assessed and a new financial plan is proposed.

The thesis conclusion discusses the family aims and wishes and proposes some recommendations to the family to improve the family budget and reach the proposed aims in the given period of time.

Keywords: Financial plan, financial means, financial reserve, income, expenses, insurance, savings, credit

OBSAH

Seznam použitých obrázků	10
Seznam použitých grafů	10
Seznam použitých tabulek.....	11
Seznam použitých zkratk	12
1 Úvod.....	14
2 Cíl práce a metodika	16
3 Teoretická východiska	19
3.1 Obecně o osobním plánování.....	19
3.2 Finanční gramotnost a zdroj informací	20
3.3 Nepřátelé bohatství	22
3.4 Finanční plánování a osobní finance.....	23
3.5 Sestavení finančního plánu	25
3.5.1 Sestavení plánu.....	26
3.6 Kroky finančního plánování	28
3.6.1 Analýza	28
3.6.2 Plán.....	29
3.6.3 Realizace	29
3.6.4 Revize.....	30
3.7 Finanční služby a finanční instituce.....	30
3.7.1 Banky a investiční banky, úspory	31
3.8 Spořitelny.....	33
3.9 Pojišťovny a penzijní fondy.....	34
3.10 Investiční a podílové fondy.....	35
3.11 Další finanční instituce	37
3.12 Nástroje finančního trhu	37
3.12.1 Rozdělení investic	37
3.12.2 Finanční produkty na peněžních trzích	38
3.13 Rodinný rozpočet	39
3.13.1 Strategie rodinného rozpočtu	40
3.14 Finanční plánování - realizace konkrétního plánu	40

3.14.1	Cíle finančního plánu	40
3.14.2	Zdroje ke splnění cílů	41
3.14.3	Rizika finančního plánu	42
3.15	Pořízení konkrétních produktů – přiřazení cílům zdroje	43
3.16	Přínosy finančního plánu	44
3.17	Hrozby bez finančního plánu	45
3.17.1	Finanční poradce	45
4	Vlastní zpracování	46
4.1	Analýza bankovního sektoru českého trhu a finančních produktů	46
4.1.1	Analýza současného trhu finančních produktů v oblasti rodinných financí	47
4.1.2	Bankovní a spořicí produkty	47
4.1.3	Stavební spoření a stavební spořitelny	51
4.1.4	Doplňkové penzijní spoření a penzijní společnosti	52
4.1.5	Hypoteční trh a vývoj úrokových sazeb	55
4.2	Statistika rodinných účtů, legislativně daná minima příjmů	57
4.2.1	Ekonomické situace českých domácností v letech 1991 - 2013	58
4.2.2	Legislativně stanovené příjmy a minima v rodinných financích	62
4.2.3	Přehled vydání a spotřeby domácností dle statistiky rodinných účtů ...	63
4.3	Případová studie rodiny	68
4.3.1	Kroky před sestavením finančního plánu	69
4.3.2	Analýza modelové rodiny – stav rodiny k datu 31. 12. 2014	70
4.3.3	Definice cílů	72
4.3.4	Analýza příjmů a výdajů k datu 31. 12. 2014	73
4.3.5	Analýza majetku rodiny	78
4.3.6	Návrhy řešení a doporučení pro modelovou rodinu	79
4.3.7	Zhodnocení finančního majetku rodiny	86
5	Závěr a doporučení	88
	Seznam použité literatury	98
	Seznam příloh	104

SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Trojúhelník třech U	20
Obrázek 2 Základní vlastnosti investic - riziko, likvidita a výnos.....	23
Obrázek 3 Základy finančního plánování	24
Obrázek 4 Proces finančního plánování	28
Obrázek 5 Definování cíle	40
Obrázek 6 Volné Cash flow – výpočet	42
Obrázek 7 Schéma finančního plánu	44
Obrázek 8 Výběr rodiny z databáze.....	71

SEZNAM POUŽITÝCH GRAFŮ

Graf 1 Podíl bank na trhu hypoték na českém trhu leden 2015	57
Graf 2 Procentuální podíl výdajů domácností celkem v roce 2013	67
Graf 3 Procentuální podíl výdajů domácností se 2 dětmi v roce 2013	68
Graf 4 Porovnání výše příjmu při ztrátě příjmu jednoho z manželů	84

SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 Životní cyklus rodiny.....	26
Tabulka 2 Přehled penzijní společností v počtu účastníků a zhodnocení.....	53
Tabulka 3 Přehled výše státní podpory v návaznosti na úložku k datu leden 2015	55
Tabulka 4 Vývoj úrokových sazeb hypoték k datu leden 2015	56
Tabulka 5 Přehled příjmů za rok 2013 dle statistiky rodinných účtů – průměr na osobu Kč za rok.....	64
Tabulka 6 Přehled vydání za rok 2013 dle statistiky rodinných účtů – průměr na osobu Kč za rok.....	66
Tabulka 7 Modelová rodina.....	72
Tabulka 8 Analýza měsíčních příjmů modelové rodiny, stav k 31. 12. 2014	74
Tabulka 9 Příspěvky od zaměstnavatele, stav k 31. 12. 2014	74
Tabulka 10 Analýza měsíčních výdajů modelové rodiny spotřeby rodiny k 31. 12. 2014	76
Tabulka 11 Analýza výdajů na spoření za měsíc k 31. 12. 2014.....	77
Tabulka 12 Celkové měsíční výdaje modelové rodiny k 31. 12. 2014.....	77
Tabulka 13 Cash flow modelové rodiny k 1. 1.2015.....	78
Tabulka 14 Analýza majetku rodiny- stav k 31. 12. 2014.....	78
Tabulka 15 Analýza finančních produktů – výchozí stav zůstatků k 31. 12. 2014	79
Tabulka 16 Analýza spoření na spořicí účet.....	80
Tabulka 17 Doporučené limity pojištění smrti, invalidity a trvalých následků.....	83
Tabulka 18 Platby životní pojištění	83
Tabulka 19 Analýza stavebního spoření	85
Tabulka 20 Analýza penzijního spoření	86
Tabulka 21 Celkové zhodnocení finanční situace rodiny	87

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

- Allianz PS - Allianz Penzijní společnost, a. s.
- AXA PS - AXA Penzijní společnost, a. s.
- EU - Evropská unie
- HB - Hypoteční banka, a. s.
- HDP - hrubý domácí produkt
- HYPOT - Hypo stavební spořitelna, a. s.
- ING PS - NN Penzijní společnost, a. s.
- Conseq PS - Conseq Penzijní společnost, a. s.
- ČČ - cílová částka
- Česká spořitelna PS - Česká spořitelna Penzijní společnost, a. s.
- ČMSS - Českomoravská stavební spořitelna, a. s.
- ČNB - Česká národní banka
- ČS, a. s. - Česká spořitelna, a. s.
- ČS - Česká spořitelna, a. s.
- ČR - Česká republika
- ČSOB, a. s. - Československá obchodní banka, a. s.
- ČSOB - Československá obchodní banka, a. s.
- ČSOB PS - Československá obchodní banka penzijní společnost, a. s.
- ČSÚ - Český statistický úřad
- KB, a. s. - Komerční banka, a. s.
- KB - Komerční banka, a. s.
- Komerční banka PS - Komerční banka Penzijní společnost, a. s.
- LTV - loan to value - částka k zapůjčení
- Modrá pyramida - Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s.
- Poštovní spořitelna - obchodní divize ČSOB, a. s.
- PS České pojišťovny - Penzijní společnost České pojišťovny, a. s.
- PS - pojistná smlouva
- Q - čtvrtletí, kvartál
- PHM - pohonné hmoty
- SSČS - Stavební spořitelna České spořitelny, a. s., Buřinka

SÚ - spořicí účet

RD - rodinný dům

TV- termínovaný vklad

Wüstenrot - Wüstenrot stavební spořitelna, a. s.

ŽP - životní pojištění

1 ÚVOD

Peníze jsou pro někoho smysl života, pro někoho magické zaklínadlo, pro jiného prokletí. Někdo je má rád, někdo jimi opovrhuje. Vždy byli, jsou a budou lidé bohatí a proti tomu lidé chudí. Člověk peníze doprovázejí celý jeho život, určují i do jisté míry jeho postavení, možnosti, styl a životní úroveň. Vývoj peněz prošel dlouhodobým vývoje několika tisíciletí. Jejich předchůdcem byl prostředek naturální výměny přes vyrobené slitky kovů. Postupem doby došlo k ražení mincí, papírových a plastových platidel a různým obdobným platebním prostředkům. Peníze vlastně vznikly k usnadnění běhu světa. Antický filozof Aristoteles je autorem výroku, že peníze vznikly z poznání nevyhnutelnosti překonat těžkosti při záměně zboží. Peníze jsou také označovány jako specifický druh zboží a nástroj či prostředek s univerzální kupní cenou, sloužící k vyjádření ceny zboží, jako oběživo a k vytvoření úspor. V životě lidí plní celou řadu funkcí, ale zároveň způsobují různé reakce v jednání lidí.

Prostřednictvím peněz si lidé uspokojují především své materiální potřeby. Snem každého jedince je získat ze svých peněz maximální možný užitek, tedy výnos. Každý má nějaké představy a cíle, čeho by chtěl dosáhnout, kde by chtěl za pár let být, a jak by měl jeho život vypadat. Než si začne plnit a realizovat své cíle a aby došlo k jejich následnému naplnění, měl by správně a předem uvědomit svoji pozici a nastavit si správný finanční plán.

Počátkem 90. let 20. století došlo v České republice k velkému rozmachu a rozvoji finančního trhu. Velký rozvoj zaznamenaly nejen banky, které již na finančním trhu působily, ale postupně vstupovaly na finanční trh i nové neznámé instituce, banky, pojišťovny. To sebou přineslo i širokou škálu nabídky produktů, služeb, ale i nepřehlednou orientaci v nabídkách jednotlivých institucí. Pro klienta bylo těžké se zorientovat, co je pro něho vhodné, kam uložit finanční prostředky, tak aby se zhodnocovaly správně a měl je k dispozici dle potřeby a přání. Postupem času začalo docházet ze strany finančních institucí prostřednictvím bankovních poradců k vytváření individuálních plánů pro klienty tzv. „šitých na míru“ dle jejich potřeb a přání.

Aby došlo ke správnému sestavení finančního plánu, je potřeba se správně zorientovat na současném finančním a pojistném trhu. Je nutností dobře znát podmínky pro správné

rozhodnutí, případně přesně vědět na koho a kam se obrátit. Najít dostatek příležitostí a možností, které tento trh nabízí a vystihnout ten přesný okamžik či časový úsek, kdy se správně rozhodnout pro jednotlivé životní kroky a etapy.

Dané téma práce zabývající se analýzu modelových domácností a následným vymezením a sestavením osobní finančního plánu rodiny, jsem se rozhodla zpracovat z důvodu, že mám možnost konzultací s kolegy, nadřízenými pracovníky v rámci bankovního sektoru a pojišťovnictví, ve kterých sama již řadu let působím.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem diplomové práce je sestavení návrhu efektivního finančního plánu pro modelové rodiny dle předem stanovených kritérií a jejich požadavků a cílů.

Dílčí cíle:

1. Vymezení teoretického přístupu k dané problematice – finanční gramotnost, finanční instituce, rodinný rozpočet, finanční plán
2. Základní charakteristiky bankovního sektoru a jejich produktů
3. Statistika rodinných účtů
4. Případová studie modelové rodiny, analýza situace
5. Návrh řešení, doporučení

Zvolenými metodickými nástroji pro tuto práci budou kompilace, analýza, komparace, syntéza. Práce je rozdělena do dvou částí, část teoretická a praktická, tedy vlastní zpracování.

Teoretická východiska v první části práce se opírají o studia a analýzy z odborné literatury, článků a zákonů týkající se problematiky osobního finančního plánování. Budou objasněny pojmy z oblasti rodinných a osobních financí, jako je finanční gramotnost, riziko, inflace, likvidita, finanční plánování. Bude charakterizováno rozdělení finančních služeb na trhu. Podrobněji budou popsány instituce, které tyto služby zajišťují, včetně finančních nástrojů, kterými jsou depozita, úvěry, investování, stavební spoření, pojištění, včetně nástrojů, které se na finančním trhu aktuálně nacházejí. Detailně bude popsána strategie rodinného rozpočtu, jak realizovat konkrétní plán. Budou popsány cíle finančního plánu, zdroje, cash flow, přiřazení zdrojů k cílům, rizika, přínosy a hrozby a role finančního poradce v sestavení finančního plánu.

Praktická část, tedy vlastní zpracování práce je rozdělena do tří nosných částí. První část praktické práce bude zaměřena na analýzu bankovního sektoru na českém trhu a představení finančních produktů, které tyto instituce nabízejí. Analýza bankovního sektoru bude provedena na základě dat předložených Českou bankovní asociací k předem stanovenému datu. Analýza současného trhu finančních produktů popíše běžný účet a jeho instrumenty, dále spořicí produkty, které budou analyzovány k určitému stanovenému datu

a které se na trhu budou nacházet. Budou seřazeny dle jejich výhodnosti a vhodnosti pro modelovou rodinu. Vybranými produkty budou běžné účty, spořicí účty, termínované vklady, stavební spoření, doplňkové penzijní spoření a srovnání hypotečního trhu.

Druhá část praktické práce popíše rodinné účty českých domácností v letech 1991 – 2013. Nejprve budou analyzovány legislativně stanovené příjmy, jako výše hrubé minimální mzdy, životní minimum, státní podpora, existenční minimum. Dále na základě dat získaných z Českého statistického úřadu z databáze statistiky rodinných účtů bude podrobně popsán vývoj, jak se měnila struktura vydání, spotřeby a následně i spoření rodin a jejich účtů v uvedených letech. Podrobně bude vývoj popsán i v různých časových úsecích. Data z databáze rodinných účtů budou dále zpracována do přehledu příjmů a výdajů běžných domácností pro položku domácnosti celkem, dále pro položku domácnosti – rodina se dvěma dětmi a domácnosti – rodiny bez dětí. Přehled bude proveden za předem zvolené časové období a vždy jako průměr na osobu a rok. U výdajů bude určen i procentuální podíl jednotlivých vydání rodin za domácnosti celkem a za domácnosti se dvěma dětmi a bude provedeno porovnání ve vydání.

Třetí částí praktické práce bude provedení analýzy modelové rodiny a sestavení efektivního finančního plánu dle jejich cílů a přání. Pro získání a zpracování dat budou předem nadefinovány kroky, jak postupovat:

Krok 1: stanovení budoucích cílů a přání rodiny, dle jejich priorit a volby časového horizontu, kdy bude cílů a přání dosaženo.

Krok 2: na základě plánů a představ rodiny je dále potřebné získat data o rodině, jakými jsou počet členů domácnosti, pohlaví, věk, profese, věk dětí.

Krok 3: provedením rekapitulace aktuální finanční situace rodiny, jako jsou příjmy, výdaje, majetek, stávající produkty a spoření. Zhodnotit, kolik peněz má rodina doposud naspořeno, kolik volných prostředků ji zbývá.

Krok 4: přiřadit volné prostředky ke stávajícím produktům či navrhnout nové, přiřadit je k jednotlivým cílům, navrhnout pravidelné odkládání finančních prostředků – spoření.

Na základě těchto čtyř kroků budou získána nosná data pro zhodnocení aktuální finanční a majetkové situace rodiny k předem stanovenému datu. Modelová rodina bude vybrána

z interní databáze klientů. Rodina bude vybrána z celkového počtu klientů k určitému datu. Budou nastavena čtyři kritéria pro výběr modelové rodiny:

- manželé do věku do 40 let
- výdaje běžné rodiny se dvěma dětmi
- příjmy ze závislé činnosti

Modelová rodina si určí své priority, cíle a přání, kterých bude chtít dosáhnout ve zvoleném časovém horizontu. Následně bude provedena analýza příjmů, výdajů a majetku modelové rodiny. Zpracované výstupy budou vyhodnocena a bude zpracováno cash flow a zjištěna částka volných zdrojů. Ke každému cíli bude určen časový horizont a částka, kterou by rodina v určitém časovém období chtěla mít pro konkrétní cíl. K jednotlivým cílům budou přiřazeny zdroje, které byly zjištěny analýzou rodiny – dosud naspořené finanční prostředky a sjednané produkty. Na základě těchto zjištění bude navržen a zpracován osobní finanční plán pro modelovou rodinu na období 5 let. U dlouhodobých produktů bude řešena doba 10 let. Do finančního plánu budou navrženy produkty, které bude rodina využívat. Rodině bude doporučeno, jaké smlouvy při tom mají uzavřít, případně jak upravit stávající produkty a s jakými riziky, v případě investičního pojištění. Pro rodinu bude zpracován přehled financování nového plánu. Rodina tak získá efektivní plán, kterým dosáhne vybudování potřebného finančního majetku k dosažení jednotlivých cílů a přání, tak aby získala i zároveň osobní nezávislost.

Zpravidla bývá součástí finančního plánu i financování bydlení, financování koupě domu nebo bytu, případně rekonstrukce domu či bytu. Touto částí financování se práce však nebude zabývat, neboť rodina má bydlení zajištěno.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Bohatství, a kde se bere? „Otázkou zrodu bohatství je prastarý ekonomický rébus, který můžeme mít do značné míry vyřešený. V takové ne v onaké podobě je matkou i otcem bohatství vždy práce. I když se různě schovává, mění formu, podstata zůstává vždy stejná. Staré české přísloví, které však má svůj ekvivalent v mnoha jiných jazycích, nám říká: „Bez práce nejsou koláče“. Bohatství vzniká pouze z práce a jeho objem je natolik nekonečný, natolik nekonečná je lidská schopnost vytvářet práci.“ Jednou z podmínek k vytvoření bohatství je tedy práce, je jí práce vynaložená a má různé formy podoby. Druhou podmínkou, ale není vzdělání, jak by se dalo předpokládat. Jedním z prokázaných faktorů je, že bohatými lidmi na této planetě nejsou žádní vědci nebo například teoretičtí ekonomové, kteří by zbohatli na základě využívání svých schopností, jak by se dalo předpokládat. Nenajdeme je v první desítce, ani první stovce nejbohatších. Pro vznik bohatství není tedy jednoznačně vzdělání podmínkou, ale není také překážkou. Faktem je ovšem, že při vydělávání peněz dosahují výrazných úspěchů i lidé prakticky nevzdělaní nebo málo vzdělaní. Teoretické vzdělání a praktické zkušenosti vlastní, tak sami neotevírají cestu k úspěchu a to jak v oblasti bohatství, tak i osobních financí. Tímto pohledem neexistuje žádný návod či soupis, jak bohatství vytvořit, protože i přesto, že by se dodržely všechny předpoklady, není záruka, že by došlo k úspěchu (Smrčka, 2010, s. 1 - 2).

O penězích se lidé dohodli, že jsou nástrojem, prostřednictvím kterého budou zprostředkovávat směnu jedné komodity za jinou. Peníze jsou v životě člověka vlastně fenomén. Ovlivňují jednání a rozhodování jednotlivce, ekonomik a společenský vývoj společnosti (Revenda, 2010, s. 15 - 18).

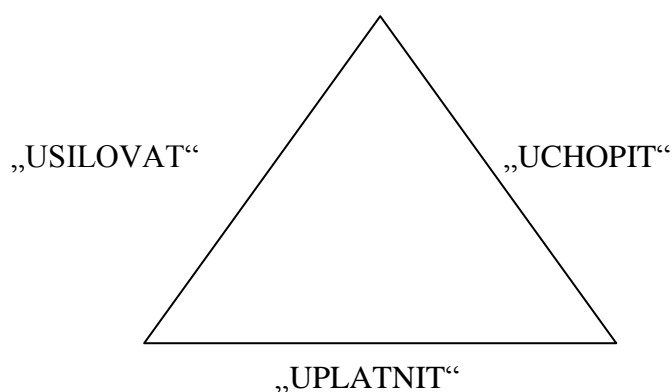
3.1 Obecně o osobním plánování

Každý člověk má ve svém životě určité cíle a představy, jak by měl jeho život vypadat. Plánuje, kde by se chtěl nacházet v životě za pár měsíců a za pár let. Než začne realizovat své plány a cíle, musí si však sám dobře uvědomit svoji startovací pozici, především vlastní finanční situaci. Peníze jsou v životě lidí vlastně takovou alfou a omegou. Díky nim

se lidé vzájemně poměřují, a to kdo více vydělá, našetří a i jak je zadlužený (Janda, 2013, s. 9).

Obrázek 1 zobrazuje Trojúhelník se třemi U. **Strana Usilovat** znamená chtít, mít sny a určitou vizi. Jedinec začne činit to, co si vždy přál i přesto, že hlavním cílem je získání množství peněz. Samotný sen je více než množství peněz. **Strana uchopit** znamená něco aktivně činit a jeho význam je hlavně v učení. Člověk se začne učit. Začne studovat a sbírat informace, rozmlouvat s odborníky, spolupracovat s kouči, učiteli, uchopí své vědomosti. Toto vše proto, aby mohl začít jednat a plynule přejít ke třetímu bodu trojúhelníku. **Fáze uplatnění** u člověka zahrnuje činnosti, které se již naučil, začne je používat. Jde o uplatnění znalostí v praxi. (Kiyosaki, 2012, s. 18 - 19).

Obrázek 1 Trojúhelník třech U

Zdroj: Kiyosaki, 2012, vlastní zpracování

V životě člověka, aby něčeho dosáhl, aby byl spokojený, bohatý, se pro to také musí něco udělat. Jedinec se musí zamyslet nad svými životními přáními, nad tím, zda chce být úspěšný, zdravý, bohatý, mít spokojený vztah a i se bavit. Tento úspěch však vyžaduje určité úsilí. Aby osoba svého cíle dosáhla, musí splnit definici slova dělat. Ta se pojí se třemi základními slovy – usilovat, uchopit, uplatnit (Kiyosaki, 2012, s. 17).

3.2 Finanční gramotnost a zdroj informací

Člověk v dnešní době je pod vlivem velkého množství informací a přicházejí k němu z různých zdrojů. Jedním z nejdůležitějších jsou zprostředkovatelé a mediální prostředí. Komerční média žijí z reklam, jejich šíření a otisk jim přináší jediný a skutečný zisk.

Reklama je přesvědčovací procesem, může být pro spotřebitele dobrou informací. V opačném případě může spotřebitel podlehnout a dostat se do finančních problémů. Proto je důležité se orientovat a dobře znát předem i mediální problematiku, ověřovat si i důvěryhodnost a aktuálnost reklam, neboť se finanční instituce snaží na svoji stranu získat co nejvíce diváků, posluchačů, čtenářů (Novecký, 2009, s. 108).

Nebankovní sektor a další podobné subjekty mají odlišné a překvapivé chování při poskytování úvěrů či půjček, používá nevybíravé metody tzv. k „odchytu klienta“. Soustředí se hlavně na občany s nižší finanční či obecnou gramotností. Takový člověk dost těžko identifikuje nebezpečná či nevýhodná ustanovení smlouvy. Každý byť potenciální dlužník před podpisem smlouvy k úvěru, si musí uvědomit, jak závažný krok činí. V případě, že něčemu nerozumí, neměl by podepsat žádný dokument, bez toho, aby tuto záležitost prokonzultoval s nezávislým odborníkem (Janda, 2013, s. 134 - 140).

Fenomémem posledních let se stal pojem finanční gramotnost. Je však třeba si uvědomit, že počátky finančního vzdělávání jsou již z doby, kdy docházelo k přechodu od výměnného obchodu k uznávanému ekvivalentu, a to jsou i dnes peníze. Peníze spojujeme nejobecněji s nakupováním a prodejem. Jejich vývoj šel od komodit až do současnosti, do formy zápisů v počítačích bank. S jejich příchodem přišla i potřeba finančního vzdělávání, a to zejména s příchodem peněz elektronických, především s rychlým rozvojem trhu s úvěry a dalšími finančními produkty. *„Finanční gramotnost je definována jako soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb.“* Občan, který je finančně gramotný, je schopen spravovat finanční aktiva a finanční závazky vždy dle životní situace, která se stále mění. Umí se orientovat v problematice peněz a cen, spravuje rodinný a osobní rozpočet velmi odpovědně. Finanční gramotnost má tři základní složky: peněžní, cenovou a rozpočtovou gramotnost (Novecký a kol., 2009, s. 22 - 25).

1. **Peněžní gramotnost** – pravomoci určené pro spravování hotovostních a bezhotovostních peněz a transakcí (běžný účet, platební nástroje).
2. **Cenová gramotnost** – princip ceny peněz v čase, cenový mechanismus, inflace, rozdíl mezi reálnou a nominální úrokovou sazbou (poplatky a úrokové sazby).

3. **Rozpočtová gramotnost** – spravování osobního a rodinného rozpočtu, stanovení cílů, alokování vlastních zdrojů, vést vlastní rozpočet, spravovat finanční aktiva – vklady, investice, a spravovat finanční pasiva – úvěry, leasing, dobrá orientace na trhu finančních služeb a produktů, jejich porovnávání a volit je výhodně s ohledem na určitou životní situaci.

Člověk, který je vzdělaný v oblasti financí, je důležitý pro stát, jelikož je úsporou finančních prostředků, a to současných i budoucích. Význam finančního vzdělávání vzrůstá především v dnešní době, tzv. ekonomické krize, v níž občané musí velmi často hospodařit s omezeným rozpočtem. Na základě toho se orgány státu rozhodují a připravují nové koncepce zaměřené na cíl a zajištění různých forem efektivního finančního vzdělávání. Dělají se tedy různé průzkumy, které odhalí na jaké oblasti či okruhy by se mělo poskytované vzdělávání v oblasti financí zaměřit (Chuchvalcová, 2011, č. 1, s. 12-14).

3.3 Nepřátelé bohatství

Za největšími nepřáteli bohatství jsou považovány tři různorodé stavy nebo děje – rizika, inflace a likvidita. Peníze jsou dále ohrožovány rozmařilostí, pýchou, reklamou, zhýralostí, spotřebitelskými návyky a dalšími činy. Ty jsou neslučitelné s rozmnožováním bohatství (Smrčka, 2010, s. 130 – 132).

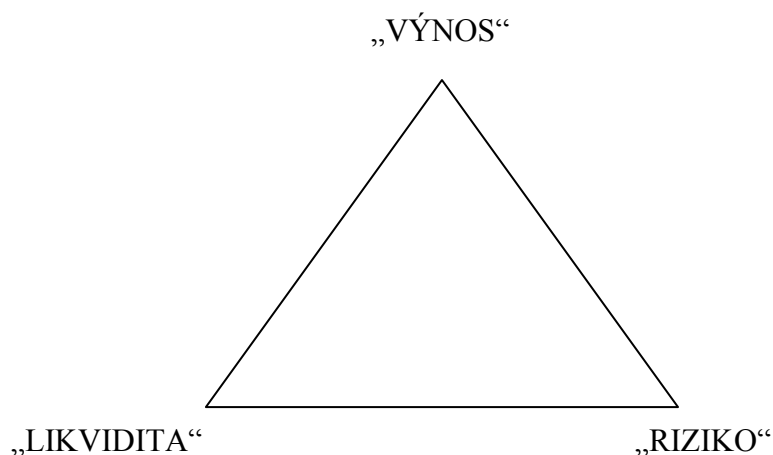
1. **Rizika** – leze je celkem dobře vyjádřit matematicky, a to ve formě určitého pravděpodobnostního modelu. Jsou to jevy, které lze analyzovat a možno je do určité míry předvídat a odhadnout. Investor může definovat předem procentuální zvýšení či snížení. Nelze je popřít, pokud je nerespektujeme a nevnímavost riziko nesnižuje, opačně spíše zvyšuje možnost, že se výrazně projeví a uskuteční. Jsou to děje, které do určité míry podléhají i psychice člověka. Ta ovlivňuje rozhodování vlád, chování trhů, rozhodování spotřebitelů, úvahy investorů a jiné aspekty, jenž ovlivní i politické a ekonomické děje.
2. **Inflace** – vychází z mnoha ovlivnitelných událostí, je objektivní fakt, je rozhodnutím mnoha jedinců i institucí, jako jsou centrální banky, spotřebitelské preference a další vlivy. Investor s ní počítá a staví proti ní určitá rozhodnutí.

3. **Likvidita** – je to vlastnost investice, do určité míry plně kontrolovatelná investorem. Ze strany majitele jde o dostupnost jmění. Do jaké doby získá člověk hotovost od okamžiku, kdy ji začne potřebovat. Nejlikvidnější jsou peníze v hotovosti, peníze na běžném účtu.

Ve finančním světě je oblastí investice rozhodující pojem tzv. triumvirát – riziko, likvidita a výnosnost. Inlace je pak jejich nezdolným průvodcem. Problém likvidity je možné vystihnout ve vztahu mezi rizikem, likviditou a výnosem. Investované rodinné bohatství a osobní finance je potřeba rozložit, tak aby byly správně kombinované rizikovější metody s vysokým výnosem a úplně bezpečné postupy s nízkým výnosem a hned dostupné investice s investicemi dlouhodobými, které jsou málo likvidní (Syrový, Novotný, 2005, s. 117 - 122).

Obrázek 2 zobrazuje základní vlastnosti investic a jsou jimi výnos, likvidita a riziko. Těchto tří ideálních faktorů nelze dosáhnout zároveň. Tyto tři faktory ovlivňují investiční příležitosti. Každá investice z těchto tří vlastností má buď horší či lepší parametry. Tedy pokud budeme požadovat vynikající likviditu, bude se vzdalovat od ideálního výnosu.

Obrázek 2 Základní vlastnosti investic - riziko, likvidita a výnos

Zdroj: Elton, 2010, vlastní zpracování

3.4 Finanční plánování a osobní finance

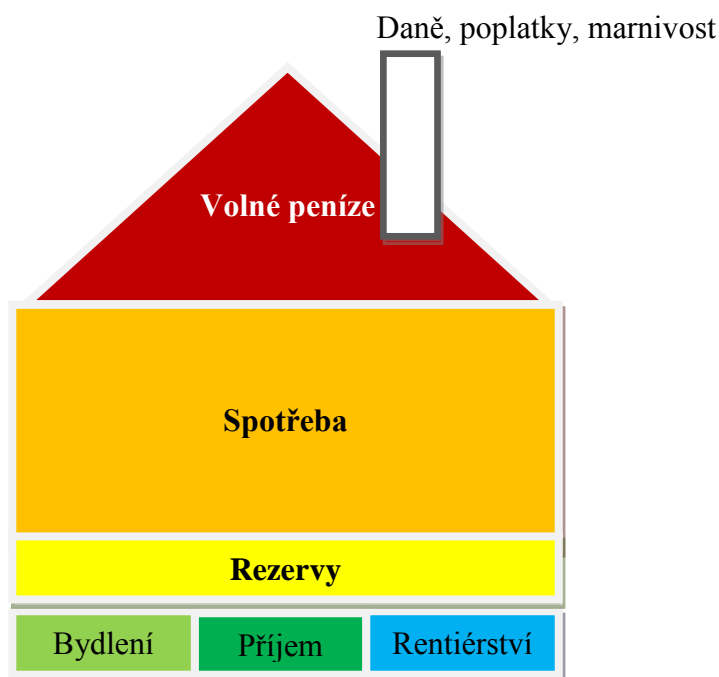
Osobní, rodinné bohatství je možné definovat jako souhrn movitého a i nemovitého jmění. Tímto jměním může osoba či rodina disponovat bez omezení. Je to forma soukromého

vlastnictví. Bohatství se dá chápat i ze širší stránky než hmotná složka, i jako stránka duchovního bohatství, talentu či povahy člověka. Někteří bohatí lidé by si rádi i za obrovskou cenu tuto schopnost rádi koupili. Někdy lze označit za bohatství děti či partnera (Smrčka, 2010, s. 72 – 73).

Ve světě financí je běžně používané slovo produkt. Jedná se o úvěrový či depozitní produkt. Zpravidla je to též označení, pod kterým si můžeme především představit úvěry, půjčky, závazky, ale i osobní účty, spořicí účty, investování, podílové fondy, pojištění (Janda, 2013, s. 9 - 11).

Sestavení finančního plánu je podobné, jako stavět finanční dům, jak je vidět na obrázku 3. Stavbou domu si člověk uvědomí, jaké základy dům má, jejich velikost a zda dům tvoří i střecha. Správně postavený dům stojí na třech základních kamenech: **příjem, bydlení a renta**.

Obrázek 3 Základy finančního plánování

Zdroj: Králová, 2009, vlastní zpracování

Obrázek 3 znázorňuje: **Příjem** je klíčovým prvkem osobního finančního plánu a je potřebný pro realizaci všech investic. Stojí ve středu základů. **Bydlení** je jedním ze základů pohodlného života a představuje pořízení vlastního domu či bytu. Druhou

stranu základů tvoří **renta**. Ta představuje zabezpečení na důchod a představuje kvalitní zabezpečení životního standardu i v důchodu. Základní kameny jsou ochráněny a k tomu slouží **rezerva**. Představuje rychlé a dostupné prostředky při náhlých výdajích. Největší prostor domu tvoří **spotřeba**, která představuje běžné a časté výdaje. Nad tímto vším je střeška – **volné peníze**. Ty mají zajistit v budoucnu určité přání nebo potřebu v životě člověka. V domě se nachází tzv. komín, ze kterého uniká pravidelně teplo, a to ve formě zaplacených daní, poplatků a výdajů, které jsou zbytečné a je nutné je omezit (Syrův, Novotný, 2005, s. 13- 15).

Rezervy se dělí do tří skupin na krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. Nejdůležitější jsou krátkodobé, mají své opodstatnění především v případě snížení příjmů, nebo jeho výpadku. Člověk nemusí přímo o práci přijít, stačí například onemocnět. Krátkodobá rezerva by měla odpovídat šestinásobku nezbytných měsíčních výdajů domácnosti. Finanční prostředky by tedy měly být dostupné, například uložené na spořicímu účtu.

Střednědobá rezerva slouží k pokrytí výdajů v průběhu jednoho až pěti let. Rezerva slouží k pokrytí například dovolené. Měla by být nejméně tak dostatečná, jako krátkodobá rezerva s delším časovým horizontem pro její vytvoření. V případě, že není tato rezerva vytvořena, lidé se zadlužují prostřednictvím spotřebitelského úvěru. K vytvoření úspor slouží termínované vklady, stavební spoření a spořicí účty.

Dlouhodobou rezervu by měla v ideálním stavu mít každá domácnost, která je nápomocná při zajištění penze, studia či bydlení. K tomuto je třeba mít správně nastaveno životní pojištění, penzijní připojištění či investice do podílových fondů (Janda, 2011, s. 102).

O finančním plánování má každý člověk jiné představy. Prvotně by měl nejdříve najít odpověď na otázku, proč chce spořit a co tím dosáhne. Dále pokračuje v zaměření a zájem o vlastní možnosti, možnosti finančního trhu a přechází k výběru nejlepší varianty. Tímto si i zároveň ujasní budoucí potřeby, priority, uvědomí si vlastní finanční stránku, na co má finance a skryté rezervy (Syrův, Novotný, 2005, s. 10).

3.5 Sestavení finančního plánu

Potřeby rodiny i jednotlivce se v čase mění, mají svůj vývoj a své zákonitosti, jak je vyjádřeno v tabulce 1. Vše též souvisí s vybavovacími periodami a fázemi životního cyklu,

tedy nákupy dlouhodobé spotřeby, tak i nutností nahradit staré za nové, aby byly splněny parametry funkčnosti domácnosti (Novecký, 2009, s. 351).

Tabulka 1 Životní cyklus rodiny

Životní cyklus rodiny	Směr výdaje
mladí lidé	zábava vzdělání
plné hnízdo 1, manželé, děti do 6 let	nezbytnosti, nábytek, bydlení
plné hnízdo 2, manželé, děti nad 6 let	vzdělávání dětí, kroužky, sport pro rodinu
plné hnízdo 3, manželé, dospívající děti	auto, elektronika, děti vzdělání, zájezdy
prázdné hnízdo 1	nové vybavení domácnosti, pomoc mladým
prázdné hnízdo 2	zdravotnictví, nezbytnosti

Zdroj: Novecký, 2009, vlastní zpracování

Před sestavením finančního osobního či rodinného plánu je důležité určit, zda cíle budou krátkodobé, střednědobé či dlouhodobé (Srový, Tyl, 2014, s. 15).

3.5.1 Sestavení plánu

Nejprve pro sestavení plánu si musíme určit cíle, rizika a zdroje. Zdroje dále přiřazujeme k jednotlivým cílům.

1. **Cíle** – co si budeme za peníze chtít pořídit
2. **Zdroje** – kolik máme peněz, které bychom chtěli na splnění cílů rozžít
3. **Rizika** – co nám hrozí a jak to pokrýt
4. **Přiřadit cílům zdroje** – kolik peněz dáme na pojistky, kolik na studia a kolik na stáří

Definice cílů

Rodinné finanční plánování je kombinování všech příjmů a výdajů v rámci rodiny. Volné prostředky by měly být využity optimálně pro zajištění přítomnosti a budoucnosti rodiny v oblastech: zajištění přítomnosti (ochrana osob, majetku), úspor zajištění budoucnosti (zajištění bydlení, výnos z úspor, příjem v důchodu, životní cíle). Finanční plánování určí stanovení priorit jednotlivých cílů, neboť ne pokaždé odpovídají reálným možnostem rodinného rozpočtu a majetku. Opačně však může ukázat i skryté rezervy. Tím, že budou

využity vhodné kombinace finančních produktů, je možné šetřit a předcházet i hrozcím finančním ztrátám, které si běžný člověk v životě neuvědomuje (Novecký, 2009, s. 350).

Vyhodnocení zdrojů

Vytvořením osobního finančního plánu dojde k vytvoření rovnováhy mezi budoucími finančními cíli a současnými a budoucími očekávanými zdroji s následným nalezením efektivní cesty, abychom těchto cílů dosáhly. Vše vychází z možností, které jsou poskytovány finančním trhem. Výsledkem finančního plánování dochází k optimalizaci tří rizik (Srový, Novotný, 2005, s 41-44).

a) Spoření a investování – portfolio

Aby mohly být splněny budoucí finanční cíle, musí dojít k vytvoření finančních rezerv, které budou dostačující, dochází tedy k akumulaci a rozmnožování finančních prostředků. Tím, že dochází k jednotlivým kombinacím finančního trhu, je možné dosáhnout i nejvyššího výnosu s přihlédnutím na individuální požadavky, týkající se likvidity, akceptovatelné míry rizikovosti investice. Důležitou roli v této oblasti hrají i daňové aspekty a využívání státních podpor a dotací.

b) Cizí zdroje (úvěry, půjčky) – portfolio

Aby v některých situacích mohlo dojít ke splnění cíle, je vhodné využít i úvěry – cizí zdroje. Zadlužení je přijatelné, pokud je přiměřeně vysoké v porovnání s objemem majetku a výši příjmů.

c) Krytí rizik

Cílem plánu je udržení výdajů co nejnižší na krytí rizik a zároveň veškerá rizika zajistit efektivně, kterým podléhá majetková a příjmová situace v návaznosti na definované cíle.

Riziko

Každé finanční plánování v běžném životě člověka má určité přínosy. Předem je člověk nucen přemýšlet o budoucích finančních záměrech, které budou náročné. Nelze je řešit na poslední chvíli neboť by byly náročné či dokonce nemožné. Někdy nás dokonce finanční plánování přiměje určit priority, protože představy neodpovídají realitě či rodinnému rozpočtu a majetku. Naopak se díky dobře sestavenému finančnímu plánu dají odkrýt skryté rezervy a dojed ke zjištění, jaké možnosti rodina má, co si může dovolit a zda

má i jiné možnosti, než původně chtěla. Kombinací a využitím vhodných finančních produktů dojde k výrazným úsporám a zároveň k uvědomění si, jak předejít hrozícím finančním ztrátám, které si mnohdy ani člověk v běžném životě neuvědomí (Smrčka, 2010, s. 159 - 160).

3.6 Kroky finančního plánování

Finanční plánování je nekonečným procesem, nestačí si ho projít jednou a už více se k němu nevracet (Srový, Novotný, 2005, s. 12). Obrázek 4 vyjadřuje vazby mezi základními fázemi finančního plánování, které jsou uspořádány do kruhu, což vlastně představuje výše uvedený nekonečný proces.

Obrázek 4 Proces finančního plánování

Zdroj: Srový, Novotný, 2005, vlastní úprava

3.6.1 Analýza

Analýza je prvním krokem finančního plánování a představuje definování budoucích finančních cílů, potřeb, záměrů. Skládá se ze čtyř základních oblastí, a to definice cílů a priorit, kalkulace zdrojů, audit stávajícího řešení a analýzy rizik a postojů. Pokud provedeme celkový souhrn uvedených charakteristik, tak bychom měli umět stanovit dosažení cíle, nalézt kompromis, stanovit rizika ohrožující vlastní zdroje a vyjádření, jaké

škody případně mohou způsobit a ohodnotit zvolenou metodu zajištění a spoření, zda odpovídá našemu zvolenému cíli (Syrový, Novotný, 2005, s. 12 - 13).

3.6.2 Plán

Druhým krokem finančního plánování je zpracování projektu, a to na základě výsledků analýzy. Demonstruje návrh řešení se třemi na sebe navazujícími patry. Měl by být sestaven tak, aby mohl být v budoucnosti upraven nebo aktuálně přepracován. Obsahuje kombinaci vhodných finančních a pojistných produktů, jenž musí vyhovovat osobní situaci člověka, aby čelil možným hrozbám, docházelo k jejich podpoře a efektivnímu využívání. Vše je zpracováno s ohledem na již sjednané a probíhající produkty. Základní patro tvoří stabilizace životní úrovně. Podle kvality jejího provedení se dále odvíjí odolnost projektu při realizaci a ukáže, do jaké míry, je projekt odolný negativním událostem. V tomto duchu se odvíjí celý projekt. Vždy je důležité mít na mysli možná budoucí rizika a i se předem snažit optimálně zajistit na odpovídající částku, s co nejnižšími náklady s tím spojenými. V případě podcenění tohoto rizika může dojít k neuskutečnění a případně nerealizování cílů. Druhé patro je tvořeno akumulací prostředků ve formě investování a spoření, jejich zhodnocení, a to s cílem pro budoucí využití. Umožní realizovat cíle a záměry v předem stanoveném časovém horizontu. Ke smyslné akumulaci finančních prostředků je nutné volit i správné nástroje. Ty by měly chránit též před inflací a přinést reálné zhodnocení. Musí se zde i zvážit individuální přístup k rizikům, kdy někdy může dojít i k výkyvům v zhodnocení úspor. Úvěrování tvoří třetí patro. Jde o využití cizích zdrojů – vypůjčených zdrojů. Někdy je jedinou možností, jak v určitém horizontu dosáhnout cíle. Jinde je výhodnější, než použít vlastní zdroje. Tímto však dochází k převzetí závazku postupného splácení bez ohledu na to, jaká je aktuální finanční situace (Syrový, Novotný, 2005, s. 13 - 14).

3.6.3 Realizace

Třetí krok realizace finančního plánu, tedy i jeho postupné naplňování. V této fázi dochází k uzavření smluvní dokumentace vybraných finančních produktů dle nastavení finančního plánu. Dále pak dochází k alokaci podílů úspor nebo pravidelné zaslání určené finanční částky do nich. Vše se děje tak, aby byly vytvářeny finanční rezervy vedoucí ke splnění

cíle. Pokud se jedná o financování z cizích zdrojů, tak aby docházelo k řádnému splácení závazků (Syrový, Novotný, 2005, s. 15).

3.6.4 Revize

Poslední a neopomenutelnou částí finančního plánu je fáze revize, v níž dochází k prolnutí fáze časové s fází realizace. Měla by probíhat v předem stanovených intervalech a tím i předcházet tomu, že se nějaký problém projeví dříve bez očekávání. Zejména je velmi důležité, aby kontrola probíhala nad tím, zda nenastaly nějaké komplikace, tedy nižší spoření, nižší dosažené výnosy, vyšší splátky dluhy, lepší a výhodnější možnosti zhodnocování prostředků určených ke spoření. Revizí může také docházet ke změnám cílů, jejich upřesňováním v průběhu realizace a změn priorit, než ty, které byly na počátku procesu. Tímto se uzavírá kruh procesu finančního plánování. Důležité je, aby byly všechny nesrovnalosti včas odhaleny a zároveň i řešeny, aby nedocházelo k ohrožení cílů a také aby nedocházelo ke zbytečnému vynakládání dodatečných nákladů, které mohou být vysoké, a to proto, abychom dosáhly stanoveného cíle (Syrový, Novotný, 2005, s. 15).

3.7 Finanční služby a finanční instituce

Finanční služby je možné rozdělit do několika základních oblastí (Palouček, 2009, s. 267, 335).

1. Zprostředkovatelské služby
2. Transakční služby
3. Pojišťovací služby
4. Zprostředkovatelské služby
5. Služby spojené s obchodováním s cennými papíry a jejich investování

Finanční instituce jsou subjekty, jež na finančním trhu nabízejí rozsáhlé spektrum finančních služeb. Jsou jedním ze základních kamenů finančního systému společně s finančními trhy a finančními dokumenty. Tyto instituce vytvářejí dokumenty finančního charakteru, obchodují s nimi a mezi účastníky trhu zprostředkovávají pohyb zdrojů. Významnou úlohu mezi institucemi sehrávají banky, dále pak pojišťovny, investiční a penzijní fondy a obchodníci s cennými papíry. V posledních deseti letech došlo k restrukturalizaci finančního systému a dochází k univerzalizaci finančních institucí

a díky využívání informačních technologií dochází i k fúzím a akvizicím. Díky těmto změnám dochází i ke změnám portfolia aktiv i pasiv bank, i ostatních finančních institucí. Pro klienty nabízejí nové produkty v návaznosti na nové distribuční kanály, které jsou více vyhovující pro klienta. Aby byl finanční systém stabilní, je potřeba mít stabilní a efektivně fungující finanční instituce. Instituce jsou striktně regulované (Palouček, 2009, s. 268, 272, 335).

3.7.1 Banky a investiční banky, úspory

Do depozitních finančních institucí řadíme zpravidla komerční banky, spořitelny a úvěrová družstva. Spořitelními institucemi nazýváme spořitelny a úvěrová družstva. Tyto depozitní instituce nabízejí širokou nabídku běžných účtů, tak účtů spořicíh. Tyto instituce se sobě navzájem blíží a díky procesu univerzalizace a deregulace není mezi nimi rozdíl. Finanční prostředky ukládané do těchto produktů jsou pojištěny ze zákona do protihodnoty ve výši 100 tisíc euro (Grůň, 2009). Činností komerčních bank je nehromadění volných finančních zdrojů a následné jejich zapůjčování. Tyto transakce přinesou bance zisk a pro klienty zhodnocení vkladů. Aktivitu bank tedy dělíme na pasivní, tedy přijímání vkladů od klientů formou depozit a aktivní, poskytování úvěrů. Dále se operace dělí na ostatní operace zahrnující bilanční a mimobilanční aktivity, služby investičního bankovníctví, záruky a poradenství. (Palouček, 2010, s. 285). Veškeré bankovní instituce podléhají zákonu č. 21/1992 Sb., o bankách.

Depozita

Jsou nepřímým cenným papírem, vydává je banka. Patří mezi rozhodující část pasiv banky, jejich závazek. Pro klienta jsou určena k běžným hotovostním i bezhotovostním platbám a banky tento platební styk vykonávají. Banky nabízejí možnosti pro klienty, jak spořit, nabízejí další možnosti, jak uložit prostředky a termínovaná depozita. Jsou to prostředky na účtech úspor. Podmínkou pro vložení peněz na tento účet je, že klient nebude určitou delší dobu tento vklad vybírat. Úrok je vyšší, čím déle zůstanou peníze na účtu. Depozitní certifikáty jsou i jednou z forem termínovaného depozita, mají listinnou podobu, relativně nízkou nominální hodnotu a jsou určeny i pro drobné sřadatele. Depozita jsou striktně regulována a to proto, že jsou ekonomickým a i politickým ukazatelem. Mohou je přijímat instituce, které získaly oprávnění – licenci, tedy spořitelny a banky. Musí zajišťovat

pro vkladatele garance, musí být zajištěna. V ekonomicky vyspělých zemích se zajištění depozit provádí formou pojištění depozit. Klient si nese plnou odpovědnost za výběr banky a v případě jejího krachu, nedostává obvykle náhradu v plné výši, je stanoven limit pro pojištění depozit a v zemích EU je to většinou 90 % původního vkladu. Tímto dochází ze strany majitelů vyšších částek k rozdělování vkladů do více bank a díky stanovenému limitu, tak i k podpoře malých bank. Některé země nemají vůbec systém pojištění depozit zaveden. Jinou formou zajištění vkladů je i státní garance – garance centrální banky. Tento systém ochrany depozit netvoří konkurenční prostředí mezi bankami, zvýhodňuje velké banky (Palouček, 2010, s. 285 – 288).

Úvěry

Alokování zdrojů v jednotlivých bankách je velmi rozdílné. Odráží se dle obchodní strategie banky, velikosti a umístění banky, a v neposlední době závisí na řadě faktorů ekonomických i neekonomických. Úvěrové operace a úvěry tvoří významnou část aktivních operací komerčních bank. Zisk z úvěrů je rozhodující částí zisků bank. Přinášejí vyšší výnosy, jsou rizikové, málo likvidní. Banka musí poskytnout úvěry s opatrností a musí zvážit úvěrové riziko, ale i očekávané výnosy. Čím je úvěr na delší časové období, tím se zvyšuje riziko. Jsou poskytovány k různým účelům a různou dobou splatnosti. Úvěry lze klasifikovat podle doby splatnosti nebo dle odvětví. Poskytují se jednotlivcům, firmám, vládám i do zahraničí. Největší část úvěrů je poskytována firmám – obchodní a podnikatelské úvěry. Portfolio úvěrů v bance je velmi široké a ze všech finančních institucí také diverzifikované. Úvěry jsou též poskytovány i jiným bankám, společně s obchodujícím s cennými papíry, leasingovým společností. Hypoteční úvěry jsou specifickou formou úvěrů. Jsou to dlouhodobé úvěry a finanční instituce, aby mohly být poskytnuty, musí zajistit odpovídající dlouhodobé zdroje. Dříve měly v této oblasti výhradní postavení spořitelny. Díky růstu termínovaných depozit došlo k rozvoji hypotečního bankovníctví i v komerčních bankách. Další poskytované úvěry bankami jsou úvěry pro jednotlivce a domácnosti – úvěry spotřebitelské, poskytované na koupi zboží, které má dlouhodobou spotřebu, splacení dluhu, dovolenou. Úvěrové karty jako jedna z forem úvěrů zaznamenaly dynamický růst (Palouček, 2010, s. 289).

Investiční bankovníctví

K aktivním účastníkům finančního trhu patří zejména i banky. Provádějí investování za účelem diverzifikace aktiva a snížení rizika vlastního portfolia aktiv. Rozumíme tímto aktivity bank na kapitálovém trhu a investování do cenných papírů, ale i investování do hmotného a nehmotného majetku, kapitálové účasti v jiných firmách. Obchodování s cennými papíry a poradenství při emisi cenných papírů, management rizik a řízení hotovosti je též řazeno do investičního bankovníctví. Je méně závislé na výši a vývoji úrokových sazeb a úrokové marže, ale je úrokovými sazbami a jejich vývojem ovlivněno. Investiční banky rozhodující část svých aktiv mají spojenou s investováním na rozdíl od komerčních bank, které se soustředí na poskytnutí kapitálu ve formě úvěrů (Filip, 2006, s. 22).

Existuje mnoho způsobů, jak roztřídit finanční cenné papíry. Investor si může vybrat některé z mnoha druhů cenných papírů, některé z nich může přímo zakoupit a investovat přímo do nich. Alternativně může zainventovat do zprostředkovatelského podílového fondu (Edwin, 2010, s. 11).

Vhodné rozdělení investic – finančních aktiv:

1. Přímé investice

- nástroje peněžního trhu,
- nástroje kapitálového trhu - nástroje s pevným výnosem, kapitálové nástroje
- deriváty

2. Nepřímé investice

3.8 Spořitelny

Spořitelny byly založeny především s myšlenkou shromáždit a spojit úspory drobných střadatelů a uložit je v bance. Vzniklý úrokový výnos pak následně rozdělit mezi podílníky. Spoluvlastník je ten, kdo uloží prostředky. Uložená depozita tohoto druhu jsou nazývána podíly. Spořitelny fungují většinou jako akciové společnosti. Rozhodující část aktiv spořitelen tvořily především hypoteční úvěry na rodinné domy. Počátkem 90. let 20. století docházelo ke krachu mnoha spořitelen, a to z důvodu změn na trhu nemovitostí. Důvodem byly dlouhodobé úvěry. Ty byly často financovány krátkodobějšími depozity.

V hospodaření spořitelien nemohl být kryt růst nákladů růstem příjmů, tím došlo k velké krizi v období spořitelien a i ke krachu některých z nich.

Jedním ze speciálních druhů spořitelien jsou stavební spořitelny. Ty spravují kolektivně nashromážděné peněžní prostředky na základě smlouvy o stavebním spoření. Při splnění určitých podmínek garantují nárok na vznik úvěru, pouze však za účelem bydlení s pevnou a výhodnou úrokovou sazbou. Stavební spořitelna stanovuje tarify stavebního spoření, které zahrnují nezbytnou dobu spoření, aby mohl vzniknout nárok na úvěr s garantovanou úrokovou sazbou a vyšší splátkou (Kielar, 2010, s. 14 -16). Stavební spoření je rozšířeným a oblíbeným spořicíím produktem. Je účelový druh spoření, kdy vkladatel dlouhodobě vkládá prostředky u specializované banky. V průběhu spoření může čerpat státní podporu. Po jeho skončení, při splnění dalších podmínek stanoveným v zákoně, může čerpat nárok na zvýhodněný úvěr. Vklady na účtu jsou dle zákona pojištěny až do výše protihodnoty 100 tisíc euro (Lukáš, Kielar, 2007, s. 67).

3.9 Pojišťovny a penzijní fondy

Patří mezi smluvní finanční instituce a získávají zdroje kontraktem s klientem. Povětšinou mají dlouhodobý charakter. Tím si zajišťují jisté a stabilní zdroje a mají díky tomu i velkou flexibilitu. Smluvní finanční instituce nejen získávají zdroje, ale zabývají se také investováním, a to hlavně do akciových trhů. Investují do dlouhodobých cenných papírů, neboť platby klientů jsou předem předvídatelné, jsou povětšinou v dlouhodobém horizontu. Mezi tyto finanční instituce patří zejména pojišťovny a penzijní fondy. Pojišťovny poskytují dva druhy pojištění - životní pojištění a neživotní pojištění (Filip, 2006, s. 9, 10, 39).

Neživotní pojištění zpravidla zahrnuje pojištění majetku, živelní pojištění a odpovědnostní pojištění. Finanční prostředky jsou shromažďovány na základě sjednaných smluvních ujednání. Představuje ochranu vlastnictví. Příjmy z tohoto pojištění jsou poplatky za spotřební služby a neslučují se s úsporami. Výnosy z tohoto pojištění jsou závislé na výběru pojišťovaných rizik. Výnosem může být pouze efektivně vyřízené nahlášení pojistné události. Pojišťovny tvoří pro tyto události rezervní fondy a z nich zajišťují pojistnou ochranu pro osoby a majetek (Janda, 2011, s. 119).

Životní pojištění se dělí na více druhů. Základní jeho hledisko je ochrana pozůstalých před následky plynoucích z neočekávatelného skonu pojištěnce – předčasné smrti, případně trvalé následky či invaliditu. Mimo to, ho lze zvolit i jako spořicí nebo investiční složku pro dlouhodobé zhodnocení úspor. Jeho aktiva představují dlouhodobé cenné papíry a jsou málo likvidní. Aktiva povětšinou tvoří municipální obligace či depozita u bank (Janda, 2011, s. 121).

Penzijní připojištění je jedním z nejvíce rozšířených finančních produktů. Penzijní fond shromažďují od účastníků penzijního pojištění prostředky za podpory státu ve formě státní podpory a případně i zaměstnavatele, za účelem finančního zajištění po odchodu do důchodu. Založení penzijního fondu vyžaduje určité povolení státu a je regulované. Fondy jsou povětšinou spravovány bankami. Shromažďují finanční prostředky od klientů za účelem vyplacení penzijní tzv. důchodové dávky - starobní penze, výsluhová penze, invalidní penze nebo dávky jednorázové, odbytné. Fond finanční prostředky investuje, a po vzniku nároku, prostředky vyplácí. Na shromažďování prostředků se podílí sám účastník nebo i zaměstnavatel. Aktiva státních penzijních fondů tvoří firemní obligace a jiné uložené cenné papíry. Veškeré vklady, výnosy a státní příspěvky či příspěvky zaměstnavatele, nejsou ze zákona pojištěny (Janda, 2011, s. 74).

Oblast pojišťovnictví je činností velice specializovanou a zároveň rizikovou. Pojišťovny v dnešní době mají více tendenci poskytovat komplexní služby a dávat prostor klientovi uzavřít nejen pojistnou ochranu, ale i další finanční produkty. V posledních dvaceti letech dochází k rozsáhlým fúzím bank a pojišťoven (Palouček a kol., 2010, s. 309 – 320).

3.10 Investiční a podílové fondy

Investoři jsou vzdělanější, co se týče akcií, a to zejména díky podílovým fondům a sdělovacím prostředkům. Investují na dlouhé období, cenové poklesy vnímají pouze jako přechodné události a hlavně jako nové příležitosti k případným nákupům. Uvědomili si, že diverzifikované akciové portfolio je investice hodnotnější a není riziková. Proto i z tohoto důvodu jsou ochotni platit více za akcie. Poptávka po akciích posouvá akciový trh na vyšší úroveň (Shiller, 2010, s. 227).

Investiční společnosti jsou investičními zprostředkovateli, soustřeďují zdroje od velkého množství investorů a investují prostředky do diverzifikovaného portfolia podle předem stanovených pravidel. Velký zájem o ně mají především drobní investoři, protože bez nich by nemohli vytvořit diverzifikované portfolio cenných papírů, neboť jim není umožněna individuální investice. Investoři kupují akcie investiční společnosti. Výhodou jsou nižší náklady a provedená analýza rizik a výnosů, jež zajišťuje investiční společnost. Náklady tvoří maximálně 2 % z majetku fondu nebo 20 % z jeho výsledku hospodaření. Jedna z forem investování je také investováním investičních společností (Smrčka, 2010, s. 234-235).

Existují dvě formy fondů, fondy investiční a podílové.

- 1. Investiční fondy** jsou akciové společnosti. Finanční prostředky získávají emisí akcií a na finančním trhu je investují do finančních dokumentů, jež odpovídají investiční politice fondu. Jednotliví investoři se stanou akcionářem a svá práva uplatní na valné hromadě. Naproti tomu fondy podílové spravují investiční nebo správcovské společnosti a nemají vlastní právní subjektivitu. Majetek fondu podílového, musí být oddělen od správcovské společnosti.
- 2. Podílové fondy** jsou podílové listy nebo investiční certifikáty představují vlastnické právo podílníka a zajišťují právo na odpovídající podíl majetku a podílet se na výnosu z tohoto majetku. Podílník se nepodílí na řízení společnosti, musí souhlasit s investiční strategií fondu, politikou a strukturou fondu. Má právo z fondu vystoupit, a to formou prodeje podílových listů (Smrčka, 2010, s. 320-321).

V současné době se již naučili lidé, že trh akciový není tak rizikový, jak se dříve domnívali a dosahuje lepších výnosů než jiné investice. I přesto, že se akcie obchodují, za vyšší ceny než přinesou odpovídající výnosy, tak jsou s tímto již investoři obeznámeni. Vědí, že akcie nejsou tak rizikové, neboť s tím jsou předem obeznámeni. Tedy zhodnoceno, dodatečný výnos – prémii lidé považují jako kompenzaci za investování do akciových trhů, které jsou rizikovější (Shiller, 2010, s. 222).

3.11 Další finanční instituce

Finanční společnosti jsou investičním zprostředkovatelem. Jsou to především finanční společnosti, které poskytují úvěry drobným spotřebitelům na koupi spotřebního zboží. Případně poskytují i úvěry pro firmy na koupi výrobních zařízení a firmy jsou zapojeny do komerčního spotřebitelského leasingu. Tyto finanční společnosti získávají zdroje emisí krátkodobých i dlouhodobých cenných papírů a jejich prodejem na kapitálovém trhu.

Do této skupiny jsou zahrnováni **obchodníci s cennými papíry**. Jsou to povětšinou právnické osoby, akciové společnosti. Musejí mít pro tuto činnost licenci. Obchodníci s cennými papíry poskytují odbornou činnost prostřednictvím fyzických osob. Ti jednájí jejich jménem a vystupují jako dealeři, brokeři nebo obchodníci s cennými papíry (Palouček, 2010, s. 334-335).

3.12 Nástroje finančního trhu

Ve chvíli, kdy jsou již známé cíle a jsou k nim přiřazeny konkrétní zdroje, lze přemýšlet nad konkrétními produkty. Již známe, k jakému cíli budou peníze určeny, a bude stanoven čas, kdy budou potřeba. O produktech je vhodné se bavit, kdy víme, na co peníze budou potřeba, kdy budou potřeba a kolik peněz bude investováno, a to buď postupně či jednorázově (Syrův, Tyl, 2014, s. 15). Ve světě financí se používá označení produkt pro osobní účty, spořicí účty nebo podílové fondy (Janda, 2013, s. 14).

3.12.1 Rozdělení investic

Investice osobního portfolia lze rozdělit do tří skupin – reálné, přímé a finanční produkty. Společným znakem těchto investic je, že slouží jako uchovatel, který je různě dobrý a uchovává reálnou hodnotu peněz – různá ochrana proti inflaci. Tyto investice mají rozdílné výnosy a riziko. Tím, že je celá řada investic, je třeba dobře zvažovat, které investice do portfolia zařadit, neboť mají různou výnosnost, riziko, likviditu, doporučený investiční horizont, zákonnou regulaci a zdanění (Filip, 2006, s. 341)

1. **Reálné investice** – nemovitosti, drahé kovy, statní komodity, umělecké předměty, starožitnosti, sbírky – jedná se o hmotné a reálné investice.
2. **Přímé investice** – investice do cenných papírů,

- **peněžní trhy** – běžné účty, termínované vklady, depozitní certifikáty, pokladniční poukázky, směnky,
 - **kapitálové trhy** – dluhopisy (státní dluhopisy, podnikové dluhopisy, obligace municipalit, hypoteční zástavní list), akcie, deriváty cenných papírů (opce, Futures, Forwardy, Swapy,
- 3. Finanční produkty** – podílové fondy, penzijní připojištění, stavební spoření, životní pojištění, neživotní pojištění. Obvykle bývají přizpůsobeny specifickým potřebám a cílům investování. Ve všech těchto produktech se najdou skryté cenné papíry.

Trhy cenných papírů ovlivňuje především inflace, ale i cena ropy. Růst hodnoty ceny ropy na mezinárodním trhu působí negativně na akcie i dluhopisy. Inflace se na trhu cenných papírů projevuje vždy negativně. Je nutné pro investování znát i další ekonomické modely jako jsou hospodářské cykly expanze a recese, neboť bez nich nelze předpovědět vliv nových situací (Kettel, 2002, s. 119).

3.12.2 Finanční produkty na peněžních trzích

V případě, že budou peníze vysoce likvidní, dlouhodobě budou přinášet nízký výnos, který obvykle nepokryje inflaci. Jsou to produkty peněžních trhů (Filip, 2006, s. 345 - 347).

- 1. Termínované vklady** – vklady v bankách, mají stanovenou délku splatnosti, odměna za uložení je vyšší než na běžném účtu, při předčasném výběru před stanovenou lhůtou je stanovena zpravidla sankce, a to kolem 1 % z vybírané částky, nejvíce je využívány tzv. revolvingový – opakovaný termínovaný vklad.
- 2. Spořicí účty** – jsou obdoba běžného účtu, vkladatel si stanoví sám lhůtu a po jejím uplynutí může vybrat peníze, předčasný výběr je zpoplatněn, od běžných účtů má výhodnější úrokovou sazbu, dochází i k propojení běžného a spořicího účtu, jde o automatický přesun peněz z běžného účtu na spořicí účet. Jednorázově lze převést prostředky zpět při nedostatku peněz na běžném účtu.
- 3. Vkladní knížky** – nejstarší produkt v bance, je v posledních letech na ústupu, existují dvě formy vkladních knížek – s výpovědní lhůtou a bez výpovědní lhůty, výpovědní lhůta činí 30 dní až 2 roky, vydává se pouze na jméno držitele.

4. **Depozitní certifikáty** – jsou cenné papíry, považují se za peněžní produkt. Tyto cenné papíry jsou emitované – vydávané bankou, kdy se banka zaváže po uplynutí výpovědní doby vyplatit hodnotu certifikátu společně úrokem. Úrok zde je vyšší než u vkladu, z důvodu, že nejsou pojištěny, nelze jej vypovědět před koncem lhůty.
5. **Směnky** – cenný papír, kde výstavce - emitent slibuje remitentovi – osobě bezpodmínečně uvedené na směnce, že v určité době na určitém místě zaplatí směnečnou sumu – směnka vlastní, a nebo výstavce přikazuje třetí osobě – směnečníkovi, aby za něho zaplatil osobě uvedené na směnce směnečnou sumu v určité době a na určitém místě.
6. **Pokladniční poukázky** – jsou emitovány státem, dle zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech. Jsou stanoveny na dobu splatnosti do jednoho roku s nominální hodnotou 1 milion Kč. Jsou vydávány bez kuponu a jsou prodávány za nižší cenu, tj. jejich jmenovitá hodnota, při výplatě činí výnos rozdíl mezi emisní cenou a jmenovitou hodnotou.

3.13 Rodinný rozpočet

Rodinný rozpočet je v současné době činnost, která je prakticky neznámá. V době našich babiček v první polovině dvacátého století, případně i dříve v devatenáctém století, bylo zcela běžné, že se v rodinách vedly finanční deníky. Ty velmi precizně zachycovaly pohyb všech obnosů v rodině, a to i drobných. Slovo rodinný rozpočet zná přinejmenším každý. Například v souvislosti s prohlášením „*to by náš rozpočet nezvládnul*“ nebo „*to náš rodinný rozpočet neunes*.“ Po praktické stránce rodinné rozpočtování vymizelo z rodinného života, a to ve většině evropských společností. Prakticky je povědomí o rozpočtování známá problematika v oblasti státních či municipálních rozpočtů. Odlišností těchto rozpočtů je, že vláda, starostové či manažeři hospodaří s penězi a prostředky, které jí nepatří. Ve vyspělé společnosti není již stěžejní otázkou investování vlastních financí, ale začíná být klíčovou otázkou, jak sestavit rodinný rozpočet, jak se dobrat kritického zhodnocení vlastních výdajů, jak se dostat k lepší budoucnosti. Klade zejména důraz na schopnost si uvědomit hrozbu neexistence budoucnosti. Rodina za svůj rozpočet odpovídá od A do Z. V případě zapůjčení peněz z cizích zdrojů, jde o půjčku

přímou a rodina je za ni odpovědná svojí budoucností, majetkem a všemi aktivy (Smrčka, 2008, s. 16 – 17, 129).

3.13.1 Strategie rodinného rozpočtu

„Strategie je komplex pravidel, které si instituce či soukromník, definují jako prostředky či postupy, vhodné k dosažení celkového (strategického)cíle. Je to také dlouhodobý plán činnosti, zaměřený na dosažení určitého cíle“ (Smrčka, 2008, s. 131).

3.14 Finanční plánování - realizace konkrétního plánu

Pro každý finanční plán je třeba si zvolit nejprve cíle, pro které je potřeba předem nashromáždit a přiřadit peníze. *„Ano. Takto jednoduše funguje finanční plán. Žádná věda. Pouze moudrost generací našich předků, které měly rezervy pro „strýčka příhodu“. V plánování tomu říkáme „likvidační rezerva“ (Syrový, Tyl, 2014, s. 17).* Postup při sestavení finančního plánu vyjadřuje obrázek 7 Schéma finančního plánu

3.14.1 Cíle finančního plánu

Pro každý cíl je třeba definovat cíle, které jsou potřeba, které budou řešeny v určitém časovém horizontu. Je tedy pro tyto cíle dobře vědět co bude realizováno, kdy to bude realizováno a s jakou finanční částkou, jak vyjadřuje obrázek 5 Definování cíle.

Obrázek 5 Definování cíle

Zdroj: Syrový, Tyl, 2014; vlastní zpracování

Při plánování je třeba vycházet vždy z aktuálních cen a aktuální situace v rodině. Finanční plán má být nápomocen na cestě k dosažení cílů. Ty nemusí být zcela přesně definovány, ale je třeba se vydat směrem k nim. Plán není žádná vědecká disciplína a není potřeba přesně dbát na každou jeho položku, jako v účetnictví. Při jeho sestavení se pracuje v dnešních cenách, tedy reálných hodnotách. Nejobvyklejšími cíly ve finančních plánech jsou: bydlení (tam kde dosud není vyřešeno, nebo jen provizorně), studium dětí (objevuje

se vždy, kdy má rodina děti a mají plánované studium), finanční nezávislost (důchod), další cíle (dovolená, auto) (Janda, 2012, s. 34).

Finanční plán má za úkol řešit jistotu nebo bezpečí. Jedná se především o zajištění vlastního majetku, zajištění příjmů a likvidní rezervu potřebnou pro výdaje, se kterými se nepočítá – nenadálé výdaje nebo výdaje, kdy dochází k výpadku příjmu, ale jen krátkodobě. Realizací správného finančního plánu se člověk stává finančně nezávislým na státu a své práci. Jeho realizací dochází k uvědomění, co lze realizovat, kopit a také zjistit, že nelze řešit určitou situaci poskytnutím úvěru není dobrá volba, protože se tím rodinná situace nezlepší. Naopak splátky úvěru budou mnohem větším rizikem a též tvrdším než samotné spoření. Rizikem není, to že ztratí práci, odchod do důchodu, má takový majetek, kterým se dokáže uživit (Srový, Tyl, 2014, 23 – 25).

3.14.2 Zdroje ke splnění cílů

Zdroji ke splnění cílů jsou současný majetek zejména finanční a majetek, který nabudeme v budoucnu a jeho pořízení je závislé hlavně na příjmech. Aby bylo dosaženo finančních cílů, je třeba ukládat vlastní peníze a udělat tzv. inventuru a zaevidovat veškerý majetek. Mezi finanční majetek řadíme běžné účty, stavební spoření, penzijní připojištění, fondy, spořicí životní pojistky a podobně. Mimo toho je majetkem i majetek nefinanční a tím jsou nemovitosti na pronájem, vlastní podnikání či firma, majetek nabytý dědictvím nebo darem – pozemky, dům po předcích. Jedná se především o majetek, který například může generovat pasovní příjem a dá se také prodat. Do těchto zdrojů řadíme majetek, který je určen k budoucímu prodeji a bude nápomocen ke splnění cílů a případné finanční nezávislosti. Do zdrojů nikdy nebudeme řadit majetek, jenž není určen k prodeji – vlastní dům, byt. Dalším předpokladem je spoření a investování nových prostředků. Zde je třeba si rozdíly mezi prostředky vydělanými a určenými k útratě. Do příjmů se dále zahrnují položky nepravidelných příjmů – odměny z práce a dále nepravidelné výdaje, jako jsou dovolené, výdaje na konci roku a podobně. Výdaje je třeba stanovit realisticky. Zahrnují se do nich částky na chod domácnosti. Tím zjistíme tzv. cash flow, tedy měsíčně placenou částku na budoucí cíle, vyjadřující v obrázku 6 Voleň Cash flow – výpočet (Srový, Tyl, 2014, s. 27 - 28).

Obrázek 6 Volné Cash flow – výpočet

Zdroj: Syrový, Tyl, 2014; vlastní zpracování

3.14.3 Rizika finančního plánu

Mezi hlavní rizika finančního plánu, jak je často chápáno, rozhodně není pokles hodnoty investic nebo volatilita. Rizikem je nedosažení vytyčených cílů. Cílů nemusí být dosaženo z důvodu, že cíle budou stanoveny velké nad rámec možností a bez tak velkého kapitálu, tedy málo peněz a přesto s těmito cíli bude dále kalkulováno. Rizika je potřeba si uvědomit předem a patří mezi ně:

- 1. vývoj akciových trhů** – investování do akciových trhů
- 2. inflace** – skrytá hrozba naspořených peněz, pro člověka je doslova neviditelná, ekonomické vysvětlení inflace je ztráta hodnoty peněz. Je měřena ČSÚ na základě srovnání cen zboží a služeb v časovém horizontu. Inflace dosahuje až 25 % z investic, a to i v případě velmi bezpečné investice do garantovaného fondu, kde je investice garantována vrácením vložených peněz, kde se jedná o investici bezpečnou, ale trátí inflací.
- 3. realizátor finančního plánu** – realizace plánu, ale nedojde k jeho dokončení
- 4. kritické období při poklesu trhů investovaných prostředků** – realizátor při poklesu investice na trhu ztratí nervy a investici prodá, je potřeba trpělivosti v době poklesu trhu
- 5. změny finanční situace realizátora finančního plánu** – jde o příjmy a výdaje – ztráta při poklesu trhu, nevyplacení pravidelných bonusů od zaměstnavatele, změna či ztráta zaměstnání, nadměrné investice při opravách stávajícího majetku – auto, rodinný dům

Změnu cenové hladiny nazýváme inflace nebo deflace. Inflace je dlouhodobější a nepřetržitý růst cenové hladiny a s ní je spojena nadměrná emise peněz a tím dochází

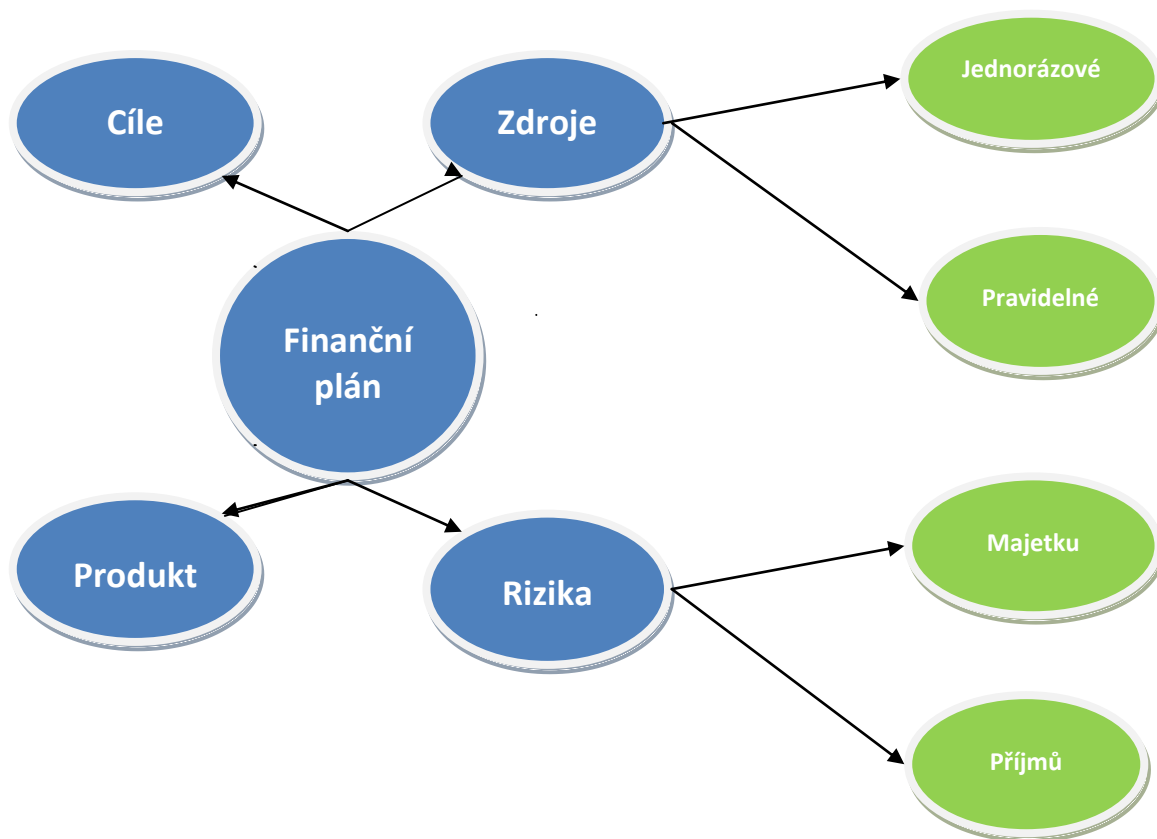
k poklesu kupní síly peněz. Deflaci se rozumí dlouhodobý nepřetržitý pokles cenové hladiny a je propojen s nedostatečnou emisí a dojde k nárůstu kupní síly peněz (Revenda, 2010, s. 158).

3.15 Pořízení konkrétních produktů – přiřazení cílům zdroje

Nejméně důležité v sestavování osobního plánu jsou produkty. O jednotlivých produktech je možné přemýšlet ve fázi, kdy jsou stanoveny cíle a přiřazení ke každému konkrétní zdroje. Nastane tedy rozhodnutí, kdy a k čemu jsou prostředky potřebné, kolik peněz jednorázově či pravidelně bude spořeno. Důležité je nejprve stanovení požadavků, k tomu hledat produkt, než opačně, koupit produkt, který má výhody a hledat, kde by se na něj našly zdroje. Prostřednictvím plánu vznikne představa realizátora, co by měl produkt splňovat. Dochází k vyhledávání takového produktu, jenž splní konkrétní představy. Při investování dle plánu je známo, proč investor má konkrétní produkt, bez plánu nebude nic bránit peníze vybrat (Surový, Tyl, 2014, s. 29).

Obrázek 7 vyjadřuje Schéma finančního plánu, kde je třeba znát nejdříve cíle. Zmapované zdroje dělí na jednorázové a pravidelné. Zdroje jsou položky plánu, na kterých stojí celý plán. V případě, že realizátor přijde o vlastní majetek případně o příjem, plán se nedaří plnit. Dochází k ošetření rizika ztráty majetku a příjmu. Produkty se řeší v poslední fázi plánu.

Obrázek 7 Schéma finančního plánu

Zdroj: Syrový, Tyl 2014, vlastní zpracování

3.16 Přínosy finančního plánu

Po dobře sestaveném finančním plánu je třeba ho dodržovat. Bez něho pak lehce dochází k nákupům nahodilých produktů, které nejsou v souladu s cílem. Realizaci plánu zároveň dochází i k ošetření rizik, dojde k zajištění majetku a příjmů. Ke každému cíli jsou řazeny zdroje. Tím je zajištěno, že nebudou opomenuty důležité cíle v budoucnu. Dochází k řešení strategické alokaci aktiv, je přesně známo, které prostředky a kdy budou potřebné a dle toho jsou předem i přesně navoleny investiční produkty v horizontu krátkodobém a dlouhodobém. Ty jsou určeny vždy k určitému cíli – například akciový fond je určen pro důchod, spořicí účet pro likvidní rezervu. Tímto se dosáhne přehled nad vlastními financemi. V případě, že dojde k ukončení nějakého produktu, je pak rychle známo předem, že nebude dosažen ani navolený cíl (Smrčka, 2007, s. 87).

3.17 Hrozby bez finančního plánu

Dluhová past, je jednou ze základních hrozeb. Tím, že dochází k opakovaným čerpáním úvěrů a jejich splácení zatěžuje rodinný rozpočet a dochází ke zhoršování finanční situace. Nelze našetřit žádné prostředky a dochází k zapůjčení dalších peněz či k půjčování na splátky jiných úvěrů. (Janda, 2012,20).

3.17.1 Finanční poradce

Finanční poradce je pracovníkem banky nebo pojišťovny či jiné finanční instituce a kontakt s ním bývá velmi specifický. Je člověkem z oboru a o dané problematice má mnoho informací. Velmi často se stane poradcem zprostředkovatel, který dojednává pouze smlouvy. Často bývá u těchto zprostředkovatelů upřednostněn zájem jeho provize nad klientem. Tyto osoby jsou více motivovány k uzavírání obchodu. Tato nedůvěra dnes již panuje zároveň i ke kvalitním finančním poradcům. Z průzkumu společnosti SANEP v roce 2011 bylo zjištěno, že k poradcům není důvěra a nevyužívá ho každý pátý dotázaný člověk (Bankovníctví, 2011, č. 12, s. 31).

Výběrem nevhodného finančního poradce lze přijít o velkou částku peněz. V případě, že mezi klientem a poradcem dojde k sympatiím a následně k dobré spolupráci, bývá tento vztah povětšinou dlouhodobý. V případě, že poradce vytváří finanční plán na první schůzce přímo prostřednictvím uzavírání konkrétních smluv, jedná se o nevhodného poradce (Janda, 2011, s. 27-29).

Informace, o které se především finanční poradce zajímá, jaké plány a sny klienti mají, co od nich především očekávají. Podle toho může správně poradce odhadnout, jestli tužby odpovídají jeho finančním možnostem (Janda, 2012. s. 177).

4 VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Správně pochopené osobní či rodinné finanční plánování je velmi důležité především pro získání přehledu o vlastních financích. Plánování by nemělo být postaveno na prodeji produktů bank, pojišťoven či rad nezávislých poradců. Mělo by být založeno především na konkrétních plánech jednotlivce či rodiny, jejich potřebách a správném uchopení jejich finančních toků. Sama rodina by měla sestavit svůj plán dle potřeb, měla by vědět, co je pro ně důležité a potřebné a nenechat se ovlivnit finančním poradcem, který rodinu nezná, případně jen povrchně a snaží se sestavit plán. Odborný poradce či konzultant, by měl být nápomocen až ve fázi řešení, tedy jakým způsobem bude plán navržen.

4.1 Analýza bankovního sektoru českého trhu a finančních produktů

Na českém trhu financí působí celá řada různých společností, u kterých si lze sjednat velké množství finančních produktů. Banky jsou leadery téměř všech finančních skupin působících v České republice, takže lze hovořit o finančním trhu, kde hrají hlavní úlohu banky. Na finanční sektor v České republice dohlíží a reguluje ho Česká národní banka, která od dubna 2006 představuje instituci, která dozoruje aktivity nad celým finančním trhem včetně:

- družstevní záložny
- pojišťovny
- penzijní fondy
- investiční společnosti a investiční a podílové fondy
- leasingové společnosti
- stavební spořitelny
- obchodníci s cennými papíry
- finanční skupiny

V posledních letech věnují banky velkou pozornost rozvíjení retailového bankovníctví, kam patří úvěry domácnostem, a to jak spotřebitelské, tak na uspokojení potřeby

vlastnického bydlení. Retailové úvěrování je dosti dynamickou oblastí bankovního trhu. Bankovní sektor je výrazně ovlivněn velkými bankovními domy.¹

Bankovní sektor je ziskový, kapitálově výborně velmi likvidní a těší se velké důvěře klientů. K překonání finanční krize v roce 2008 nepotřeboval žádnou pomoc od státu a takových bankovních systémů v Evropě mnoho není. K 31. 5. 2013 se na českém trhu nacházelo celkem 45 subjektů s bankovní licencí, včetně 22 poboček zahraničních bank a 5 stavebních spořitelen. Konkurenční prostředí mezi bankami je zdravé. Čtyři velké banky na českém trhu: Česká spořitelna, a. s., Komerční banka, a. s., Československá obchodní banka, a. s., UniCredit bank, a. s. (dle aktuální metodiky nad 250 mld. Kč aktiv). Banky spravují přibližně 57,2 % aktiv, 52,3 % hrubých úvěrů a 57,9 % vkladů klientů.²

4.1.1 Analýza současného trhu finančních produktů v oblasti rodinných financí

Spoření a investování je ušlechtilý způsob, jak se co nejlépe zachovat ke svým penězům. Současný finanční trh nabízí různé možnosti a produkty určené ke spoření. V této části práce byla provedena analýza a komparace spořicíh bankovních produktů na českém trhu. Analýza je přehledem, který slouží jako podklad pro modelovou rodinu, kam a do jakých produktů je možné bezpečně ukládat finanční prostředky. Přehled slouží jako podklad pro sestavení finančního plánu modelové rodiny. Tyto produkty jsou v největším objemu využívány domácnostmi u českých bank.

4.1.2 Bankovní a spořicí produkty

Do této skupiny lze zařadit především veškeré bankovní účty, jakými je běžný účet, termínovaný vklad, spořicí účet. Jedná se o účty, které zřizuje banka svým klientům a na které si klient ukládá své finanční prostředky, buď k okamžité spotřebě nebo krátkodobě, či na určitou dobu s danou splatností. Slouží k zaznamenávání debetních a kreditních operací mezi bankou a klientem na základě smluvního vztahu. Vklady na těchto účtech jsou ze zákona pojištěny do výše protihodnoty 100 000 EUR.³

¹ <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-21>

² <https://www.czech-ba.cz/cs/bankovni-sektor/zakladni-informace/data-za-obdobi>

³ <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-21>

Běžný účet a jeho instrumenty

Základem správy osobních financí je v moderní době běžný účet, který dnes již neodmyslitelně patří do rodinného plánování. Běžný účet je vedený v bance. Je jedním ze základních nástrojů, kde se začínají spravovat finance. Je to účet, který slouží k hotovostnímu i bezhotovostnímu platebnímu styku. Dokument o zřízení běžného účtu a jeho vedením mezi klientem a bankou se nazývá Smlouva o zřízení a vedení běžného účtu a je v písemné podobě. Finanční transakce klient může vkládat, vybírat nebo provádět prostřednictvím platebních příkazů. K běžnému účtu se zpravidla navazují další instrumenty jako je platební karta, trvalý příkaz, svolení k inkasu a internetové bankovníctví. Účet slouží především na přijímání mzdy od zaměstnavatele či z podnikání a k úhradě běžných provozních výdajů na chod domácnosti. Platební karta slouží k výběrům hotovosti z bankomatu či k bezhotovostní platbě u obchodníka. Platební karty dělíme na kreditní a debetní. U debetní karty klient čerpá svoje naspořené prostředky z účtu. U kreditní karty klient čerpá prostředky zapůjčené bankou na určité období, musí tyto prostředky bance do určitého období vrátit. V případě, že se klient rozhoduje o zřízení nového účtu v bance, je pro něho rozhodujícím kritériem služba, kterou plánuje využít a kolik za tyto služby zaplatí. V současné době je velmi oblíbeným trendem zakládat účty u bank, které mají rozmístěné své kamenné pobočky ve velmi omezené míře. Tyto banky pak nabízejí účty zdarma nebo za velmi symbolický poplatek. Jsou konkurencí současným bankám s velmi rozšířenou sítí kamenných poboček. Jedná se o nízkonákladovou strategii. V posledních letech došlo i k hojnému rozšíření nízkonákladových bank na český trh. U těchto bank je velmi omezený osobní kontakt. Vše si klient musí zařídit prostřednictvím internetu. Tyto banky se především těší oblibě u mladých lidí.⁴

Porovnání běžných účtů vybraných bank k datu 1. 11. 2014 v **příloze 1** této práce, vystihuje porovnání osobních účtů. Pro porovnání byly vybrány tři největší banky na českém trhu ČS, a. s., ČSOB, a. s. a Komerční banka, a. s. Tyto banky mají i velmi rozsáhlou síť poboček a jsou lídry českého trhu. Pro porovnání k nim byly vybrány tři banky, které přišly na trh před nedávnem a setkáváme se s nimi především, jako s bankami internetovými s velmi malou sítí poboček a jsou to AIR bank, a. s., FIO banka, a. s. a mBank, S.A. Ty banky se nacházejí jen ve velkých městech a pobočky jsou rozšířeny

⁴ vlastní zpracování dle internetových stránek jednotlivých bank v ČR, podrobněji viz seznam zdrojů

spíše jako obchody v marketech, než jako bankovní ústavy. Většina bank nabízí tzv. balíčky, které obsahují určité zvýhodnění. Největší úsporou pro klienta je jednoznačně poplatek za vedení účtu, kde se dá nejvíce ušetřit, a to řádově i několik set korun ročně. Na základě porovnání v příloze 1 se nelze jednoznačně rozhodnout o výhodnosti pro některou banku. Rozhodujícím faktorem pro klienta je složení konkrétního balíčku dle jeho potřeby. Dalším faktorem pro rozhodování se může pro klienta stát i kamenná pobočka či banka s prioritní obsluhou prostřednictvím internetu. Jinak se bude rozhodovat mladý klient, jinak starší. Jeden z faktorů pro rozhodnutí klienta je i stabilita banky na finančním trhu. Žádná z těchto vybraných bank neúčtuje poplatky za zřízení běžného účtu, za vedení a zřízení internetového bankovníctví, za zřízení a vedení platební karty. Úročení u těchto běžných účtů je buď 0% nebo 0,1%. Všechny tři velké bankovní ústavy mají své služby zpoplatněny. Nejméně nákladovou bankou je FIO banka.

Spořicí účty

Spořicí účet je účet zpravidla navázaný na běžný účet, ale není to vždy pravidlo. Slouží k uložení úspor, které jsou volné a kdykoliv k dispozici. Jeho úlohou je uložení finančních prostředků v krátkodobém horizontu a umožňuje klientovi operativní manipulování s finančními prostředky dle jeho potřeb a cílů. Na rozdíl od běžného účtu mají tyto účty však vyšší úrokovou sazbu pro zhodnocení finančních prostředků. Zhodnocení na těchto účtech je nad mírou inflace nebo inflaci kopíruje. Tyto účty mají vysokou likviditu. Úroková sazba na těchto účtech je u některých bank jednotně stanovena bez rozdílu uložené částky, někdy je rozdělena na pásma dle uložené výše prostředků. Úroková sazba je stanovena od základní úrokové sazby ČNB. Jedná se o velmi rozšířený účet sloužící k držení prostředků v krátkodobé rezervě, je alternativou běžného účtu, ale s vyšším úročením oproti běžnému účtu. Není účtován poplatek za vedení účtu.⁵

Příloha 2 této práce Porovnání spořicíh účtů vybraných bank k datu leden 2015 charakterizuje aktuální nabídku spořicíh účtů, včetně částky stanovené pro minimální úložku, která je podmínkou pro vyšší zhodnocení financí. Úrokové zhodnocení je v rozpětí od 0,4 % do 1,63 %. Nejvyšší zhodnocení nabízí Sberbank CZ, a. s. Nulovou vloženou částku, tedy bez počátečního vkladu nabízí pouze jedna banka, a to mBank S.A. Některé banky nabízejí základní úrokovou sazbu a navíc bonusové zhodnocení. Bonus Wüstenrot

⁵ vlastní zpracování dle internetových stránek jednotlivých bank v ČR, podrobněji viz seznam zdrojů

je za podmínky, že proběhne fixace na 3 měsíce + 0,1 %, na 6 měsíců + 0,2 %, na 9 měsíců + 0,3 %, na 12 měsíců + 0,4 %. Bonus mBank, S. A. je za podmínky při max. zůstatku do 100 tis. Kč + celkový objem plateb kartami u obchodníků nebo na internetu ve výši min. 4000 Kč měsíčně. U GE Money Bank, a. s. je pro získání bonusu podmínkou mít minimální měsíční kreditní příjem 7000 Kč. Vyšší zhodnocení nabízejí především banky, které nejsou na finančním trhu dlouhou dobu a snaží se oslovit co nejvíce klientů. Příloha 2 vystihuje dále vyčíslení čistého výnosu u každé uvedené banky. Zvolená výše úločky pro výpočet byla 50 000 Kč, délka úločky na dobu 1 rok. Spořicí účty jsou ze zákona pojištěny. Z výnosu banka odečítá daň z příjmu ve výši 15 %. Nejvyšší zisk činil 697 Kč u Sberbank S. A.

Termínované vklady, vklady s výpovědní lhůtou

Termínovaný vklad je vklad na určitou předem sjednanou dobu splatnosti s pevnou částkou. Prostředky jsou zhodnoceny předem stanoveným úročením, které je dané a odvíjí se podle délky splatnosti a výše vložené částky. Bankovní ústavy nabízejí délku splatnosti do jednoho roku, tedy krátkodobé termínované vklady a pak zpravidla od jednoho roku do pěti let. Finanční prostředky z tohoto vkladu jdou vybrat pouze za podmínek se sankcí a ta bývá vysoká. Tento typ vkladu zaručuje klientovi jisté zhodnocení, které je předem již známé v případě, že se dodrží doba úločky a klient obdrží uloženou částku a úrok z vkladu snížený o daň z úroků. Tento typ spoření je považován za konzervativní a je vhodný pro opatrné klienty. Existuje i vklad s určitou předem stanovenou výpovědní lhůtou, pak se nazývá vklad s výpovědní lhůtou. Zhodnocení termínovaného vkladu je vyšší než na běžném nebo spořicí účtu. Podmínkou je dodržení sjednané lhůty či výpovědní doby. Tím je likvidnost omezena na tuto dobu. Předčasné ukončení vkladu je možné, ale za podmínky určité sankce. Sankce u některé banky může být i vyšší než je samotné zhodnocení, proto si klient musí předem dobře rozmyslet, zda prostředky, které plánuje uložit, nebude opravdu ve zvoleném časovém horizontu potřebovat. Samotné zhodnocení není však až tak vysoké, jak bychom se mohli domnívat, ale kopíruje spíše inflaci. Tento typ vkladů je obvyklý i pro družstva či záložny.⁶

Porovnání termínovaných vkladů vybraných bank k datu leden 2015 vystihuje **příloha 3**. Banky nabízejí různá pásma výše uložených částek a různé délky úločky. Pro správné

⁶ vlastní zpracování dle internetových stránek jednotlivých bank v ČR, podrobněji viz seznam zdrojů

a přehledné porovnání bylo tedy nutné se rozhodnout a zvolit si určitá kritéria. Pro porovnání byly předem stanoveny parametry, částka ve výši 100 000 Kč a délka úločky na 1 rok a 3 roky. Stejně jako u spořicíh účtů největší zhodnocení opět nabízejí banky, které se na finančním trhu nenacházejí příliš dlouhou dobu. Základní vklad na termínovaný vklad je v rozpětí od 0 Kč do 40 000 Kč. Zhodnocení při roční úložce se pohybuje od 0,10 % do 1,10 %, nejvyšší zhodnocení poskytuje ZUNO BANK AG. Pro vklad na tři roky se úročení pohybuje od 0,25 % do 1,60 % u banky Equa bank, a. s.

4.1.3 Stavební spoření a stavební spořitelny

Stavební spořitelny v České republice začaly vznikat v 90. letech 20. století na základě zákona č. 96/1993 Sb., o stavební spoření a státní podpoře stavebního spoření v platném znění. Po schválení zákona vzniklo na českém trhu šest stavebních spořitelen. V roce 2008 došlo k fúzi stavební spořitelny HYPO stavební spořitelny, a. s. s Raiffeisen stavební spořitelnou, a. s. a vystupují i pod tímto názvem. V současnosti působí na českém trhu pět stavebních spořitelen: Českomoravská stavební spořitelna, a. s., Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s., Stavební spořitelna České spořitelny, a. s., Raiffeisen stavební spořitelna, a. s., Wüstenrot stavební spořitelna, a. s. Účastník stavebního spoření při uzavírání smlouvy platí zpravidla poplatek dle sazebníku stavební spořitelny a bývá povětšinou 1 % z cílové částky. V současné době může účastník stavebního spoření získat dle zákona státní podporu v maximální výši 2 000 Kč, což činí 10 % z roční uspořené částky, maximálně z 20 000 Kč. Vázací doba je zákonem stanovena na 6 let. Účastník tak na svůj účet stavebního spoření získává své naspořené finanční prostředky, státní podporu, úrok dle podmínek stavební spořitelny, snížený o daň z příjmu a poplatek za vedení účtu. Stavební spoření má dvě části, a to spořicí a úvěrovou. Do úvěrové smlouvy přechází po splnění určitých podmínek, zpravidla je tomu naspoření 40 % cílové částky, bodového ohodnocení a dodržení minimální doby spoření 2 let. Smlouva o stavebním spoření končí vázací dobou nebo přechodem do úvěru. Poskytnutí úvěru ze stavebního spoření je dle zákona přesně účelově stanoveno. Ze zákona je stavení spoření pojištěno ⁷

Stavební spoření využívá 40 % obyvatel České republiky a mají celkem naspořeno 430 miliard korun. V rodinách bývá nejčastějším počtem smluv jedna až dvě smlouvy, a to

⁷ <http://www.burinka.cz/cs/obchodni-podminky/zakon-o-stavebnim-sporeni/>

u 49 % domácností. Jedna pětina dále uvádí, že jsou v rodině vlastníky tří a více smluv o stavebním spoření. Na základě průzkumu zpracovaného Reiffeisen stavební spořitelnou bylo zjištěno, že téměř polovina spořicích si zakládá stavební spoření s úmyslem naspořené peníze investovat do bydlení, jedna desetina uvažuje o úvěru, třetina spořicích nezná předem účel spoření a 9 % spořicích má jiné důvody nesouvisející s bydlením. Každý druhý spořicí Čech uvažuje o opakování stavebního spoření v budoucnu. Využití stavebního spoření, v hlavní oblasti v rámci stavebního spoření, je na rekonstrukci bydlení, a to 47 % nebo na nákup domu, bytu 28 %. Z úspor si pak koupí nábytek 14 %. ⁸

Porovnání parametrů stavebních spořitelen v ČR k datu leden 2015 vystihuje **příloha 4** je z ní možné vyčíst, že u všech pěti stavebních spořitelen, které působí na českém trhu, jsou základní parametry, kterými je nejnižší cílová částka, úhrada za vedení účtu poplatky za vedení účtu téměř podobné, odlišnosti jsou nepatrné. Nejvyšší poplatek 354 Kč ročně za vedení účtu má Wüstenrot stavební spořitelna a nejnižší 310 Kč ročně pak Stavební spořitelna, ČS, a. s. Úročení pro vklady je u všech stavebních spořitelen podobné a řídí se vždy určitou základní úrokovou sazbou, která se pohybuje u stavebních spořitelen od 1 % do 1,3 % a individuálními akcemi jednotlivých stavebních spořitelen, které jsou nepravidelně vyhlášovány každou stavební spořitelnou. Stejně tomu tak je i s poplatkem za uzavření smlouvy o stavebním spoření. Všechny spořitelny mají stanovený poplatek ve výši 1 % z uzavřené cílové částky, ale u některých je maximum, pokud je vyšší cílová částka. Buřinka nemá omezení na výši poplatku, dále pak nejvyšší maximální poplatek ve výši 30 000 Kč účtuje Wüstenrot, nejnižší ve výši 10 000 Kč má stanoven poplatek Modrá pyramida. Velice zajímavý prodejní argumentem pro stavební spořitelny je však možnost získání řádného úvěru bez zástavy nemovitosti. Nejvyšší úvěr bez zástavy nemovitosti lze získat u Stavební spořitelny ČS, a.s. až do výše 800 tis, Kč, nejnižší pak u Modré pyramidy. Toto může být jedním z argumentů při rozhodování klienta, kde si stavební spoření uzavře.

4.1.4 Doplnkové penzijní spoření a penzijní společnosti

Doplnkové penzijní spoření je upraveno dle zákona č. 427/2011 Sb., o doplnkovém penzijním spoření, v platném znění. Jedná se o produkt, který je nástupcem penzijního

⁸ <http://www.acss.cz/cz/novinari-a-odbornici/grafy-stavebniho-sporeni/>

připojištění, které se pro vstup nových klientů uzavřelo na konci roku 2012. Penzijní reforma přinesla změny, a to ve formě nového finančního produktu pod názvem doplňkové penzijní spoření, které je III. pilířem důchodové reformy. Tato forma spoření je považována stále i po legislativních změnách, za velmi výhodnou formu spoření se státním příspěvkem, který je státem podporován formou státní podpory a daňovým zvýhodněním.

Tabulka 2 Přehled penzijní společností v počtu účastníků a zhodnocení

Penzijní společnost	Počet účastníků 4Q 2014	Zhodnocení v % k 31. 12. 2013
Česká spořitelna PS	914 272	1,3
PS České pojišťovny	1 199 666	2,1
ČSOB PS	635 707	1,7
Conseq PS	93 978	2,2
ING PS	367 097	1,4
AXA PS	383 363	2,29
Allianz PS	457 608	1,6
Komerční banka PS	506 121	1,44

Zdroj: vlastní zpracování dle internetových stránek jednotlivých penzijních společností v ČR, podrobněji viz seznam zdrojů

Z tabulky 2 je možné vidět, že největší podíl na trhu v oblasti doplňkového penzijního spoření zaujímá na trhu Penzijní společnost České pojišťovny, a. s. K datu 4. čtvrtletí roku 2014 v počtu téměř 1,2 milionu klientů a je stálým lídrem trhu. Nejnižší podíl na trhu zaujímá nově vzniklá společnost Conseq PS přibližně se 100 tisíci účastníků. Hlavním důvodem tak velkého rozdílu v počtu klientů, je datum vzniku penzijní společnosti, jenž se většina transformovala z původních penzijních fondů do nových penzijních společností. Procentuelní zhodnocení prostředků se v jednotlivých společnostech odvíjí podle hospodaření jednotlivých penzijních společností a dle zvolení investiční strategie. Tu si volí sám klient na základě vyhodnoceného dotazníku hned na počátku při vstupu. Toto je také rozdíl oproti původnímu spoření v penzijních fondech do konce roku 2012. Investiční dotazník vyplňuje každý klient, který se rozhodl vstoupit do doplňkového penzijního

spoření. Tímto se předem zjistí, zda je účastník ochoten uložit své naspořené prostředky do rizikovější oblasti, jako jsou akcie, či je konzervativní klient a úložka bude směřována do dluhopisů. Nejvyšší průměrné zhodnocení za poslední uzavřený rok 2013 k 31. 12., měla AXA PS ve výši 2,29 %. Nejnižší zhodnocení 1,3 % naopak vykazovala Česká spořitelna PS.

Účastník si vlastní příspěvek může v průběhu spoření upravovat. Do spoření může přispívat zároveň zaměstnavatel, pro kterého vzniká úspora na dani. Ke svým pravidelným měsíčním příspěvkům dostává účastník penzijního připojištění, státní podporu, která je závislá na výši měsíčního příspěvku. Výše státní podpory charakterizuje tabulka 3. Prostředky vložené účastníkem společnost výhodně investuje, dle strategie klienta. Doposud nejrozšířenější formou jsou investice s minimálním rizikem a stabilním výnosem, dluhopisy, státní cenné papíry, termínované vklady a akcie. ČNB vykonává nad investováním státní dozor. Zisk ve výši 85 % a více je každý rok rozdělen mezi klienty na jejich účet. Optimální příspěvek pro čerpání všech výhod je měsíčně 2 000 Kč. Dochází k využití maximálního státního příspěvku 230 Kč za měsíc a daňovému odpočtu 12 000 Kč za rok ze základu daně. Hospodaření fondu se v budoucnu může průběžně měnit, výše měsíční úložky pak následně ovlivní výši státního příspěvku a tím i zaručuje vyšší zhodnocení.⁹

⁹ <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/kontrola/penzijni-pripojisti-ndoplndkove-sporeni/penzijni-spolecnosti/2014/penzijni-spolecnosti-rok-2014-16401>

Tabulka 3 Přehled výše státní podpory v návaznosti na úložku k datu leden 2015

Měsíční úložka v Kč	Státní příspěvek v Kč	Úložky za rok	Snížení daňového základu v Kč	Úspora na dani v Kč
300	90	3 600	-	-
400	110	4 800	-	-
500	130	6 000	-	-
600	150	7 200	-	-
700	170	8 400	-	-
800	190	9 600	-	-
900	210	10 800	-	-
1 000	230	12 000	0	0
1 500	230	18 000	6 000	900
2 000	230	24 000	12 000	1 800

Zdroj: vlastní zpracování dle <http://www.mesec.cz/pojisteni/penzijni-sporeni/pruvodce/statni-prispevek-kpenzijnimu-pripojisteni/>

Tabulka 3 ukazuje výši státní podpory stanovenou ze zákona v poměru na výši naspořené částky. Nejnižší státní podporu ve výši 90 Kč za měsíc lze získat při měsíční úložce 300 Kč. Maximálně je možné čerpat státní podporu ve výši 230 Kč při spoření 1000 Kč měsíčně. Nad tuto naspořenou částku se pak uplatňuje na daňový odpočet až do výše 12 000 Kč. Částka úspory na dani z maximálního odpočtu činí 1 800 Kč

4.1.5 Hypoteční trh a vývoj úrokových sazeb

Hypoteční úvěr, nebo také hypotéka, klient čerpá při pořízení nemovitosti – koupě bytu, domu. Kupovanou nemovitostí se zároveň ručí, ale ne do plné výše hodnoty nemovitosti, jen do určité procentní části. Zpravidla to bývá od 50 % do 100 %. Tento procentní poměr se nazývá LTV (loan to value). Bývá od 60 % do 85 % a představuje výši částky, kterou banka na pořízení nemovitosti bude financovat. Zbytek prostředků musí klient vložit z vlastních zdrojů. Úroková sazba se pro hypotéku stanovuje na určité období, které se nazývá fixace. Po tuto dobu nelze měnit parametry hypotečního úvěru. Pokud by změna

však nastala, banka si účtuje za změnu poplatků, dle svého sazebníku. Klient je o této skutečnosti vždy předem informován.

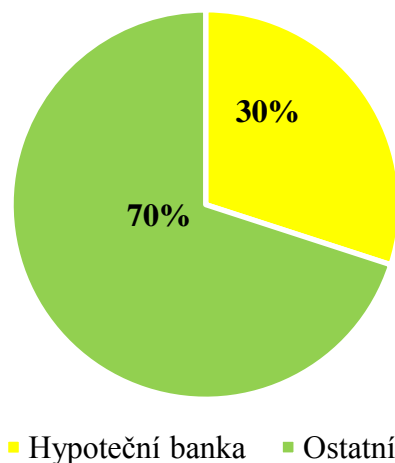
Tabulka 4 Vývoj úrokových sazeb hypoték k datu leden 2015

	LTV	Sazba úrok Fix. 3 roky	Sazba úrok Fix 5 let	Fix 10 let	Poplatek zpracování
Česká spořitelna	70-90 %	3,09 %	2,89 %	3,49 %	zdarma
Hypoteční banka	do 85 %	2,59 %	2,59 %	3,79 %	3 900,- Kč
Komerční banka	do 85 %	2,29 %	2,29 %	2,99 %	2 900,- Kč
UniCredit Bank	do 85%	1,69 %	1,69 %	2,84 %	2 500,- Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle internetových stránek jednotlivých bank v ČR, podrobněji viz seznam zdrojů

Tabulka 4 vystihuje úrokové sazby a maximální % podíl výše hypotéky z ceny nemovitosti ve sledovaném období leden 2015. Z tabulky lze vyčíst, že ve stanoveném období bylo nejvýhodnější čerpat hypotéku u UniCredit Bank. Úroková sazba pro fixační období činila 1,69 %, pro pětileté období 1,69 %, pro desetileté období činila 2,84 %, poplatek za zpracování činil 2 500 Kč. Naopak nejméně výhodnou nabídku úrokových sazeb pro hypotéku měla v lednu 2015 Česká spořitelna. Na 3 roky fixace 3,09 %, na 5 let fixace 2,89 %, 10 let fix 3,49 %, zpracování hypotečního úvěru zdarma. I přesto, že je účtován poplatek za zpracování hypotéky u banky UniCredit Bank, klientovi se tento zaplacený poplatek rychle vrátí na nižší úrokové sazbě, kterou tato banka nabízí. Největší podíl na trhu zaujímá Hypoteční banka.

Graf 1 Podíl bank na trhu hypoték na českém trhu leden 2015

Zdroj: Bankovní asociace, 2015, vlastní zpracování

Graf číslo 1 znázorňuje podíl bank na trhu hypoték. Největším poskytovatelem hypoték na trhu v období 3 čtvrtletí 2014 byla Hypoteční banka s celkovým podílem 70 %, ostatní banky zaujímají zbylých 30 %.

4.2 Statistika rodinných účtů, legislativně daná minima příjmů

Statistika rodinných účtů má zásadní význam pro hodnocení životní úrovně a struktury spotřeby různých typů domácností. Prostřednictvím Českého statistického úřadu se sleduje každoročně hospodaření soukromých domácností. Každoroční přehled podává informace o výši vydání rodin a struktuře spotřeby. Statistika rodinných účtů je zdrojem informací o vydání domácností v návaznosti na jejich příjmy.

Statistika rodinných účtů sleduje hospodaření soukromých domácností, poskytuje výši o vydání v rodinách a struktuře jejich spotřeby. Statistiku rodinných účtů zpracovává Český statistický úřad a sleduje hospodaření v soukromých domácnostech v České republice. Je jediným zdrojem, na základě kterého lze získat informace či přehled, jaká rozličná hlediska, vlivy či různé faktory mají vliv na odlišnosti ve struktuře vydání a spotřebních zvyklostí domácností.

4.2.1 Ekonomické situace českých domácností v letech 1991 - 2013

České domácnosti v posledních dvaceti letech zaznamenaly určitá změnová období, která změnila způsoby, jak zacházet s penězi. Dle dat České statistické úřad, který mapoval v českých domácnostech příjmy, spotřebu, úspory a dluhy. Vývoj ekonomické situace českých domácností se za posledních dvacet let naučily zacházet s penězi.

Velká změna byla zaznamenána především ve spotřebě peněz v letech 1991 – 2013, neboť průběžně vznikla nová pestrá škála stimulů a ambicí, docházelo nejen k nárůstu možností spotřeby, ale rostl i dostatečně disponibilní příjem domácností. V době konjunktury v letech 2004 až 2008 došlo k největšímu růstu příjmů domácností. Domácnosti nabyly ochotu a schopnost spořit, a to nejen na tradiční produkty. Spoření se rozšířilo i o investiční produkty či alternativní spořicí produkty. Na jedné straně docházelo k růstu bohatství českých domácností, na druhé straně dynamika růstu bohatství byla ovlivněna jejich zadlužeností.¹⁰

V letech 1991 - 1994 i přesto docházelo k přírůstkům mezd, které korespondovaly s pohybem míry inflace. S vysokým tempem růstu cen pro spotřebitele bylo i vysoké tempo růstu mezd. Průměrná inflace v roce 1993 dosahovala + 20,8 %. A až v roce 1997 klesla na + 8,5 %. Domácnosti v těchto letech musely využít úspor z let předešlých, pro nasycení svých výdajů. Za rok 1995 opět úspory stouply až pětinasobně.

V letech 2004 - 2008 po vstupu České republiky do EU, dále vlivem příznivé situaci na trhu práce, významného růstu mzdových příjmů, rostly nejen investice domácností, ale i jejich spotřeba. Bylo to období, kdy příznivé okolnosti a podmínky ekonomiky posílily v nebývalém rozsahu finanční zdraví českých domácností. Lidé zvyšovali své úspory každoročně o 15 %, docházelo k posilování jejich finančních aktiv. V roce 2007 byl na svém vrcholu hypotéční trh. Docházelo k rychlému růstu zadluženosti českých domácností, které byly motivovány pořizovat si vlastní bydlení, to způsobilo silnou vlnu růstu bohatství českých domácností financovanou především dluhem – hypotékami. To vše vedlo ke zvyšování prosperity domácností v České republice až do doby ekonomické krize a doby útlumu v roce 2009. Tento rok však pro české domácnosti nezaznamenal tak výraznou negativní změnu, jak tomu bylo ve firemním sektoru. Přesto že poklesly mzdové

¹⁰ http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rodinne_ucty

příjmy 2,5 %, spotřeba domácností se však nesnížila. Vliv na toto měl vývoj cen spotřebitele, které se rapidně zvýšily v roce 2008, a to o 6,3 % v roce 2009 a pak o 1 %. Přesto úspory opět vzrostly a toto dokazuje tendenci, že v dobách ekonomicky nepříznivých mají české domácnosti větší objem peněz.

Rok 2009 tedy nebyl pro české domácnosti rokem krizovým, ale byl jím rok 2012 vyústěním v ekonomickou recesi. Roky 2011 – 2012 vykazují nejhorší období pro české domácnosti, a to od poloviny 90. let. Mzdy a platy stouply o 2,1 %, ale v podnikatelské sféře v těchto letech platy klesly. Míra inflace činila 2,2 %. Spotřeba domácností zaznamenala též průměrný roční pokles o 0,4 %. České domácnosti zvyšovali své úspory – aktiva. Využívaly k tomu především termínované vklady, což ukazuje nejistý vývoj finanční situace a rychlou dostupnost peněz. Díky vlivu záporných reálných úrokových sazeb došlo k znehodnocení úspor domácností. Zpomalil se růst zadluženosti domácností. Některé domácnosti ovšem využívaly aktuálně nízké ceny nemovitostí v kombinaci s nízkými úrokovými sazbami a formou úvěrů vyhledávali možnosti investování do nemovitostí.

Bohatství českých domácností v roce 2011 činilo 7 221,027 mld. Kč, což proti roku 1993 činilo toto čisté jmění trojnásobně vyšší. Hrubý disponibilní důchod v letech 1999 – 2012 představuje 54,8 %, tedy přes polovinu HDP české ekonomiky. Sektor domácností v roce 2012 získal na mzdách a platech 3,4krát více oproti roku 1993, tedy 1259,6 mld. Kč k 365,7 mld. Kč. Ovšem růst mezd po krizi byl mírný. V roce 2012 byl jeho přírůstek + 1,7 %. Nepříznivý vývoj reálné mzdy způsobil nedůvěru lidí v českou ekonomiku. To ovlivnilo a oslabilo koupěschopnou poptávku domácností společně s rychlým růstem cen.

Během let 1991 až 2011 se výrazně změnila struktura spotřeby českých domácností. Výrazně se zmenšila spotřeba potravin, a to na polovinu výdajů na spotřebu v sektoru českých domácností z 27,2 % na 14,9 %. Jeden z faktorů činí i silná konkurence maloobchodních řetězců, která udržuje ceny potravin poměrně nízko. Došlo i ke snížení výdajů na odívání a obuv, díky cenovému vývoji z 6,9 % na 3,2%. Naopak výrazně stoupla celková nominální spotřeba vlivem cenového vývoje na bydlení energie, vodu, paliva z 16,9 % na 27,8 %. Výrazný vzestup zaznamenala energie. Ve struktuře spotřeby stoupl i podíl výdajů na vzdělání, zdraví, kulturu, služby, sport, poštu a telekomunikace.

Nejprudší růst podílu výdajů celkové spotřeby českých domácností zaznamenaly výdaje na zdraví 2,2 % a vzdělání 0,6 %. Tyto služby byly v předchozím období bezplatně poskytované. Na trh vstupují soukromé subjekty v oblasti vzdělávání, v oblasti zdraví pak různé nové potravinové doplňky. Dalším neopomenutelným rostoucím výdajem v českých domácnostech jsou telekomunikační služby celkem nárůst o 3,2 %. Zapříčiněno bylo zejména rychlým tempem při pořizování mobilních telefonů, internetovým připojením. V posledních letech bylo zaznamenáno již nasycení. Je tedy potřebné konstatovat, že vlivem růstu cen od roku 2005 vydaly české domácnosti od roku 2011 na spotřebu o 194,344 mld. Kč více.

V 90. letech byly úspory českých domácností ukládány především do bankovních vkladů. Původní typy vkladů jako jsou termínované vklady, účty s různou splatností či účty s výpovědní lhůtou, stále zůstávají, ale lidé začali vyhledávat alternativní produkty k těmto vkladům. Tyto původní vklady, ale i nadále převažují jako forma úspor v 57 % u českých domácností. Na konci roku 2011 měly české domácnosti na bankovních vkladech v Kč, v cizí měně, na vkladech stavebního spoření, penzijních fondech, v životním pojištění a v podílových fondech uloženo 2 741,3 mld. Kč. V porovnání s rokem 2007 došlo ke zvýšení o 21,9%. Úložky byly nejvíce ukládány do netermínovaných vkladů, a to pro udržení vysoké likvidity vlastních peněz, z důvodu rizik, které jsou spojena s trhem práce a vývojem mezd. Úrokové sazby na vkladech byly minimální, vysoká inflace a rychlý růst spotřebitelských cen zapříčinily ztráty ze znehodnocení vkladů. V letech 2007 – 2011 v netermínovaných vkladech domácnosti byly uloženy o tři čtvrtiny peněz více než v roce 2007, tedy o + 71,1 %. Finanční aktiva domácností ve formě korunových úložek u komerčních bank činila 807,2 mld. korun, což bylo o 335,5 mld. korun více než v roce 2011. Penzijní připojištění zaznamenalo výrazné zvýšení objemu naspořených peněz přes dvě pětiny, dle výše technických rezerv penzijních fondů o + 42,9 %. Vklady na penzijním připojištění zaznamenaly změnu z + 69,6 mld. Kč na 232,1 mld. Kč. O 32,2 % stouply technické rezervy životního pojištění. O desetinu stouply vklady stavebního spoření + 11,9 %. Vložené úspory domácností stavebního spoření stouply ze 45,6 mld. Kč na 429 mld. Kč. Termínované vklady vložené u komerčních bank zaznamenaly růst v těchto letech 10,2 %. Růst v korunách činil 68 mld. na 731,2 mld. Kč. Stagnací prošly pouze vklady v cizí měně. Podílové fondy, které tvořily majetek domácností, se snížily o 90,9 mld. na 224,1 mld. Kč. Pokles byl zapříčiněn poklesem kurzů

akcií a dluhových cenných papírů a tím došlo k oslabení důvěry majitelů v tyto cenné papíry.

Požítovat si vlastní bydlení se stalo velmi hodnotnou investicí především kolem roku 2000. Domácnosti využívaly k financování a nákup bytů a domů úvěry s fixací úrokových sazeb na období jednoho až pěti let. Při pořizování domů té doby patří i to, že s růstem úrokových sazeb docházelo i k růstu cen nemovitostí. Po krizi a jejím vlivu došlo k oslabení poptávky po nemovitostech a k jejich poklesu cen na trhu nemovitostí. S klesající poptávkou klesaly i ceny nemovitostí. V roce 2012 docházelo k poklesu úrokových sazeb na historické minimum z důvodu, neboť pořízení nemovitosti se nestalo natolik již atraktivní.

České domácnosti byly nejvíce zadluženy v úvěrech na bydlení. Na konci roku 2012 byla výše dluhu českých domácností 1,0043 bil. Kč, bydlení z tohoto činilo 809,8 mld. Kč, tj. 81 % celkové částky. U spotřebitelských úvěrů došlo ke snížení z 194,5 mld. Kč v roce 2012 na 191,1 mld. v roce 2013. V úvěrování nemovitostí dominují hypoteční banky nad stavebními spořitelny. U hypotečních bank činila zadluženost obyvatelstva koncem roku 2012 700,3 mld. Kč, u stavebních spořitelen 85,7 mld. Kč. U stavebních spořitelen se zadluženost oproti roku 2009 snížila o 17,1 % z 103,6 mld. Kč, a to na základě změny metodiky stavebních spořitelen. Naopak u hypotečních bank došlo k nárůstu zadluženosti o čtvrtinu z 554,2 mld. Kč na 700,3 mld. Kč.¹¹

V roce 2013 nedošlo k významnějším změnám z hlediska spotřeby domácností. Celkové výdaje nerostly a pouze stagnovaly. Spotřeba v objemu je srovnatelná s rokem 2012, nerostla především vlivem klesajících finančních zdrojů. Disponibilní důchod zahrnuje veškeré příjmy, které inkasuje domácnost, v roce 2013 poklesly o 1,9 %. Domácnostem klesla finanční prostředky o 9,8 mld. Kč. Hodnota vyplacených platů, v porovnání s rokem 2012, byla nižší o 0,8 % i přesto, že došlo k nárůstu odpracovaných hodin ze strany zaměstnance o 0,6 %. Z údajů plyne, že odměna za hodinu práce klesá, a to na základě převisu poptávky po pracovních místech ze strany zaměstnance oproti nabídce zaměstnavatelů. Došlo ke snížení čistých příjmů z vlastnictví domácnostem oproti roku 2012 o 4 mld. Kč. Největší dopad na sektor domácností mělo snížení přijatých soukromých

¹¹[http://notes.czso.cz/csu/csu.nsf/1e01747a199f30f4c1256bd50038ab23/ca93d989aea6bdd3c12579cf0020ab36/\\$FILE/silc033012_analyza.pdf](http://notes.czso.cz/csu/csu.nsf/1e01747a199f30f4c1256bd50038ab23/ca93d989aea6bdd3c12579cf0020ab36/$FILE/silc033012_analyza.pdf)

fondových sociálních dávek, vyšším zaplacením daní z příjmu, vyšší odvod dobrovolných sociálních příspěvků od osob samostatně výdělečně činných. Došlo k poklesu disponibilního důchodu z důvodu růstu cen zboží a služeb spotřebovaných domácnostmi, a to již po dobu tří let zpětně. S klesajícími finančními zdroji domácnosti hospodařili, že v roce 2012 omezovaly spotřebu, v roce 2011 a 2013 redukovaly spotřebu zbývajících prostředků – čisté úspory. V roce 2013 zůstaly domácnostem nejnižší finanční prostředky po všech finančních vydáních od roku 2004¹²

4.2.2 Legislativně stanovené příjmy a minima v rodinných financích

Pro sestavení osobního finančního plánu je předem nutné znát možnosti a mít informace o stanovené výši minimální mzdy v národním hospodářství, stanovení limitů životního minima, existenčního minima. Dále by měla rodina znát možné legislativní nároky v případě, že přijde o práci, případně se stane invalidním či odchází do důchodu.

Na základě Vyhlášky MPSV č. 311/2014 ze dne 5. prosince 2014, o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství, činila průměrná hrubá měsíční mzda za 1. až 3. čtvrtletí roku 2014 částku 25 179 Kč. Oproti roku 2014 ve stejném období s ohledem na zdražování došlo k nárůstu o 1,2 %. Legislativně je průměrná mzda v národním hospodářství zakotvena v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Výše hrubé minimální mzdy je stanovena zákoníkem práce Zákon č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, její výši stanovuje nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztížení pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Byla stanovena pro rok 2015 na 9 200 Kč za měsíc, tedy 55 Kč za hodinu pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin. Pokud je zaměstnanec poživitelem invalidního důchodu, sazba minimální mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin činí 8000 Kč za měsíc, tedy 48,10 Kč za hodinu.

Minimální podpora v nezaměstnanosti v roce 2015 v prvních dvou měsících činí 3 777 Kč (25 179 Kč x koeficient 0,15), v dalších dvou měsících pak 3 022 Kč (25 179 + 0,12) a následující měsíce 2 770 Kč (25 179 Kč x 0,11). Dle legislativy je stanovena

¹² http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zivotni_uroven_spotreba_domacnosti_prace

maximální výše měsíční podpory v nezaměstnanosti, která činí 0,58násobek průměrné mzdy, tedy 14 604 Kč (25 179 Kč x 0,58). Legislativně zakotveno v Zákoně o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů a Vyhláškou MPSV č. 518/2004.¹³

Existenční minimum je minimální hranicí příjmů osob, je považováno za nezbytné k zajištění výživy a ostatních základních potřeb pro osobu na úrovni umožňující přežití. Od roku 2012 je existenční minimum stejně stanovené a platí i pro rok 2015 ve výši 2 200 Kč.

Životní minimum je stanovení minimální hranice peněžních příjmů fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Životní minimum pro samostatně žijící osobu činí 3 410 Kč. Pro domácnost první dospělá osoba činí 3 140 Kč, druhá a každá další dospělá osoba činí 2 830 Kč, nezaopatřené dítě do 6 let 1 740 Kč, nezaopatřené dítě od 6 do 15 let částka 2 140 Kč, nezaopatřené dítě od 15 do 26 let částka 2 450 Kč. Legislativně zakotveno v Zákoně 110/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů a dále doplňující vládní nařízení.¹⁴

Zákon č. 155/1995, o důchodovém pojištění Sb., ve znění pozdějších předpisů je dle Českého statistického úřadu za rok **průměrný starobní důchod** 10 970 Kč. Minimální starobní důchod je pro rok 2015 stanoven na měsíční částku 3 170 Kč.¹⁵

4.2.3 Přehled vydání a spotřeby domácností dle statistiky rodinných účtů

Pro porovnání výdajů a příjmů vybrané modelové rodiny, byla vybrána data z Českého statistického úřadu k datu 31. 12. 2013, se kterými bude rodina srovnávána. Data za rok 2014 v době psaní diplomové práce zatím ještě nebyla známa za celý rok.

Základní sledovaný soubor, vzorek, je 3 000 domácností a byl zvolen dle výběrových znaků odpovídající struktuře domácností v ČR. V prosinci roku 2013 popisuje Český statistický úřad rodinný rozpočet jako optimistický. Čisté příjmy jsou dlouhodobě vyšší oproti výdajům. V letech 2012 a 2013 činil průměrný finanční přebytek domácností 13 %, což dopovídá i zjištěným výsledkům uvedených v tabulce 9. Prostředky získávali lidé

¹³ http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/sdeleni_mzda

¹⁴ <http://www.mpsv.cz/search.php>

¹⁵ http://www.epravo.cz/_dataPublic/sbirky/2013/sb0103-2013.pdf

především prostřednictvím vykonané práce. Ovšem z výsledků vyplývá, že $\frac{1}{3}$ příjmů má sociální charakter, a to především v populaci, která stárne a průběžně přechází do důchodového systému.

Dalo by se však konstatovat, že spotřební koš stejně, jako určitá životní situace, je individuální, neboť ne každý má stejnou spotřebu za alkohol či tabák, jiný zase za oblečení či vzdělání. V průběhu života člověk vytváří své priority a dle veřejných statistik se sleduje, které služby a produkty jsou vyhledávanými nejčastěji obyvateli.

Tabulka 5 Přehled příjmů za rok 2013 dle statistiky rodinných účtů – průměr na osobu Kč za rok

PŘÍJMY	Domácnosti celkem	Domácnosti bez dětí	Domácnosti 2 děti
Hrubé peněžní příjmy celkem	169 276	202 622	133 460
Čisté peněžní příjmy celkem	150 488	181 429	118 182
1. Příjmy ze závislé činnosti	83 075	77 844	85 360
2. Příjmy z podnikání	13 015	10 838	13 292
3. Sociální příjmy	43 745	81 089	9 757
3.1 Důchody	37 404	78 049	1 691
3.2 Dávky nemocenské a náhrady mzdy	1 428	1 641	1 287
3.3 Podpora v nezaměstnanosti	400	392	317
3.4 Dávky státní sociální podpory	3 267	362	5 374
3.4.1 Přídavky na dítě	338	5	516
3.4.2 Rodičovský příspěvek	2 327	4	4 099
3.4.3 Jiné sociální příjmy	1 246	1 111	1 087
4. Ostatní příjmy	10 653	11 659	9 772

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ, statistika rodinných účtů za rok 2013

Tabulka 5 popisuje přehled a strukturu příjmů dle statistiky rodinných účtů České republiky za rok 2013. Pro databázi Českého statistického úřadu byly vybrány údaje ze vzorku populace z 2840 domácností. Byl vybrán vzorek populace nejrozšířenějších domácností v České republice - domácnosti bez dětí, domácnosti s počtem 2 dětí v rodině

a pro následné porovnání pak celkové příjmy domácností jako celku. Celkové příjmy průměrné české domácnosti bez rozlišení členů v rodině činí 150 488 Kč na osobu, rodina se dvěma dětmi má čisté příjmy ve výši 118 182 Kč na osobu a rok. Největší příjem rodiny tvoří příjmy ze závislé činnosti v celkové roční částce na osobu 83 075 Kč, dalšími příjmy ročně na osobu jsou příjem z podnikání v částce 13 015 Kč, sociální příjmy 43 745 Kč, kam patří důchody, dávky nemocenské náhrady mzdy, podpora v nezaměstnanosti a dávky státní sociální podpory a jiné sociální příjmy. Posledním příjmem jsou příjmy ostatní ve výši 10 653 Kč, které zahrnují transfery od osob mimo domácnost.

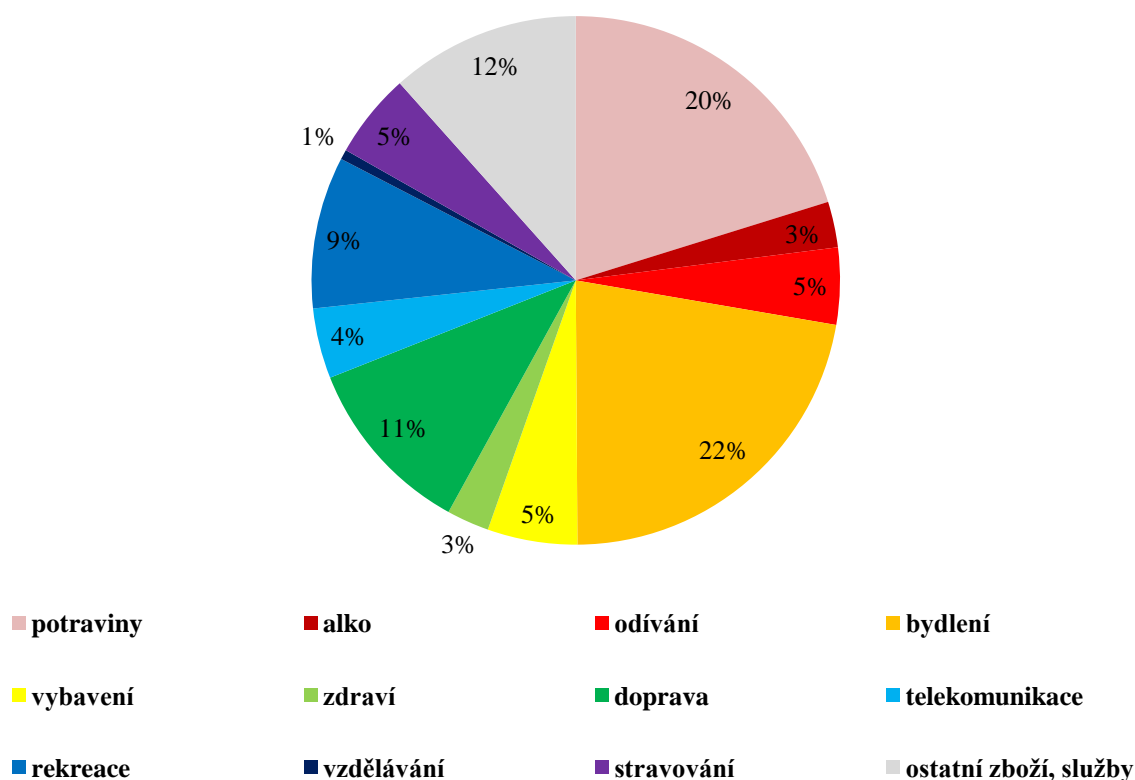
Tabulka 6 Přehled vydání za rok 2013 dle statistiky rodinných účtů – průměr na osobu Kč za rok

VÝDAJE	Domácnosti celkem	Domácnosti bez dětí	Domácnosti 2 dětí
Hrubé peněžní vydání	152 067	182 042	123 230
Z toho: daň z příjmu, zdravotní a sociální pojištění	18 788	21 193	15 279
Čisté peněžní vydání	133 279	160 849	107 951
1. Spotřeba vydání	120 827	143 912	96 399
1.1 Potraviny a nealko nápoje	24 448	29 891	18 694
1.2 Alkoholické nápoje	3 386	4 669	2 088
1.3 Odívání a obuv	5 720	5 677	5 660
1.4 Bydlení, voda, energie, paliva	26 847	35 972	17 031
1.5 Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	6 649	8 331	5 238
1.5 Zdraví	3 168	4 570	1 817
1.7 Doprava	13 240	13 979	12 061
1.8 Pošty a telekomunikace	5 209	5 927	4 230
1.9 Rekreace a kultura	11 225	12 588	9 898
1.10 Vzdělání – předškolní, základní, školní, pomaturitní, vysokoškolské	670	269	1 104
1.11 Stravování a ubytování – restaurace, kavárny, jídelny, ubytovací služby	6 225	5 627	7 044
1.12 Ostatní zboží a služby – kadeřnice, osobní péče, sociální péče, pojištění (životní, související s bydlením, dopravou, finanční služby	14 040	16 412	11 535
2. Vydání neklasifikovaná jako spotřební	12 452	16 937	11 553
2.1 Pořízení a rekonstrukce domu, bytu	7 403	8 145	9 999
2.2 Vydání jinde neuvedená (daň z nemovitosti, dědická a ostatní	5 049	8 792	1 554

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 6, zdrojová data

Tabulka 6 vystihuje všechny kategorie vydání běžných rodin dle metodiky ČSÚ, statistika rodinných účtů. Největší položkou ve vydání rodiny je položka bydlení a energie 24 440 Kč na osobu a rok. Druhou největší položkou tvoří vydání za potraviny a jídlo 24 440 Kč na osobu a rok. Nejméně peněz rodiny vydávají za zdraví 3 168 Kč, vzdělávání 670 Kč za osobu a rok.

Graf 2 Procentuální podíl výdajů domácností celkem v roce 2013

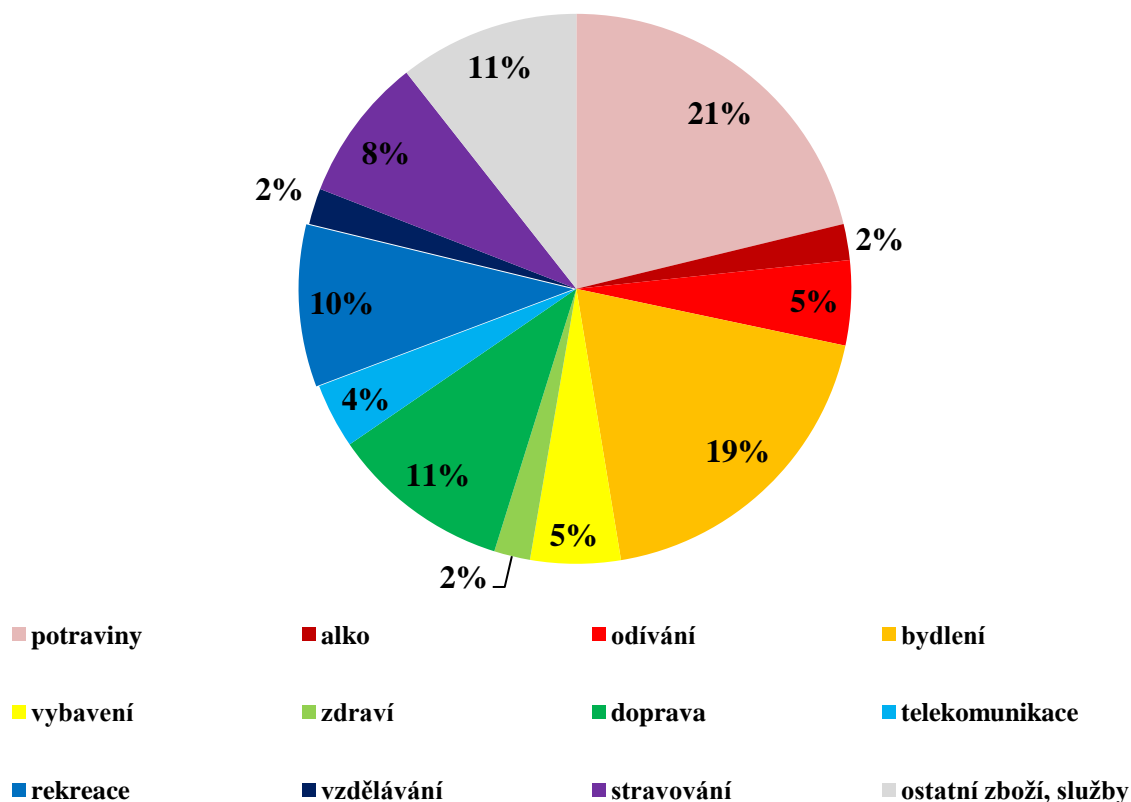
Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 6, zdrojová data

Jak je patrné z tabulky 6 a grafu 2 struktura vydání domácností celkem podle největších položek domácnosti vydají za bydlení, vodu, energie, paliva ve výši 22,2 %, dále pak za potraviny 20,2 %. Naproti tomu nejnižší náklady vynaloží rodiny na vzdělání 0,6 % a zdraví 2,6 %.

Český statistický úřad dle priorit průměrného obyvatele České republiky zpracoval spotřební koš celého území tuzemské populace, kde největší výdaje rodinného rozpočtu tvoří tyto výdaje: bydlení a energie, a to až 28%, jídlo a pití nealkoholických nápojů 15%, ostatní zboží a služby 14,2 %, dále doprava 10,5 %, alkoholické nápoje a tabák 9,6%,

bytové vybavení a opravy 5,8 %, stravování a ubytování 4,9 %, odívání a obuv 3,6 %, pošta a telekomunikační služby 3,6 %, zdraví 2,3 %, rekreace a kultura 1,7 %, vzdělání 0,8 %.¹⁶

Graf 3 Procentuální podíl výdajů domácností se 2 dětmi v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 6, zdrojová data

Graf 3 znázorňuje vydání a spotřebu domácností se 2 dětmi v porovnání s domácnostmi celkem. Domácnosti se 2 dětmi mají větší vydání za jídlo ve výši 21 %, další vysokou položkou je položka za bydlení 19 %, oproti domácnostem celkem stoupl výdání i za vzdělávání z 1 % na 2%.

4.3 Případová studie rodiny

Modelová rodina bude vybrána z interní databáze klientů na základě předem zvolených kritérií. Interní databázi má autorka práce k dispozici v rámci své pracovní činnosti.

¹⁶ <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/160020-14>

Modelová rodina si určí své priority a cíle, kterých by ve zvoleném časovém horizontu chtěla dosáhnout. Následně bude provedena analýza příjmů, výdajů a majetku modelové rodiny. Zpracované výstupy budou vyhodnocena a bude vyhodnoceno cash flow. K cílům budou přiřazeny zdroje a dojde k sestavení osobního finančního plánu pro modelovou rodinu. K tomu bude stanoven i časový horizont. Do plánu budou navrženy produkty, které bude rodina využívat. Bude jim doporučeno, jaké smlouvy při tom uzavřít a kolik financí, na jak dlouho, do nich investovat. Cílem plánu bude vybudování potřebného finančního majetku a získání výnosů z něho, který přináší osobní nezávislost.

Zpravidla bývá součástí finančního plánu i financování bydlení například financování koupě domu nebo bytu, případně rekonstrukce. Touto částí financování se práce však nebude zabývat, neboť rodina má bydlení zajištěno.

4.3.1 Kroky před sestavením finančního plánu

Důležitým krokem před realizací osobního finančního plánu je získání a zpracování dat o rodině. Pro získání dat byly předem stanoveny následující kroky, které napomohou analýze rodiny.

Krok 1: Stanovení budoucích cílů a přání rodiny dle jejich priorit a zvolení časového horizontu, kdy bude cílů a přání dosaženo

Krok 2: Na základě plánů a představ rodiny je dále potřebné získat data o rodině, kterými jsou počet členů domácnosti, pohlaví, věk, profese, věk dětí.

Krok 3: Provedením rekapitulace aktuální finanční situace rodiny, jako jsou příjmy, výdaje, majetek, stávající produkty a spoření. Zhodnotit, tedy kolik peněz už má rodina doposud naspořeno, kolik volných prostředků ji zbývá

Krok 4: Přiřadit volné prostředky, buď ke stávajícím produktům, či navrhnout nové a přiřadit je k jednotlivým cílům, navrhnout pravidelné odkládání finančních prostředků - spoření

Na základě těchto 4 kroků, rodina získá přehled na jaké cíle spoří, v jakém časovém horizontu a kdy jich dosáhne. Horizont bývá zpravidla dlouhodobý.

4.3.2 Analýza modelové rodiny – stav rodiny k datu 31. 12. 2014

Modelová rodina byla pro tuto práci vybrána na základě předem stanovených kritérií z interní databáze, ze které měla možnost autorka práce čerpat v rámci svého zaměstnání u společnosti Kooperativa pojišťovna, a. s. Své poznatky a zjištění měla možnost dále konzultovat se svými nadřízenými a kolegy.

Výběr modelové rodiny z databáze

Databáze klientů k datu 31. 12. 2014 obsahovala data pro 528 klientů včetně jejich rodin. Z celkového počtu klientů s daty o rodinách byl proveden výběr modelové rodiny dle následujících kritérií.

Pro výběr modelové rodiny byly stanoveny parametry:

- manželé do věku do 40 let
- výdaje běžné rodiny se dvěma dětmi
- příjmy ze závislé činnosti
- bydlení zajištěno

Z celkového počtu 528 klientů byl z databáze proveden první výběr kritéria - manželé do 40 let. Celkem po výběru v databázi zbylo 189 klientů. Po zadání druhého kritéria - rodina se dvěma dětmi, zbylo celkem v databázi po výběru 109 klientů. Dalším výběrem, podle druhu příjmu, zbylo v databázi 83 klientů. Po posledním výběru, kdy rodina má již zajištěné bydlení, zbylo celkem 40 klientů jako výběrový soubor. Výběry jsou popsány a znázorněny obrázkem 8. Výběrový soubor modelových rodin tvoří přílohu 5 této práce. Z tohoto výběru byla vybrána modelová rodina, jež je označena pořadovým číslem 2 v příloze 5 této práce.

Obrázek 8 Výběr rodiny z databáze

Zdroj: vlastní zpracování, interní databáze Kooperativa pojišťovna, a. s.

Manželé Zdeněk a Ivana, žijí ve větším městě v rodinném domě. Popis modelové rodiny charakterizuje tabulka 7. Zdeněk věk 38 let, pracuje jako informatik v zahraniční firmě, je vysokoškolák. Ivana 36 let, pracuje jako fakturantka ve školní jídelně, je středoškolačka. Společně vychovávají dvě děti, dceru Evu ve věku 9 a syna Jana ve věku 11 let. Rodina bydlí v rodinném domě společně s rodiči Zdeňka, kde jim rodiče poskytli celé jedno patro s bytem 3+1, nejsou zatíženy žádnými dluhy. Nepředpokládají, že by si v budoucnu pořizovali jiné bydlení a byli zatíženi hypotékou. Tabulka 7 charakterizuje modelovou rodinu vybranou z interní databáze klientů.

Tabulka 7 Modelová rodina

Členi rodiny	Věk	Zaměstnání, vzdělání	Bydlení	Půjčky
Zdeněk	38	informatik, vysokoškolák	byt 3 + 1 v RD u rodičů	nejsou zatíženi půjčkami ani hypotékou
Ivana	36	účetní, středoškolák	-	-
syn Jan, dcera Eva	11 a 9	žáci	-	-

Zdroj: vlastní zpracování, databáze klientů

4.3.3 Definice cílů

Pro sestavení dlouhodobého plánu rodinných financí, je potřeba nastavit předem cíle a přání rodiny. V případě, že rodina má nějaký určitý či dlouhodobý cíl, musí si na něj určitým způsobem nashromáždit či vyčlenit určité finanční prostředky. Pro zjednodušení si při sestavování cílů a plánu rodina může představit systém hrníčků či obálek, kam si uloží peníze, které pak použije pro splnění určitého cíle. V dnešní moderní době lze obálky jednoduše nahradit různými finanční produkty. Stanovení cílů a jejich finanční ohodnocení je zcela osobní. Sám investor určuje, jak bude plán vypadat.

Dle provedené analýzy v rodině bylo zjištěno, že rodina chce, aby jí zůstala zachována standardní úroveň, rádi by se věnovali svým koníčkům, dětem by chtěli dát dobré vzdělání. Manželé si přejí, aby i v důchodu též nezaznamenali velkou ztrátu příjmu, aby jim jejich úspory přinesly maximum. Do penze půjdou přibližně za 29 let Zdeněk, Ivana za 31 let. Bydlení mají vyřešeno soužitím s rodiči v jednom rodinném domě, jen dům bude potřebovat postupné opravy a rekonstrukce, tedy i zdroje. Postupně převezmou dům po rodičích. Uvažují, že by si v horizontu 5 let koupili nové auto.

Cíle rodiny dle jejich priorit k datu 1. 1. 2015

1. **Vytvoření finanční rezervy** - v současné době pro krytí nenadálých a neočekávaných výdajů, dále v horizontu 5 let na koupi staršího vozu a na opravy a rekonstrukci rodinného domu, který budou vlastnit během 15 let po rodičích. **Splnění cíle:** Finanční rezerva ve výši 6násobku hrubé mzdy do 5 let, rok 2020, na vozidlo 150 000,- v roce 2020, opravy domu v roce 2025 a dále.
2. **Zajištění rodiny v případě nenadálé události** - nenadálou událost manželé považují takovou, kdyby jeden z manželů přišel o příjem z důvodu dlouhodobé nemoci či úmrtí. Přesto, že nemají žádné půjčky, tato skutečnost by je ohrozila finančně. Pojištění na smrt, invaliditu, trvalé následky. **Splnění cíle:** do 3 měsíců.
3. **Vzdělání dětí, financování studia střední a vysoká škola** - předpokladem je, že syn Jan za 6 let nastoupí na střední školu, dcera za 10 let. Rodiče chtějí dětem zajistit vzdělání, které bude kvalitní a případně i zahraniční studium. Částka, kterou si představují pro každé dítě je 300 000,- Kč. **Splnění cíle:** Jan v roce 2021, Eva v roce 2025
4. **Zajištění na stáří** - zachování životního standardu v penzi – manželé mají informace ohledně výplaty státního důchodu a svého odchodu do penze, a proto chtějí postupně během let i navyšovat spoření na penzi, aby jejich životní úroveň neklesla mnoho. **Splnění cíle:** Zdeněk odchod do penze za 29 let, Ivana za 31 let

4.3.4 Analýza příjmů a výdajů k datu 31. 12. 2014

Příjmy modelové rodiny tvoří pouze příjmy ze závislé činnosti, tedy od zaměstnavatele. Rodina nemá jiné příjmy, nepobírá na děti od státu žádné přídatky, neboť příjmy jsou nad životní minimum rodiny. Nepobírají žádné další dávky či důchody.

Tabulka 8 Analýza měsíčních příjmů modelové rodiny, stav k 31. 12. 2014

Příjmy	Hrubý příjem měsíční Kč	Čistý příjem měsíční Kč	Čistý příjem roční Kč
Příjem Zdeněk	25 500,-	19 500	234 000
Příjem Ivana	19 500	17 900	214 800
Příjem stravenek	0	3 400	40 800
Příjmy celkem	45 000	40 800	489 600

Zdroj:vlastní zpracování, zdroj databáze rodiny

Tabulka 9 Příspěvky od zaměstnavatele, stav k 31. 12. 2014

Příspěvek zaměstnavatele	Zdeněk	Ivana
Příspěvek od zaměstnavatele na ŽP	500	0
Příspěvek od zaměstnavatele na PS	500	300

Zdroj:vlastní zpracování, zdroj databáze rodiny

V tabulce 8 a 9 jsou vyjádřeny příjmy rodiny. Čistý příjem Zdeňka činí v průměru 19 500 Kč, hrubý příjem je 25 500 Kč. Je tedy nepatrně nad průměrem průměrné hrubé měsíční mzdy. Nutné do rozpočtu zahrnout i benefity od zaměstnavatele. Zdeněk dostává od zaměstnavatele stravenky na jídlo ve výši 100 Kč na den a příspěvek na penzijní připojištění ve výši 500 Kč a na životní pojištění také 500 Kč měsíčně.

Manželka Ivana jako fakturantka přináší do rodinného rozpočtu 17 900 Kč čisté mzdy, a to po uplatnění slevy na dani a odpočtu na dvě děti. Její hrubá mzda činí 19 500 Kč měsíčně a je tedy o 20 % pod průměrnou hrubou mzdou. Od zaměstnavatele má též stravenky v hodnotě 70 Kč na den, příspěvek na penzijní připojištění ve výši 300 Kč měsíčně. Vzhledem k tomu, že oba manželé mají již v čisté mzdě zapracované odměňování, nekalkuluje se v rozpočtu s žádnými dalšími příjmy. Třináctý plat je u obou manželů možný, ale ne pravidelný. V případě výplaty tohoto platu, je tento plat použit na přilepšení při koupi vánočních dáreků, dovolené. Žádné další příjmy rodina nemá.

Příspěvky od zaměstnavatele nelze započítat do měsíčních příjmů rodiny, ale budou zohledněny až v modelovém plánu rodinných financí.

Zhodnocení příjmů rodiny

Roční příjem čtyřčlenné rodiny celkem činí 489 600 Kč, pro jednu osobu pak činí 122 400 Kč a v porovnání s čistými příjmy dle statistiky rodinných účtů, která je za rok 2013 ve výši 118 182 Kč – domácnosti podle počtu vyživovaných dětí 2 děti, proti průměru statistik rodinných účtů, má modelová rodina na osobu o 3, 5 % více příjmu za rok než vykazují data za rok 2013 ČSÚ.

Ve výdajích modelové rodiny jsou největší položkou výdaje za jídlo, nájemné a energie. U modelové rodiny však činí náklady na nájem a energie jsou nižší z důvodu, že rodina sdílí rodinný dům společně s rodiči Zdeňka a tudíž náklady mají též poloviční ve srovnání s daty ČSÚ.

Tabulka 10 Analýza měsíčních výdajů modelové rodiny spotřeby rodiny k 31. 12. 2014

Výdaje běžné	Měsíční výdaje v Kč	Roční výdaje v Kč
Potraviny, nealko nápoje	10 000	120 000
Alko nápoje	300	3 600
Oblečení, obuv	2 000	24 000
Nájemné placené rodičům	3 000	36 000
Energie – el. energie, plyn, vodné stočné	3 500	42 000
Bytové vybavení – textil, zahrada, potřeby domácnost	500	6 000
Zdraví – léčiva, péče	600	7 200
Doprava - provoz vozidla, pojištění + PHM + servis	3 100	37 200
Telefony, pošta	1 200	14 400
Rekreace, kultura, zábava, sport	1 000	12 000
Cestování, dovolená, výlety	1 000	12 000
Vzdělání - výdaje na děti – kroužky, školní poplatky	300	3 600
Stravování a ubytování, restaurace, jídelny	1 800	21 600
Ostatní zboží a služby – kadeřnice, osobní péče, dárky	500	6 000
Ostatní zboží a služby - pojištění domácnosti, životní pojištění	500	6 000
Vydání ne spotřební – transfery, daně- poplatky	1 500	18 000
Měsíční výdaje celkem	30 800	369 600

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z databáze rodiny

Tabulka 11 Analýza výdajů na spoření za měsíc k 31. 12. 2014

Výdaje na spoření, investování	Měsíční výdaj	Roční výdaj
Stavební spoření Jan	1000	12 000
Stavební spoření Eva	1000	12000
DPS Zdeněk	300	3600
DPS Ivana	300	3600
Spořicí účet společný rodinný	1000	12000
Životní pojištění Josef	600	7200
Životní pojištění Ivana	400	4800
Celkem	4 600	55 200

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z databáze rodiny

Tabulka 10 a 11 popisuje podrobně položkově měsíční výdaje modelové rodiny. Stejně tak jako z dat ČSÚ rodina se 2 dětmi vydává také modelová rodina měsíčně nejvíce financí na jídlo, a to 10 000 Kč, dále na nájemné a energie, které činí 7 500 Kč. Mezi nejnižší výdaje patří výdaj na vzdělávání 300 Kč. Bytové vybavení, ostatní služby a poplatky jsou výdaj 500 Kč, zdraví pak 600 Kč. Při porovnání propočtu příjmů a výdajů jsou výdeje zhruba o 14 % měsíčně nižší oproti příjmům. Výdaje má rodina pod kontrolou. Tato hodnota se přibližuje průměru ČSÚ za rok 2013 zjištěných ze statistiky rodinných účtů, kde tato hodnota činila 13 %.

Ostatní výdaje například za kadeřnici, osobní péče, dárky a dále stejně tak i výdaje na spořicí produkty či pojišťovací produkty, které má rodina sjednané se v případě náhlého nedostatku finančních prostředků dají snížit na nulu, tedy úplně po určitou dobu vynechat.

Tabulka 12 Celkové měsíční výdaje modelové rodiny k 31. 12. 2014

Výdaje	Měsíční výdaj	Roční výdaj
Spotřební výdaje	30 800	369 600
Výdaje spoření	4 600	55 200
Výdaje rodiny celkem	35 400	424 800

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z databáze rodiny

Zhodnocení stávající finanční situace Cash flow, obsahuje podrobnou analýzu měsíčních příjmů a výdajů modelové rodiny:

Tabulka 13 Cash flow modelové rodiny k 1. 1.2015

Cash flow	Měsíční bilance	Roční bilance
Příjmy celkem	40 800	424 800
Výdaje celkem	35 400	369 600
Celkem zbývá k dispozici	4 600	55 200

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z databáze rodiny

Z tabulky 13 je patrné po odečtení ročních příjmů od ročních výdajů (424 800 - 369 600), činí roční disponibilní částka rodiny 55 200 Kč ročně, měsíčně pak $55\,200/12 = 4\,600$ Kč. Tato částka není velká, je dobrou startovací pozicí pro rodinu. Příjmy pokryjí veškeré náklady a výdaje domácnosti, měsíčně má rodina navíc k dispozici 4 600 Kč.

4.3.5 Analýza majetku rodiny

Z Tabulky 14 a15 vyčteme hodnotu majetku rodiny, a to ve výši 720 000 Kč majetek hmotný či finanční disponibilní – volný uložený na běžném či spořicímu účtu. Dále majetek finanční – finanční produkty ve výši 171 000 Kč. Celkem má rodina majetek 891 000 Kč.

Tabulka 14 Analýza majetku rodiny- stav k 31. 12. 2014

Druh majetku	Hodnota majetku v Kč
Zařízení domácnosti	500 000
Automobil Škoda Octavia, starší vozidlo	100 000
Běžný účet – finanční majetek	30 000
Spořicí účet – finanční majetek	90 000
Celkem	720 000

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z databáze rodiny

Tabulka 15 Analýza finančních produktů – výchozí stav zůstatků k 31. 12. 2014

Druh majetku	Hodnota majetku v Kč
Stavební spoření Jan	60 000
Stavební spoření Eva	60 000
Životní pojištění Zdeněk	6 000
Životní pojištění Ivana	6 000
Doplňkové penzijní spoření Zdeněk	24 000
Doplňkové penzijní spoření Ivana	15 000
Celkem	171 000

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z databáze rodiny

Zhodnocení finančního majetku rodiny

Běžný účet a spořicí účet tvoří krátkodobou rezervu rodiny pro alespoň výpadek tří hrubých měsíčních platů, tedy dohromady 120 000 Kč. Tato rezervu je nutno zachovat. V případě potřeby je to druh spoření v krátkodobém horizontu, tedy i dobře likvidní. Pro dostatečnou rezervu by měla být částka alespoň 6násobek hrubých měsíčních platů. Prozatím rodina nemá majetek ve výši 6násobku hrubé mzdy, doporučované rezervy. Manželé platí životní pojištění a penzijní připojištění. Životní pojištění mají investiční penzijní. Zdeněk si platí měsíčně 600 Kč, Ivana 400 Kč. Prozatím jsou úločky jen ke spoření, prostředky se ukládají v pojistce do garantovaného fondu. Dle zpracovaného investičního dotazníku jsou konzervativními klienty, neradi riskují při spoření finančních prostředků. Využívají doplňkové penzijní spoření. Spoří si vlastní měsíční příspěvek Zdeněk ve výši 300 Kč měsíčně, Ivana také 300 Kč měsíčně.

4.3.6 Návrhy řešení a doporučení pro modelovou rodinu

a) vytvoření finanční rezervy – běžný účet, spořicí účet

Ztráta zaměstnání - krátkodobý výpadek příjmů - Pokud by se jednalo o krátkodobý výpadek příjmu, má rodina naspořeno na spořicím účtu 90 000 Kč a 30 000 Kč na běžném účtu, což představuje 3násobek čistého měsíčního příjmu obou manželů a rodina by z této rezervy, která je vytvořena právě pro tuto nenadálou událost, vystačila se zdroji na tři

měsíce. To však za předpokladu, že jeden z manželů by si musel do tří měsíců zajistit práci i případně mimo svůj obor, aby neohrožoval nadále finančně rodinu snížením příjmu a životní úrovně. Rezerva rodiny by však měla tvořit minimálně 6násobek měsíčního příjmu. Spořicí účet je produktem, který je ze zákona pojištěný, patří mezi krátkodobé produkty a je velmi dobře likvidní. Rodina může využít pro spoření i dalších alternativ, jako je termínovaný účet, případně investování. U investice je potřeba vyplnit s manželi investiční profil spořicího a zjistit, o jaký typ investora se jedná, aby nebyl vytvořen v budoucnu plán investování příliš rizikový. Typ investora se v průběhu života mění. Nyní je rodina konzervativní, a to hlavně z důvodu malé rezervy finančních prostředků.

Tabulka 16 Analýza spoření na spořicím účtu

	Aktuální stav 1. 1. 2015	Výchozí stav k 1. 1. 2015	Za 5 let v roce 2020	Za 10 let v roce 2025
Příjem	40 800	40 800	43 250	45 700
Měsíční úložka SÚ	1 000	2 000	2 000	3 000
Úroková sazba	1 %	1 %	1 %	1 %
Úrok po zdanění	0	0	6 900	15 900
Naspořeno	90 000	90 000	217 000	410 900
Měsíční úložka TV	0	1 000	70 000	140 000
Naspořeno	-	-	70 000	140 000

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z databáze rodiny

V tabulce 16 je uveden výchozí stav spoření na spořicím účtu, kde počáteční naspořená úložka činí 90 000 Kč. V případě, že rodina bude spořit i nadále 1000 Kč měsíčně, jako doposud spořila a z volných zdrojů přidá ještě 1000 Kč, vklad se navýší na 2000 Kč měsíčně. Pokud budeme uvažovat průměrnou úrokovou sazbu 1% po celou dobu spoření, naspoří po 5 letech 217 000 Kč. Což se bude blížit 6 násobku čisté mzdy, jako optimální rezerva pro nenadálé události. Při úvaze, že se každý rok zvedne v národním hospodářství hrubá mzda o 1,2 %, můžeme konstatovat, že po 5 letech spoření si rodina bude moci dovolit spořit měsíčně 3000 Kč, při průměrné úrokové sazbě 1% získá finanční majetek na spořicím účtu ve výši 410 900 Kč. V současné době se na trhu nachází vhodný spořicí účet od Sberbank, a. s. s úrokovou sazbou 1,63 %. Rodina dále bude spořit 1000 Kč

měsíčně na termínovaný vklad. V současné době je výhodným termínovaným vkladem na trhu též Sberbank, a. s. na 1 rok, úroková sazba 1,03.

b) Zajištění rodiny v případě nenadálé události – investiční životní pojištění

Nenadálou událostí má rodina na mysli V případě, že by nastala jedna z níže uvedených těchto situací, došlo by k výpadku příjmu jedno z manželů a rodina by neměla dostatek finančních prostředků ani pro zajištění základních výdajů:

- smrt jednoho z partnerů
- invaliditu partnera – dlouhodobá neschopnost
- trvalé následky – dlouhodobá neschopnost

Smrt jednoho z partnerů

Pojištění smrti není v investičním pojištění ani u jednoho z manželů řešeno. Zpravidla jsou ale na smrt pojištěni, neboť všechny pojišťovny do svých investičních pojištění zahrnují minimální částku na pojištění smrti 10 000 Kč. V rámci pojišťovny Kooperativa, a. s. je pro riziko smrti doporučováno klientovi nastavit si limit ve výši trojnásobného ročního hrubého příjmu. Velmi často se uvažuje pouze o pojištění v případě smrti jen o muži, který se pojistí a po jeho smrti získá žena pojistné plnění. Je to z toho důvodu, že muž je zpravidla živitel rodiny. Nastane tedy otázka, zda by na smrt neměli být pojištěni oba partneři. Někdy rodina nerada o smrti blízkého člena domácnosti mluví a zde nastává chyba. Nechtějí předem uvažovat o ošklivých věcech a přejdou toto vážné riziko. Další chyba nastává, že se pojistí pouze jeden z manželů, který má vyšší příjem s tím, že by se svým příjmem rodinu uživil. Zde musí dojít ale k uvědomění si, že pokud se jedná o rodinu s dětmi a především malými dětmi, musí zpravidla muž děti zaopatřit. Ztrácí tedy příjem po manželce a navíc tím, že se musí starat o děti, nastává situace, kdy přichází o příjem i on, nebo příjem již není tak velký a dostačující. I přesto, že v těchto případech má nárok na určité sociální dávky od státu, vdovský důchod, tyto dávky nepokryjí stávající příjem. Ztrácí tedy příjmy v podobě pravidelné výplaty. V interních zdrojích pojišťovny Kooperativa, a. s. se uvádí, že po smrti jednoho člověka v domácnosti dojde k poklesu výdajů o jednu třetinu, tedy v modelové rodině zhruba o 11 500 Kč, že ani jeden z manželů svým příjmem nepokryje samostatně výdaje rodiny. Došlo by k propadu příjmů domácnosti. U modelové rodiny je nutný příjem obou partnerů, aby byly pokryty potřebné

výdaje. V případě, že se manželé navzájem pojistí na riziko smrti, a to na trojnásobek svých běžných ročních příjmů, získá pozůstalý manžel, manželka částku jako budoucí finanční rezervu. Ta by právě pokrývala rozdíl v příjmech a výdajích. Investiční životní pojištění není vhodné pro spoření a ukládání peněz z důvodu, že u něho není jasné, jakou částku přesně investují a jakou částku obsahuje pojistná složka na rizika.

Invalidita a trvalé následky jednoho z partnerů

V případě invalidity a trvalých následků metodický materiál pojišťovny Kooperativa, a. s. doporučuje klientovi zvolit pětinásobek hrubých ročních příjmů. Pokud by se rodina během svého života rozhodla pro úvěr, je potřeba upravit životní pojištění o tento závazek.

Pojištění trvalých následků a invalidity rodičů bude řešit ty případy, jako je úraz či nějaká nenadálá událost či nehoda. Rodina by například musela uzpůsobit byt, či pro nemocného nakoupit určité pomůcky případně zajistit péči. Určité prostředky se v tomto případě dají zajistit ze strany státu. V případě, že rodina by měla nižší finanční rezervu, je pro ni i doporučením, aby si zvolila doplňková připojištění, jakými jsou například pobyt v nemocnici, pracovní neschopnost či jiná forma pojištění příjmů, což momentálně nemusí být prozatím řešeno v rámci rodiny, neboť rezerva je vytvořena na období 3 hrubých příjmů.

Investiční pojištění by manželé neměli nechat jen jako spořicí produkt v garantovaném fondu, jak tomu je doposud, kam zasílají měsíčně svůj příspěvek a příspěvek od zaměstnavatele. V pojištění je potřeba nastavit rizikovou složku, a to na smrt, invaliditu a trvalé následky. Tím dojde k zajištění rodiny v případě nenadálé události a nedojde k propadu příjmu rodiny. Nejedná se o spořicí produkt. V případě nedostatku finančních prostředků, lze okamžitě ukončit placení za pojištění s rizikem, že rodina nebude mít jistotu žádného dalšího příjmu.

Z tabulky 17 a 18 je možno vyčíst, že Zdeněk by se měl pojistit na smrt na 700 000 Kč Ivana na 500 000 Kč. Trvalé následky a invalidita každý u Josefa na 1 200 000 Kč, u Ivany pak na 1 000 000 Kč.

Tabulka 17 Doporučené limity pojištění smrti, invalidity a trvalých následků

	čistý příjem za rok v Kč	3násobný limit pro pojištění smrti v Kč	5násobný limit pojištění trvalých následků v Kč	5násobný limit pojištění invalidity v Kč
Zdeněk	234 000	700 000	1 200 000	1 200 000
Ivana	214 800	500 000	1 000 000	1 000 000

Zdroj: vlastní zpracování, 2014, interní metodický materiál společnosti Kooperativa, a. s.

Tabulka 18 Platby životní pojištění

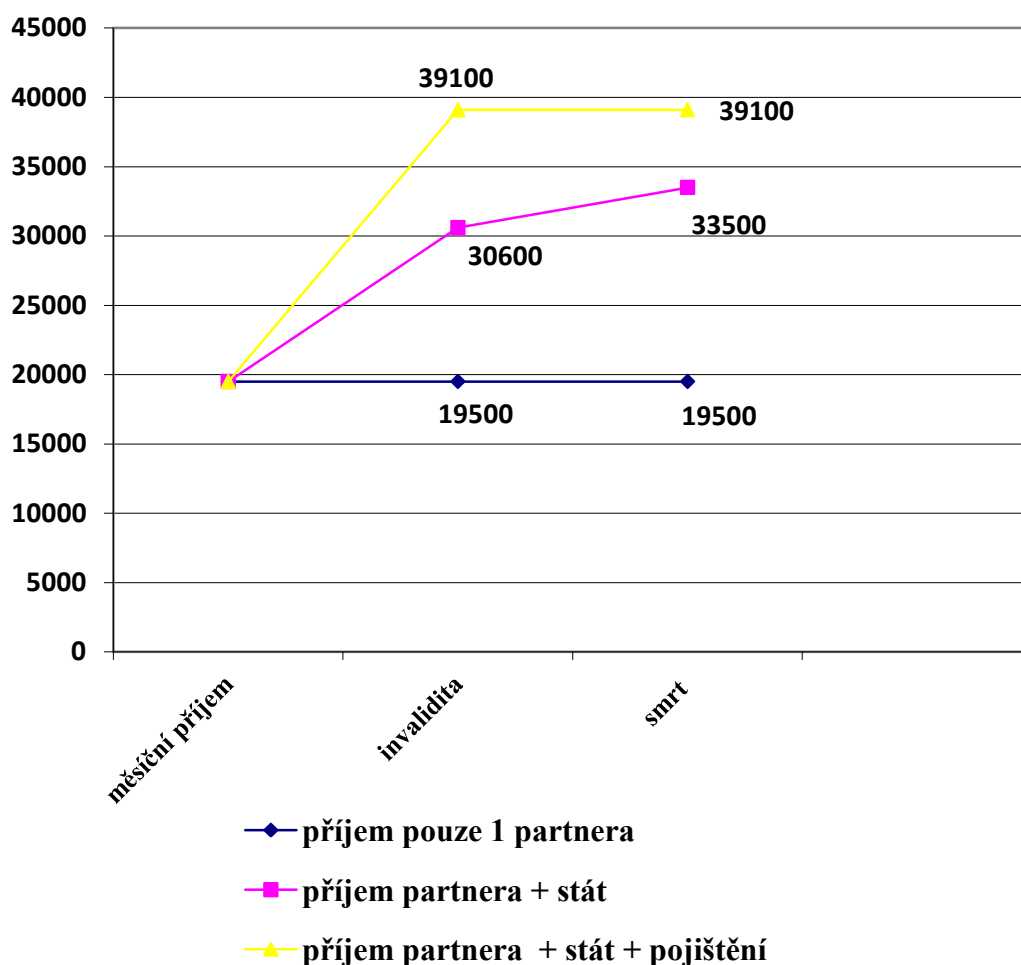
	Aktuální stav plateb 1. 1. 2015	Nový stav plateb 03/2015
Příjem	40800	40800
Zdeněk měsíčně splátka	600	1000
Ivana měsíčně	400	600
Zdeněk zaměstnavatel	500	500
Ivana zaměstnavatel	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Propad příjmů rodiny při invaliditě, trvalých následcích nebo smrti

V případě ztráty jednoho příjmu mezi manželi z důvodu úmrtí nebo z důvodu invalidity rodina přišla o jeden příjem. Kompenzací by jí bylo vyplácení určitých dávek od státu. V případě výplaty invalidního důchodu by rodina dostala od státu 12 700 Kč měsíčně a v případě úmrtí 14 840 Kč. Budeme li uvažovat, že by zůstal vyšší příjem manželů ve výši 19 500 Kč měsíčně, tak obrázek 3 vyjadřuje porovnání, jak by příjem rodiny v případě zachování pouze jednoho příjmu, dále příjem + dávky státu a dále příjem, dávky státu + pojištění. V případě třetí varianty s pojištěním by zůstal zachován téměř životní standard rodiny ve výši 39 100 Kč. Dávky státu jsou brány dle aktuální situace k 31. 12. 2014.

Graf 4 Porovnání výše příjmu při ztrátě příjmu jednoho z manželů

Zdroj: vlastní zpracování, zdroj MPSV

c) **Vzdělání dětí – stavební spoření**

Dalším přáním manželů je zajištění dětí, především spoří na jejich vzdělání. Nejčastějším produktem pro rodiče dětí hned po narození bývá stavební spoření. Produkt se dá využít i pro další život a je velmi oblíbený z důvodu jeho jednoduchosti a zaručené státní podpory z naspořených peněz. Nevýhodou je však nízká výnosnost, a to v případě, že se interval předepsané délky spoření pravidelně prodlužuje a upravuje se navýšením cílová částka. Roční výnos pak klesá. Nevýhodou je, že stavební spoření bez souhlasu opatrovnického soudu, si rodič již v dnešní době nevybere, až v době zletilosti dítěte. Lze pro spoření ve prospěch dítěte zvolit variantu kombinace stavebního spoření či termínovaného vkladu.

Obojí je konzervativní volba spoření. Určité typy dětského účtu, ale nejsou vhodné pro dlouhodobé spoření, neboť mají podobu spořicíh účtů. Doporučení pro rodiče je však schraňovat drobné prostředky právě od prarodičů a následně je přeposílat na stavební spoření, případně i investovat.

Rodiče každý měsíc spoří částku 1000 Kč. Bude navýšena částka na 2000 Kč, k naspořené částce získají děti státní podporu ve výši 10 % z naspořené částky a zhodnocení ve výši od 1 %. Vše zajišťují pravidelnými úločkami. Po prvních šesti letech se plní vázací doba a ze spoření nelze provádět žádné výběry. Jedná se o střednědobý produkt a likvidnost není již tak dostupná. V případě, že tato rezerva nebude využita do 26 let na vzdělání, finanční rezerva může sloužit jako budoucí finanční zdroj na pořízení bydlení či získání úvěru.

Tabulka 19 Analýza stavebního spoření

	Aktuální stav k 31. 12. 2014	Výchozí stav k 1. 1. 2015	Stav za 6 let (2021)	Stav za 10 let (2025)
měsíční úložka Jan	1000	2000	2000x12x6= 144 000	2000x12x4= 96 000
měsíční úložka Eva	1000	2000	2000x12x6= 144 000	2000x12x4= 96 000
úroková sazba	1 %	1 %	1 %	1 %
naspořeno Jan	60 000	60 000	215 000	320000
naspořeno Eva	60 000	60 000	215 000	350 000

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 19 popisuje aktuální stav spoření pro děti. V případě, že rodina bude ve spoření pokračovat s měsíční navýšenou úločkou na 2000 Kč měsíčně, získá každé dítě po 6 letech naspořenou částku ve výši 215 000 Kč, po 10 letech pak 350 000 Kč.

d) Zajištění na stáří – doplňkové penzijní spoření

Do doplňkového penzijního spoření nyní manželé nespoří plnou částku, která je možná pro získání státní podpory. Důvodem je, že jejich současná finanční situace není natolik příznivá, aby mohly spořit větší částky. V případě, že by ale u jednoho z manželů došlo

k navýšení platu nebo se postupně změnila finanční situace s odchodem dětí z rodinného hnízda, manželé plánují začít intenzivně spořit na důchod, aby byli zajištěni a nedošlo ke snížení jejich životní úrovně. Pokud každý z manželů bude v budoucnu spořit ročně 24 000 Kč, získá státní podporu až do výše 2 760 Kč a daňovou úsporu ve výši 1 800 Kč každoročně. S odchodem dětí by i manželé měli provést změnu životního pojištění, upravit rizikovou složku snížením rizik dle aktuální situace a více spořit na důchod i případně formou investování prostřednictvím investic od fondů.

Tabulka 20 Analýza penzijního spoření

	Důchod Zdeňka za 29 let	Důchod Ivany za 31 let
Státní důchod	7 700	7 600
Budoucí příjem v důchodu = státní důchod + penzijní spoření	15 000	13 400
Naspořeno celkem	565 000	495 000

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 20 vystihuje modelovou situaci, jak velký důchod budou pravděpodobně pobírat od státu manželé, pokud by si nevytvořili dostatečně velkou rezervu.

Spoření na penzi bylo modelově zpracováno v dle aktuální finanční situace rodiny. Je předpokladem, že za 10 let, kdy manželé přestanou spořit dětem, částka která v rodinném rozpočtu zůstane volná, bude dále využita pro penzijní spoření.

4.3.7 Zhodnocení finančního majetku rodiny

Produkty, které měla rodina již před analýzou sjednané, zůstaly shodné, pouze došlo k jejich úpravě či navýšení, tak aby rodina dosáhla ve stanoveném horizontu svých přání a cílů.

Tabulka 21 Celkové zhodnocení finanční situace rodiny

	Aktuální stav k 1.1.2015	Stav po 1 roce	Stav po 3 letech	Stav po 5 letech	Likvidnost
Běžný účet	30000	30 000	30 000	30 000	okamžitá
Spořicí účet	90 000	115 000	170 000	217 000	okamžitá
Termínovaný vklad	0	12500	40 000	65000	okamžitá
Stavební spoření	120000	87000 * 2=174 000	140000 *2=280000	185 000*2= 370000	střednědobá
Investiční pojištění	12000	18 000 ¹	30000	42000	okamžitá
Penzijní spoření	39000	48000	65000	85000	dlouhodobá
CELEKM finanční majetek	291 000	397 500	615 000	809 000	-

Zdroj: vlastní zpracování

¹ Riziková část, zaměstnavatelský příspěvek

Částku ve výši 4 600 Kč, kterou má rodina volně k dispozici, po analýze rodinných financí, byla zapracována do nového osobního finančního plánu rodiny. Stav finančního majetku ve startovací pozici k 1. 1. 2015 činil 291 000 Kč. Plán byl vytvořen v horizontu 5 let předem, kde rodina zvýší svůj majetek 2,5 násobně na 809 000,- Kč, tabulka 21. Plnění plánu vyžaduje určitou finanční kázeň a disciplínu. Doporučení pro rodinu je aktualizovat svůj finanční plán dle aktuální situace v rodině. Z praxe by autorka práce doporučovala každý rok si plán zrekapitulovat.

5 ZÁVĚR A DOPORUČENÍ

V České republice je osobní finanční plánování oborem, který se teprve v rodinném prostředí rozvíjí. Velmi dobře si umíme naplánovat například výlet, ale v oblasti osobních financí se velmi často chováme úplně jinak, netvoříme si žádné rezervy. V této diplomové práci bylo řešeno, jak si správně vlastní osobní finanční plán v rodině vytvořit. Byl vytvořen postup, jak si splnit svá přání a cíle na základě provedených analýz, srovnání a návrhů. Práce byla rozdělena do dvou nosných částí, část teoretickou a část praktickou.

Teoretická východiska první části diplomové práce byly vyvozeny na základě poznatků získaných z odborné literatury, článků a zákonů, týkajících se této problematiky. Byly přesně vymezeny pojmy z oblasti rodinných a osobních financí. Byl charakterizován trh finančních služeb, jeho rozdělení, instituce a finanční nástroje jako jsou depozita, úvěry, investování, stavební spoření, pojištění. Detailně byla charakterizována oblast rodinných financí a finančního plánu, jeho zdroje – příjmy, výdaje, majetek rodiny, dále pak výstupy, přínosy, hrozby a role finančního poradce v rodinném plánování.

Druhá část diplomové práce, praktická část, byla rozdělena do tří nosných částí. **První část praktické práce** byla zaměřena na analýzu bankovního sektoru na českém trhu a představení bankovních produktů, které tyto instituce nabízejí. Data byla získána z České bankovní asociace k datu 31. 5. 2013. Bylo zjištěné, že leadery na trhu v České republice jsou banky. Nad celým finančním sektorem veškeré aktivity trhu dozoruje ČNB. K datu 31. 5. 2013 se na trhu nachází celkem 45 subjektů s bankovní licenci, včetně 22 poboček zahraničních bank a 5 stavebních spořitelen. Konkurenční prostředí je zdravé, bankovní sektor je ziskový a má důvěru klientů. Mezi největší subjekty bankovního trhu patří Československá obchodní banka, a. s., Komerční banka, a. s., Česká spořitelna, a. s. a UniCredit bank, a. s. Tyto banky zaujímají z celkového počtu trhu 57,2 % aktiv, 52,3 % hrubých úvěrů a 57,9 % vkladů klientů. Dále v této části práce byly analyzovány jednotlivé finanční produkty, běžné účty, spořicí produkty – účty ve formě spoření na penzi a hypoteční produkty v období od listopadu 2014 do ledna 2015. Přehledy výhodnosti běžných účtů, spořicích produktů a podmínek stavebního spoření, jsou uvedeny v příloze 1 - 4 této práce. Analýza finančních produktů je přehled, jaké produkty spoření se na trhu nachází a jejich výhodnost či nákladovost. V rámci běžných účtů bylo zjištěno, že

současným trendem především u mladých klientů je otevírání účtů u bank, které jsou internetovými bankami, a to z důvodu, že poskytují většinu služeb bez poplatku. Nevýhodou je, že tyto banky mají velmi omezený osobní kontakt. Starší klient preferuje spíše kamennou pobočku, kde má kontakt s osobním poradcem. Mezi internetové banky na českém trhu patří AIR bank, a. s., FIO banka, a. s., mBanka, S.A. U spořicíh účtů z analýz vyplynulo, že největší zhodnocení nabízí banka Sberbank CZ, a. s.. U vkladu 50 000 Kč činí úrok 1,63 %. V případě termínovaných vkladů, udává největší zhodnocení ve výši 1,10 %, při úložce 100 000 Kč na 1 rok ZUNO BANK AG, při stejné úložce na 3 roky však nabízí lepší zhodnocení Equa bank, a. s. ve výši 1,60 %. U stavebních spořitelen byly sledovány základní parametry cílová částka, poplatek za vedení účtu, nejnižší cílová částka. Zde byly shledány minimální odlišnosti mezi všemi stavebními spořitelny. Nejvyšší poplatek za vedení účtu za rok má ve výši 354 Kč Wüstenrot stavební spořitelna, a. s., nejnižší Stavební spořitelna České spořitelny, a. s. ve výši 310 Kč za rok. Úroková sazba úročení vkladů se pohybuje v rozmezí od 1 do 1,3 % a řídí se individuálními akcemi, které jsou vyhlášovány nepravidelně. Poplatek za uzavření smlouvy účtují všechny stavební spořitelny ve výši 1 % z cílové částky. Některé mají však stanovené omezení. Stavební spořitelna ČS, a. s. účtuje poplatek bez omezení maxima. Maximální stanovený poplatek pak má Wüstenrot stavební spořitelna, a. s. Posledním parametrem byla výše úvěru bez zástavy nemovitosti. Nejvyšší úvěr bez zástavy nemovitosti poskytuje Stavební spořitelna České spořitelny, a. s. do výše 800 tis. Kč. Spořicí produkty a stavební spoření jsou ze zákona pojištěny do protihodnoty 100 000 Eur a zisk z těchto produktů banky daní 15 %.

V rámci doplňkového penzijního spoření byl popsán trh penzijních společností a jejich zhodnocení za rok 2013 a tržní podíl za 4. čtvrtletí 2014, zachyceno v tabulce 2. Nejvyšší zhodnocení nabízí AXA Penzijní společnost, a. s. ve výši 2,29 %, nejnižší zhodnocení měla Česká spořitelna Penzijní společnost ve výši 1,3 %. Významný tržní podíl zaujímá Česká pojišťovna Penzijní společnost, a. s. s celkovým podílem téměř 1,2 milionů klientů, nejnižší Conseq Penzijní společnost, a. s. se 100 tisíci klienty.

Přehled státních podpor ukazuje tabulka 3. Daňové zvýhodnění, je argumentem pro použití tohoto produktu do osobního finančního plánu.

Pro ucelený přehled produktů, byl zařazen do této části práce i hypoteční trh i přesto, že problematikou bydlení se nadále práce v modelovém plánu rodiny nezabývá, neboť toto téma je velice specifické a rozsáhlé a modelová rodina má bydlení již vyřešeno. V období k datu leden 2015 bylo nejvýhodnější čerpat hypotéku u UniCredit Bank. Úroková sazba pro fixační období činila 1,69 %, pro pětileté období 1,69 %, pro desetileté období činila 2,84 %., poplatek za zpracování činil 2 500 Kč. Naopak nejméně výhodnou nabídku úrokových sazby pro hypotéku měla v lednu 2015 Česká spořitelna, a. s. na 3 roky fixace 3,09 %, na 5 let fixace 2,89 %, 10 let fix 3,49 %, zpracování hypotečního úvěru zdarma. I přesto, že je účtován poplatek za zpracování hypotéky u banky UniCredit Bank, klientovi se tento zaplacený poplatek rychle vrátí na nižší úrokové sazbě, kterou tato banka nabízí. Největší podíl na trhu zaujímá Hypoteční banka, a. s.

V druhé praktické části práce je provedena analýza rodinných účtů českých domácností v letech 1991 – 2013, na základě dat získaných z Českého statistického úřadu, z databáze statistiky rodinných účtů. Je podrobně popsán vývoj, jak se měnila struktura vydání, spotřeby a následně i spoření rodin a jejich účtů v různých časových úsecích.

V letech 1991 – 1994 i přesto, že mzdy zaznamenaly nárůst, korespondovaly pouze s inflací. S vysokým tempem růstu cen pro spotřebitele musely domácnosti využívat úspor z let předešlých pro nasycení svých výdajů. V roce 1995 se situace opět zlepšila s vysokým tempem růstu mezd a úspory stouply až pětinasobně. Roky 2004 – 2008 po vstupu České republiky do Evropské unie a vlivem růstu trhu práce docházelo k růstu mzdových příjmů, ale i investice domácností rostly společně se spotřebou. K největšímu růstu příjmů domácností docházelo v letech 2004 až 2008. V tomto období docházelo k růstu úspor domácností až o 15 % ročně. Rok 2009 byl pro české domácnosti rokem krizovým, a to až do roku 2012. Rok 2011 – 2012 vykazoval nejhorší období pro české domácnosti od poloviny 90. let minulého století. Mzdy stouply o 2,1 %, v podnikatelské sféře platy poklesly. Míra inflace činila 2,2 %. Spotřeba domácností zaznamenala roční pokles o 0,4 %, české domácnosti zvyšovaly své úspory.

Využívaly k tomu především termínované vklady, což ukazuje nejistý vývoj finanční situace a rychlou dostupnost peněz. Díky vlivu záporných reálných úrokových sazeb došlo k znehodnocení úspor domácností. Zpomalil se růst zadluženosti domácností. Některé

domácnosti ovšem využívaly aktuálně nízké ceny nemovitostí v kombinaci s nízkými úrokovými sazbami a formou úvěrů vyhledávali možnosti investování do nemovitostí.

Bohatství českých domácností v roce 2011 činilo 7 221,027 mld. Kč, což proti roku 1993 činilo toto čisté jmění trojnásobně vyšší. Hrubý disponibilní důchod v letech 1999 – 2012 představuje 54,8 % tedy přes polovinu HDP české ekonomiky. Sektor domácností v roce 2012 získal na mzdách a platech 3,4krát více oproti roku 1993, tedy 1259,6 mld. Nepříznivý vývoj reálné mzdy způsobil nedůvěru lidí v českou ekonomiku. V roce 2013 nedošlo k významnějším změnám z hlediska spotřeby domácností. Celkové výdaje nerostly a pouze stagnovaly. Spotřeba v objemu je srovnatelná s rokem 2012, nerostla především vlivem klesajících finančních zdrojů. Disponibilní důchod zahrnuje veškeré příjmy, které inkasuje domácnost, v roce 2013 poklesly o 1,9 %. Došlo ke snížení čistých příjmů z vlastnictví domácnostem oproti roku 2012 o 4 mld. Kč. Největší dopad na sektor domácností mělo snížení přijatých soukromých fondových sociálních dávek, vyšším zaplacením daní z příjmu, vyšší odvod dobrovolných sociálních příspěvků od osob samostatně výdělečně činných. Došlo k poklesu disponibilního důchodu z důvodu růstu cen zboží a služeb spotřebovaných domácnostmi, a to již po dobu tří let zpětně. S klesajícími finančními zdroji domácnosti hospodařili tak, že v roce 2012 omezovaly spotřebu, v roce 2011 a 2013 redukovaly spotřebu zbývajících prostředků – čisté úspory. V roce 2013 zůstaly domácnostem nejnižší finanční prostředky po všech finančních vydáních od roku 2004.

V této části práce byly dále dle údajů získaných z Ministerstva práce a sociálních věcí definovány legislativně stanovená minima příjmů, jako je hrubá minimální mzda, životní minimum, státní podpora, existenční minimum. Dle dat získaných z dat ČSÚ byl zpracován přehled příjmů a výdajů běžných domácností rodin s dvěma dětmi, bez dětí a domácností celkem k datu 31. 12. 2013. Příjmy rodin, tabulka 5, byly analyzovány ze závislé činnosti, tedy od zaměstnavatele. Celkové příjmy průměrné české domácnosti bez rozlišení členy v rodině činí 150 488 Kč na osobu, rodina se dvěma dětmi má čisté příjmy ve výši 118 182 Kč na osobu na rok. Vydání podle největších položek domácnosti, tabulka 6, největší položkou ve vydání rodiny je položka bydlení a energie, a to 24 440 Kč na osobu a na rok, druhou největší položkou tvoří vydání za potraviny a jídlo 24 440 Kč na osobu na rok. Nejméně peněz rodiny vydávají za zdraví 3 168 Kč, vzdělávání 670 Kč

za osobu na rok. Jak je patrné z tabulky 2 a grafu 2 struktura vydání domácností celkem podle největších položek domácnosti vydají za bydlení, vodu, energie, paliva ve výši 22,2 %, dále pak za potraviny 20,2 %. Naproti tomu nejnižší náklady vynaloží rodiny na vzdělání 0,6 % a zdraví 2,6 %. Graf 3 znázorňuje vydání a spotřebu domácností se 2 dětmi v porovnání s domácnostmi celkem. Domácnosti se 2 dětmi mají větší vydání za jídlo ve výši 21 %, další vysokou položkou je položka za bydlení 19 %, oproti domácnostem celkem stoupl vydání i za vzdělávání z 1 % na 2%.

Třetí částí praktické práce je případová studie rodiny. Důležitým krokem před realizací osobního finančního plánu je získání a zpracování dat o rodině. Pro získání dat byly předem stanoveny 4 kroky, které jsou definovány v kapitole odstavci 4.3.1 této práce. Na základě těchto 4 kroků, rodina získá přehled na jaké cíle spoří, v jakém časovém horizontu a kdy jich dosáhne. Horizont bývá zpravidla dlouhodobý.

Modelová rodina byla pro tuto práci vybrána na základě předem stanovených kritérií uvedených v kapitole 4.3.2 této práce. Data byla čerpána z interní databáze, ze které měla možnost autorka práce čerpat v rámci svého zaměstnání u společnosti Kooperativa pojišťovna, a. s. Interní databáze k datu 31. 12. 2014 obsahovala data pro 528 klientů a jejich rodin. Na základě výběru čtyř kritérií zůstalo z databáze 40 klientů, jako výběrový soubor. Pro analýzu modelové rodiny byl vybrán klient č. 2 z přílohy č. 5 této práce.

Následně byla provedena analýza modelové rodiny, byly nadefinovány cíle rodiny. Dle provedené analýzy v rodině bylo zjištěno, že rodina chce, aby jí zůstala zachována standardní úroveň, dětem by chtěli dát dobré vzdělání. Manželé si přejí, aby i v důchodu též nezaznamenali velkou ztrátu příjmu, aby jim jejich úspory přinesly maximum. Do penze půjdou přibližně za 29 let Zdeněk, Ivana za 31 let. Bydlení mají vyřešeno soužitím s rodiči v jednom rodinném domě, jen dům bude potřebovat postupné opravy a rekonstrukce, tedy i zdroje. Postupně převezmou dům po rodičích. Uvažují, že by si v horizontu 5 let koupili nové auto. Cíle rodiny jsou analyzovány k datu 1. 1. 2015 a jsou uvedeny v kapitole 4.3.3 této práce.

Analýzou příjmů a výdajů rodiny bylo zjištěno, že roční příjem čtyřčlenné rodiny celkem činí 489 600 Kč, tabulka 8. Pro jednu osobu pak činí 122 400 Kč a v porovnání s čistými příjmy dle statistiky rodinných účtů, která je za rok 2013 ve výši 118 182 Kč – domácnosti

podle počtu vyživovaných dětí 2 děti, tabulka 8. Proti průměru statistik rodinných účtů, má modelová rodina na osobu o 3, 5 % více příjmu za rok než vykazují data za rok 2013 ČSÚ.

Ve výdajích modelové rodiny jsou největší položkou výdaje za jídlo, nájemné a energie, tabulky 10, 11, 12. U modelové rodiny však náklady na nájem a energie jsou nižší z důvodu, že rodina bydlí v rodinném domě s rodiči. V porovnání s daty ČSÚ pro rodinu se 2 dětmi, vydává modelová rodina měsíčně nejvíce financí na jídlo, a to 10 000 Kč, dále na nájemné a energie, které činí 7 500 Kč. Mezi nejnižší výdaje patří výdaj na vzdělávání 300 Kč. Bytové vybavení, ostatní služby a poplatky jsou výdaje 500 Kč, zdraví pak 600 Kč. Při porovnání propočtu příjmů a výdajů jsou výdeje zhruba o 14 % měsíčně nižší oproti příjmům. Výdaje má rodina pod kontrolou. Tato hodnota se přibližuje průměru ČSÚ za rok 2013 zjištěných ze statistiky rodinných účtů, kde tato hodnota činila 13 %. Rodina měsíčně vydává 4 600 Kč na spoření, pojištění a zajištění na stáří, tabulka 11.

Cash flow po odečtení ročních příjmů od ročních výdajů (424 800 - 369 600), činí roční disponibilní částka rodiny 55 200 Kč ročně, měsíčně pak $55\,200/12 = 4\,600$ Kč. Tato částka není velká, je dobrou startovací pozicí pro rodinu. Příjmy pokryjí veškeré náklady a výdaje domácnosti, měsíčně má rodina navíc k dispozici 4 600,- Kč, tabulka 13.

Hodnota majetku rodiny byla ve výši 720 000 Kč majetek hmotný či finanční disponibilní – volný uložený na běžném či spořicímu účtu a dále majetek finanční – finanční produkty ve výši 171 000 Kč. Celkem má rodina majetek za 891 000 Kč, tabulky 14, 15.

Návrhy a řešení pro rodinu na základě stanovených cílů

Vzhledem k tomu, že na základě zpracované analýzy majetku rodiny k 1. 1. 2015 bylo zjištěno, že modelová rodina má kladnou měsíční bilanci a má ještě navíc k dispozici 4 600 Kč, byl rodině zpracován modelový plán na základě jejich cílů a přání v horizontu 5 let předem.

Vytvoření finanční rezervy - zdroje - spoření běžný účet, spořicí účet, termínovaný vklad
Rodina má v současné době zajištěnou rezervu 3násobného hrubého měsíčního příjmu na běžném účtu a spořicímu účtu v celkové výši 120 000 Kč. Tato rezerva je vytvořena pro nenadálou událost, jako například rozbitá pračka, případně při výpadku krátkodobého příjmu. Spoří nyní 1000 Kč měsíčně na spořicímu účtu. Neuvažují o rizikovějším spoření

formou investování. Prostředky na účtech jsou rychle dostupné – likvidní, jsou pojištěné dle zákona o bankách. Rodina má za cíl si vytvořit dostatečnou finanční rezervu, koupit starší vůz za 5 let a spořit si již předem finanční prostředky na opravu domu za 15 let

Doporučení: z volných prostředků zvýší měsíční úložku na 2 000 Kč oproti původním 1000 Kč. Výchozí naspořená částka činila 90 000 Kč, po 1 roce bude na účtu 115 000 Kč, po 5 letech 217 000 Kč. Na běžném účtu je doporučením pro rodinu mít stále zůstatek ve výši 30 000 Kč pro okamžitou spotřebu, tak jak rodina byla zvyklá doposud. Po pěti letech by rodina měla k dispozici částku na koupi staršího vozidla ve výši 150 000 Kč, s tím, že by ji opět zůstala rezerva na spořicímu účtu ve výši tří hrubých platů. Tato rezerva je nutná pro nenadálá vydání a rodina by ve stejném režimu spoření musela pokračovat dále pro vytvoření další rezervy opět do 6násobku hrubé mzdy. Pro budoucí opravy rodinného domu, které budou za 15 let, kdy převezmou dům po rodičích, by rodina měla spořit odděleně na termínovaný vklad, kam by ukládala 1 000 Kč měsíčně. Po 5 letech by naspořila 70 000 Kč a postupně by tvořila rezervu na opravu domu, tabulka 16. V budoucnu by se tato částka spoření dala navýšit o výdaje, které v současné době má rodina na děti. Finanční prostředky z těchto produktů jsou dostupné, ze spořicího účtu okamžitě, z termínovaného vkladu po vázací době, případně v bližším horizontu se sankcí. Likvidnost je okamžitá.

Zajištění v případě nenadálé události – smrt, invalidita, trvalé následky- investiční životní pojištění. Oba manželé mají založené investiční životní pojištění. Zdeněk má zůstatek na pojištění 6 000 Kč, Ivana také 6 000 Kč. Pravidelně do pojištění měsíčně zasílají Zdeněk 600 Kč a Ivana 400 Kč. Zdeněkovi přispívá i zaměstnavatel ve výši 500 Kč měsíčně, Ivaně nepřispívá. Oba nemají sjednaná žádná rizika na pojištění, opomineme riziko smrti na limit 10 000 Kč, což je automaticky nastavené riziko. Při analýze finanční situace bylo zjištěno, že v případě ztráty jednoho příjmu z důvodu například úmrtí, invalidity či závažných trvalých následků, by rodina přišla o jeden příjem a nepokryla by ani základní životní náklady.

Doporučení: Manželům bylo doporučeno upravit stávající investiční životní pojištění následovně. Oba by se měli pojistit na tři rizika – smrt, trvalé následky, invalidita. Na smrt je doporučeno manželům do výše 3násobku čistého ročního příjmu, tedy Zdeněk na 700 000 Kč, Ivana na 500 000 Kč. Pro trvalé následky a invaliditu na limit každý

na 5násobek čistého ročního příjmu, tedy Zdeněk 1 200 000 Kč pro invaliditu a pro trvalé následky. Ivana pro invaliditu a trvalé následky na každý pak 1 000 000 Kč, tabulka 17. Měsíční částka platby by se zvýšila u Zdeňka ze 600 Kč na 1000 Kč, u Ivany ze 400 Kč na 600 Kč. Měsíční úložka od zaměstnavatele by se ukládala do spořicí složky pojištění, tabulka 18. Nyní má Zdeněk nastavený garantovaný fond, jenž mu zaručuje návratnost prostředků. V budoucnu je možné rozložit naspořené prostředky i do jiné investiční strategie. Ta by Zdeňkovi v dlouhodobém horizontu měla přinést i více finančních prostředků. Tématem investování se práce dále nezabývá. Investiční pojištění lze v průběhu života upravovat dle aktuální situace v rodině, proto je doporučeno rodině v okamžiku, kdy dojde ke změně situace v rodině, ihned upravit i pojištění dle aktuálních potřeb. Dále rodině bylo doporučeno, že v době, kdy budou děti zaopatřené, tak je možné postupně upravovat – snižovat výši rizik a tedy i pojistné, nebo při stejné platbě nadále by prostředky nespoteřované na riziko šly do složky spořicí a lez ji využít i v budoucnu na zajištění na penzi. Pokud by rodina z pojištění neuplatňovala daňový odpočet, lze prostředky vybrat i v bližším časovém horizontu a je možné je využít případně jako rezervu či na opravy domu. Obrázek 3 této práce vyjadřuje, jak by vypadala situace s pojištěním a příjmem od státu, pokud by rodina přišla o příjem. Důležitou roli v této situaci zaujímá právě investiční pojištění, které by nahradilo část příjmu rodiny. Změna pojistné smlouvy a likvidita je okamžitá. Investiční životní pojištění lez vypovědět a ukončit pouze předepsanou výpovědní lhůtou, která je 6 týdnů.

Vzdělání dětí – stavební spoření. Rodiče dětí chtějí mít naspořené finanční prostředky pro financování vzdělání dětí. Měsíčně spoří dětem 1 000 Kč. Nevyužívají plnou státní podporu, využívají poloviční. Spoření má 1 % úrokovou sazbu. Přejí si mít na vzdělání pro děti 300 000 Kč pro každé dítě. Současně má každé dítě naspořeno na smlouvě o stavebním spoření 60 000 Kč. Pro syna Jana by chtěli mít prostředky volné po 6 letech, pro dceru za 10 let.

Doporučení: Spoření navýšit měsíčně na 2000 Kč, z původních 1000 Kč. Tím děti na smlouvu získají maximální možný výnos státní podpory a úroku. Spoření po 6 letech pro syna Jana nevygeneruje plnou částku, kterou si rodiče přejí mít pro obě děti na studia. Za 6 let bude syn končit pravděpodobně střední školu, stavební spoření v tu dobu bude pro začátek dostačující pro financování prvních let školy a rodičům je doporučeno založit

v za dva roky v roce 2017 případně další stavební spoření, na které by se nespořilo ihned, ale se spořením by se začalo po výběru tohoto stávajícího stavebního spoření. Cílem je dostat se následně u druhého stavebního spoření k finančním prostředkům co nejdříve, neboť pro výběr bez sankce musí být splněna 6letá vázací doba, cílem je se v budoucnu dostat k finančním prostředkům, v co nejkratší možné době. Myšleno je takto z důvodu nejlepšího zhodnocení finančních prostředků. Stavební spoření je produkt střednědobý. Dcera Eva v době odchodu ze střední školy by měla mít naspořeno nad plánovanou částku, která je stanovena finančním plánem a to 350 000 Kč, tabulka 19. Likvidnost je též střednědobá, po splnění určitých předem daných podmínek daných zákonem.

Zajištění na stáří – doplňkové penzijní spoření. Manželům přispívá nedoplňkové penzijní spoření zaměstnavatel ve výši Zdeněk 500 Kč měsíčně, Ivana 300 Kč měsíčně. Současně si oba spoří měsíční příspěvek každý 300 Kč. Jejich odchod do důchodu je Zdeněk za 29 let, Ivana za 31 let. Nechtějí, aby klesla jejich životní úroveň při odchodu do důchodu. Vědí, že jejich státní důchod nebude vysoký. Mají informaci, že jejich důchod bude činit 7 700 Kč Zdeněk, Ivana 7 600 Kč.

Doporučení: Pro zachování standardu potřebují mít alespoň důchod ve výši 15 000 Kč Zdeněk a Ivana 13 400 Kč. Je tedy nutné spořit na penzijní spoření. Pokud by v současné době spořili do konce života, naspořili by si v době odchodu do penze Zdeněk 565 000 Kč, Ivana 495 000 Kč, tabulka 20. Ovšem oba vědí, že tato částka nepokryje jejich budoucí důchod. Plánují oba, že prostředky, které v budoucnu přestanou spořit dětem, až se osamostatní, tak by chtěli začít spořit právě do doplňkového penzijního spoření. Momentálně využívají minimální státní podporu. Likvidnost spoření je dlouhodobá, jedná se dlouhodobý horizont spoření.

Rizika finančního plánu

Během 5 budoucích let se předpokládá, že by rodiny spořila stále stejnou částku i přesto, že je dle statistik každoročně mzda o 1,2 %vyšší, uvedeno, tabulce 16. Důvodem proč nezvyšovat částku pro spoření je, že se rodině v budoucích 10 letech budou stále zvyšovat náklady na spotřebu právě na děti – na jídlo, ošacení a další. Právě tyto prostředky budou tedy využity na zvýšené náklady. V případě, že by náklady stoupaly, natolik, že by finanční situace rodiny byla neúnosná, rodina by nejprve musela omezit ostatní vydání,

jako kadeřnice, osobní péče, dárky a další. V tomto případě je doporučením provést okamžitou rekapitulaci rodinného rozpočtu a najít rezervy rodiny. Jednou z rezerv je i případné omezení spoření či úplné vynechání spoření, dalším krokem je pak omezení placení či zrušení investičního životního pojištění. Tímto by pak ale rodina nedostála svých cílů a přání v předem stanoveném horizontu.

Závěrem lze zkonstatovat, částku ve výši 4 600 Kč, kterou má rodina k dispozici po analýze rodinných financí, byla zapracována do nového osobního finančního plánu rodiny. Produkty, které měla rodina již před analýzou sjednané, zůstaly shodné, pouze došlo k jejich úpravě či navýšení, tak aby rodina dosáhla ve stanoveném horizontu svých přání a cílů. Stav finančního majetku ve startovací pozici k 1. 1. 2015 činil 291 000 Kč. Plán byl vytvořen v horizontu 5 let předem, kde rodina zvýší svůj majetek 2,5 násobně na 809 000 Kč, tabulka 21. Plnění plánu vyžaduje určitou finanční kázeň a disciplínu. Doporučení pro rodinu je aktualizovat svůj finanční plán dle aktuální situace v rodině. Z praxe by autorka práce doporučovala každý rok si plán zrekapitulovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

EDWIN J. ELTON a další. *Modern portfolio theory and investment analysis*. 8th.ed., International student ed. Hoboken, N.J: John Wiley & Sons, 2010. 727 s. ISBN 978-0470505-847

FILIP, Miloš. *Osobní a rodinné bohatství, Kam s penězi*, 1. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2006. 474 s. ISBN 80-7179-416-3

FILIP, Miloš. *Osobní a rodinné bohatství, Jak se dobře zajistit*, 1.vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2006. 273 s. ISBN 80-7179-466-X

GRŮŇ, Lubomír. *Peníze a právo*, 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. 353 s. ISBN 978-80-244-2337-1

JANDA, Josef. *Jak žít šťastně na dluh*, 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s. 2013. 176 s. ISBN 978-80-247-4833-7

JANDA, Josef. *Zajištění na stáří*, 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s. 2012. 200 s. ISBN 978-80-247-4400-1

JANDA, Josef. *Spořit nebo investovat*, 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s. 2011. 168 s. ISBN 978-80-247-3670-9

KETTELL, Brian *Economics for financial markets*, 1.vyd. Oxford: Butterworth-Heineman, 202. ISBN 0-7506-5384-1

KIELAR, Petr. *Matematika stavebního spoření*. 1. vyd. Praha: Ekopress, s. r.o., 2010. 144 s. ISBN 978-80-86929-63-7.

KIYOSAKI, Kim. *Je nejvyšší čas, kniha pro ženy, Co je třeba udělat, abyste dosáhly finanční svobody*, z anglického originálu *It's Rising Time* přeložila Jana Šimonová. Praha: PRAGMA, 2012. 326 s. ISBN 978-80-7349-313-4

KRÁLOVÁ, Lenka a kol. *Krotitelé dluhů*, 1.vyd. Praha: Nakladatelství PLOT. 167 s. ISBN 978-80-7428-017-7

- LUKÁŠ, Vojtěch, KIELAR, Petr. *Stavební spoření a stavební spořitelny*. 1. vyd. Praha: Ekopress, s. r. o., 2007. 84 s. ISBN 978-80-86929-30-9.
- NOVECKÝ, Ivan a kol. *Slabikář finanční gramotnosti*, 1.vyd. Praha: COFET, a. s.: 2009. 448 s. ISBN 80-254-4207-4
- PALOUČEK, Stanislav a kol. *Peníze, banky, finanční trhy*, 1.vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009. 415 s. ISBN 978-80-7400-152-9
- SMRČKA, Luboš. *Rodinné finance, Ekonomická krize a krach optimismu*, 1. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010. 538 s. ISBN 978-80-7400-199-4
- SMRČKA, Luboš. *Rodinný rozpočet a společnost spotřeby*, 1.vyd. Praha: Kamil Mařík – Professional Publishing, 2008. 313 s. ISBN 978-80-86946-78-8
- SMRČKA, Luboš. *Osobní a rodinné finance*, 1.vyd.. Praha: Kamil Mařík – Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 978-80-86946-41-2
- SHILLER, J.,Robert. *Investiční horečka, iracionální nadšení na kapitálových trzích*, 2. vyd. z anglického originálu *Irrational Exuberance*, přeložil Ing. Radim Laník, M.A, Praha: Grada Publishing, a. s. 2010. 296 s. ISBN 978-80-247-2482-9
- SYROVÝ, Petr, NOVOTNÝ, Martin. *Osobní a rodinné finance*, 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s. 2003, 2005. 176 s. ISBN 80-247-1098-6
- SYROVÝ, Petr, TYL Tomáš. *Osobní finance, řízení financí pro každého*, 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s. 2011, 2014. 224 s. ISBN 978-80-247-4832-0
- REVENDA, Zdeněk. *Peníze a zlato*, 1. vyd. Praha: Management Press, s. r. o., 2010 -- 269 s. ISBN 978-80-7261-214-7

Články v novinách a časopisech:

CHUCHVALCOVÁ, Jana. Finanční gramotnost v ČR je překvapivě nízká. *Bankovníctví*. 2011, roč. 18. Č. 1 s. 12-14. ISSN 1212 – 4273

Češi finančním poradcům nevěří. *Bankovníctví*. 2011, roč. 18, č. 12, s. 31. ISSN 1212-4273

Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření. *Úplné znění číslo 917, Bankovníctví, platební styk, Finanční arbitř, Praní špinavých peněz, Stavební spoření podle stavu k 27. 8. 2012*, Sagit, 2012. 432 s. ISBN 978-80-7208-940-6

Internetová zdroje:

Bankovní sektor v období 2012 – 2013 [on-line], 2015 [2015-01-13], dostupný z <https://www.czech-ba.cz/cs/bankovni-sektor/zakladni-informace/data-za-obdobi>

Grafy stavebního spoření [on-line], 2015 [2015-01-08], dostupný z <http://www.acss.cz/cz/novinari-a-odbornici/grafy-stavebniho-sporeni>

Domácnosti pod lupou: Kdo má hlavní slovo? [on-line], 2015 [2015-01-25], dostupný z [http://notes.czso.cz/csu/csu.nsf/1e01747a199f30f4c1256bd50038ab23/ca93d989aea6bdd3c12579cf0020ab36/\\$FILE/silc033012_analyza.pdf](http://notes.czso.cz/csu/csu.nsf/1e01747a199f30f4c1256bd50038ab23/ca93d989aea6bdd3c12579cf0020ab36/$FILE/silc033012_analyza.pdf)

Index spotřebitelských cen (životních nákladů) podrobné členění leden 2015 [on-line], 2015 [2015-01-15], dostupný z <https://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/160020-14>

Minimální mzda od 1. 1. 2015 [on-line], 2015 [2015-01-17], dostupný z <http://www.mpsv.cz/cs/19457>

Nejnovější ekonomické údaje, [on-line], 2015 [2015-01-25], dostupný z http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rodinne_ucty

Nejnovější ekonomické údaje, [on-line], 2015 [2015-01-25], dostupný z http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zivotni_uroven_spotreba_domacnosti_prace

Předpis č. 21/1992 Sb. Zákon o bankách [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-21>

Přehled penzijních společností povolených Českou národní bankou [on-line], 2015 [2015-01-25], dostupný z <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/kontrola/penzijni-pripojisti-doplnekove-sporeni/penzijni-spolecnosti/2014/penzijni-spolecnosti-rok-2014-16401>

Sdělení ministerstva práce a sociálních věcí o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí 2014 pro účely zákona o zaměstnanosti [on-line], 2015 [2015-01-25], dostupný z http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/sdeleni_mzda

Státní příspěvek k penzijnímu připojištění [on-line], 2015 [2015-01-15], dostupný z <http://www.mesec.cz/pojisteni/penzijni-sporeni/pruvodce/statni-prispevek-kpenzijnimu-pripojisteni/>

Zákon 96/1993 Sb. o stavebním spoření [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z <http://www.burinka.cz/cs/obchodni-podminky/zakon-o-stavebnim-sporeni/>

Zákon 267/2013 Sb. o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů [on-line], 2015 [2015-01-18], dostupný z http://www.epravo.cz/_dataPublic/sbirky/2013/sb0103-2013.pdf

Životní a existenční minimum [on-line], 2015 [2015-01-17], dostupný z <http://www.mpsv.cz/cs/11852>

Internetové stránky vybraných bank:

Oficiální stránky Air bank, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z https://www.airbank.cz/cs/pujcka/proc-pujcku-u-nas/vypocet-nove-pujcky/?cost=200000&term=78&airbid1=aff_12186

Oficiální stránky České spořitelny, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-08], dostupný z <http://www.csas.cz/>

Oficiální stránky Československé obchodní banky, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-11], dostupný z <http://www.csob.cz/cz/Stranky/default.aspx>

Oficiální stránky Eguabank, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-0], dostupný z <http://www.equabank.cz/>

Oficiální stránky Fio banky, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-08], dostupný z <http://www.fio.cz/>

Oficiální stránky GE Money banky, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-11], dostupný z <https://www.gemoney.cz/>

Oficiální stránky ING [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z <http://www.ingbank.cz/>

Oficiální stránky Komerční banky, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-08], dostupný z <http://www.kb.cz/>

Oficiální stránky mBank, S.A. [on-line], 2015 [2015-01-08], dostupný z <http://www.mbank.cz>

Oficiální stránky ČSOB .a. s. divize Poštovní spořitelna [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z <https://www.erasvet.cz/>

Oficiální stránky Sberbank, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z <http://www.sberbankcz.cz/?gclid=CKnljd6JvsQCFQEIwwodhXAAMg>
<https://www.wuestenrot.cz/>

Oficiální stránky Raiffeisen banky, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z <http://www.rb.cz/?gclid=CITZ2YiKvsQCFSYYwwodvF4A6g>

Oficiální stránky UniCredit bank, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-15], dostupný z <https://www.unicreditbank.cz/web/uvod?subID=31aa01&gclid=CIW2g8WJvsQCFSX3wgodFUcAqw>

Oficiální stránky ZUNO BANK AG [on-line], 2015 [2015-01-08], dostupný z <http://www.zuno.cz/>

Internetové stránky penzijních společností:

Oficiální stránky Allianz Penzijní společnosti, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-15], dostupný z <http://www.allianz.cz/vse-o-allianz/penzijni-spolecnost/>

Oficiální stránky AXA Penzijní společnosti, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-15], dostupný z <https://www.axa.cz/o-nas/skupina-axa/spolecnosti-skupiny-axa/penzijni-spolecnost/obsah/axa-penzijni-spole>

Oficiální stránky Conseq Penzijní společnosti, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z <http://www.mojepenze.cz/Home/About>

Oficiální stránky České spořitelny Penzijní společnosti, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z http://www.ceskapenzijni.cz/pfcs/appmanager/pfcs/pfcs?_nfpb=true&_pageLabel=subportal01&docid=pfcs/cs/sub01.xml

Oficiální stránky ČSOB Penzijní společnosti, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-15], dostupný z <http://www.csob-penze.cz/>

Oficiální stránky Komerční banky Penzijní společnosti a. s. [on-line], 2015 [2015-01-15], dostupný z <http://www.kbps.cz/o-kb-ps/kb-penzijni-spolecnost/>

Oficiální stránky NN Penzijní společnosti, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z <https://penze.nn.cz/>

Oficiální stránky Penzijní společnost České pojišťovny, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-25], dostupný z <http://www.pfcp.cz/>

Internetové stránky stavebních spořitelen:

Oficiální stránky Českomoravské stavební spořitelny, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-19], dostupný z <https://www.cmss.cz/>

Oficiální stránky Modrá pyramida stavební spořitelna a. s. [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z <https://www.modrapyramida.cz/>

Oficiální stránky Raiffeisen stavební spořitelny, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-18], dostupný z <http://www.rsts.cz/>

Oficiální stránky Stavební spořitelny České spořitelny, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-05], dostupný z <http://www.burinka.cz/>

Oficiální stránky Wüstenrot stavební spořitelny, a. s. [on-line], 2015 [2015-01-25], dostupný z <https://www.wuestenrot.cz/>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Porovnání běžných účtů vybraných bank ČR k datu 1. 11. 2014	105
Příloha 2 Porovnání spořicíh účtů vybraných bank ČR k datu leden 2015	108
Příloha 3 Porovnání termínovaných vkladů vybraných bank ČR k datu leden 2015	109
Příloha 4 Porovnání parametrů stavebních spořitelen v ČR k datu leden 2015	111
Příloha 5 Výběr klientů z databáze k 31. 12. 2014	113

Příloha 1 Porovnání běžných účtů vybraných bank ČR k datu 1. 11. 2014

	Průměrný klient	Aktivní klient	Internetový klient
ČS, a. s.			
Název účtu	Osobní účet II. ČS	I Účet	Osobní účet II. ČS
Vedení účtu/balíček	69	0	69
Odchozí platba	13,40	0	13,40
Trvalý příkaz vedení	13,40		20,10
Výběr z jiného bankomatu	45	110	10
Celkem	140,80	110	112,50
ČSOB, a. s.			
Název účtu	ČSOB Konto	ČSOB aktivní konto	Konto
Vedení účtu/balíček	55	95	55
Odchozí platba	3	0	3,60
Trvalý příkaz vedení	3		5,40
Výběr z jiného bankomatu	41	76	12
Celkem	102	171	76

	Průměrný klient	Aktivní klient	Internetový klient
Komerční banka, a. s.			
Název účtu	Můj účet	Můj účet	Můj účet
Vedení účtu/balíček	34	34	34
Odchozí platba	12	18	12
Trvalý příkaz vedení	12	36	18
Výběr z Jiného bankomatu	39	78	0
Celkem	97	166	64
AIR bank, a. s.			
Název účtu	Běžný účet malý tarif	Malý tarif	Malý tarif
Vedení účtu	0	0	0
Odchozí platba	0	0	0
Trvalý příkaz vedení	0	0	0
Výběr z jiného bankomatu	25	50	0
Celkem	25	50	0

	Průměrný klient	Aktivní klient	Internetový klient
FIO banka, a. s.			
Název účtu	FIO osobní účet	FIO osobní účet	FIO osobní účet
Vedení účtu	0	0	0
Odchozí platba	0	0	0
Trvalý příkaz vedení	0	0	0
Výběr z jiného bankomatu	30	30	0
Celkem	30	30	0
mBank, S.A.			
Název účtu	mKonto	mKonto	mKonto
Vedení účtu	0	0	0
Odchozí platba	0	0	0
Trvalý příkaz vedení	0	0	0
Výběr z jiného bankomatu	53	175	44
Celkem	53	175	44

Zdroj: vlastní zpracování dle internetových stránek jednotlivých bank v ČR, podrobněji viz seznam zdrojů

Příloha 2 Porovnání spořicíh účtů vybraných bank ČR k datu leden 2015

BANKA	Název účtu	Úroková sazba v %	Min. částka - max. částka	Roční úrok, vklad 50.000 Kč – daň 15%	Frekvence připisování úroků	Nutnost zřídít BÚ
Air Bank, a. s.	SÚ	1,10	250 tis.	470	M	ne
ČS, a. s.	Os. účet se spoř. plánem	1,0	50 tis.	427	M	ano
ČSOB, a. s.	SÚ	0,55	2 mil.	234	M	ano
Equa bank	SÚ	1,00	2 mil.	427	M	ano
GE Money, a.s.	Genius 8	0,6	100 tis.	384	M	ano
ING	ING konto	0,8	1 mil.	341	Q	ne
KB, a. s.	KS SÚ	0,05+0,15 bonus	500 tis.	43	Q	ano
mBank, S.A	eMax	0,05+bonus	neomez.	170	M	ne
Poštovní spoř.	Červené konto	0,70	50 – 250 tis.	298	M	ne
Sberbank , a.s.	BSÚ	1,63	150 tis.	697	Q	ne
UniCredit Bank	SÚ Prima	0,40	500 tis.	170	Q	ne
Wüstenrot, a.s.	Wüstenrot SÚ	1,0+bon.	30tis.-3 mil.	427	M	ne
ZUNO BANK	Spoření Plus	1,50	300 tis.	642	M	ano

Zdroj: vlastní zpracování dle internetových stránek jednotlivých bank v ČR, podrobněji viz seznam zdrojů

Příloha 3 Porovnání termínovaných vkladů vybraných ČR bank k datu leden 2015

BANKA	Název účtu	Úložka 100 tis. délka 1 rok - úrok	Úložka 100 tis. délka 3 roky - úrok	Minimální vklad v Kč	Sankce při předčasném výběru
ČSOB, a. s.	TV Plus	0,10	0,25	5000	1,5 % z výběru, vklad na 3 roky – 20% vybírané částky bez sankce, jinak 1,5%výběru
ČS, a. s.	Vkladový účet	0,10	0,30	5000	Bez sankce do 25% jistiny u 1. Výběru, jinak 0,5 až 7% z výběru dle délky splatnosti
Equa bank, a. s.	Termínovaný vklad	0,80	1,60	20000	2 % z jistiny
GE Money, a. s.	Termínovaný vklad	0,15	0,30	40000	2% p.a. do konce původně sjednané doby z vyb. částky, min. 0,5% a max. 6 %
KB, a. s.	Garantovaný vklad	0,25	0,25	5000	Nevyplátí se úrok

BANKA	Název účtu	Úložka 100 tis. délka 1 rok - úrok	Úložka 100 tis. délka 3 roky - úrok	Minimální vklad v Kč	Sankce při předčasném výběru
Sberbank, CZ, a.s..	TV k běžnému spořicímu účtu	1,03	1,23	30000	nelze
Raiffeisen Bank, a.s.	Termínovaný vklad	0,10	0,60	10000	2 %z předčasného výběru min. 1000,- Kč
UniCredit bank, a. s.	Termínovaný vklad	0,20	0,25	30000	0,5 %, min. 300 Kč
ZUNO BANK	Běžný vklad	1,10	1,25	0	Zpět všechny prostředky ne úrok

Zdroj: vlastní zpracování dle internetových stránek jednotlivých bank v ČR, podrobněji viz seznam zdrojů

Příloha 4 Porovnání parametrů stavebních spořitelen v ČR k datu leden 2015

STAVEBNÍ SPOŘITELNA	ČMSS, a. s.	Stavební spořitelna ČS, a. s.	Modrá pyramida, a. s.	Raiffeisen stavební spořitelna, a. s.	Wüstenrot, a. s.
Cílová částka	50 000	40 000	50 000	50 000	50 000
Úhrada za uzavření smlouvy	1% z CCČ, max. 15 000,- Kč	1% z CCČ	1 % z CCČ max. 10 000,- Kč	1% z CCČ, max. 15 000,- Kč	1% z CCČ, max. 30 000,- Kč
Úhrada za vedení účtu za rok	330,- Kč	310,- Kč	325,- Kč	341,- Kč	354,- Kč
Úrok z vkladů/úvěrů v %	1,3 /4,3 1,0/2,95	1,0 /3,99	1,0/3,99,3,89	1,5/4,5 1,0/3,9 0,5/2,99	1,0/3,99 0,5/1,99 0,5/3,49 0,1/2,99
Sankce při výpovědi do 6 let	0,5 % z CCČ min. 1 000,- Kč	1 % z CCČ	1 % z CCČ	1 % z CCČ min. 500,- Kč	0,9 % z CCČ
Výše úvěru bez zajištění	do 500 tis.	do 800 tis.	do 300 tis.	do 700 tis.	200 – 500 tis.

STAVEBNÍ SPOŘITELNA	ČMSS, a. s.	Stavební spořitelna ČS, a. s.	Modrá pyramida, a. s.	Raiffeisen stavební spořitelna, a. s.	Wüstenrot, a. s.
Zvýhodnění dětí	Prémie 50 % slevy z úhrady za uzavření prvotní smlouvy, max. 1000,- Kč	x	Mopísek - úrokový bonus 0,7 % do 500 tis.zůstatku, sleva 100% na poplatku za uzavření, CČ 150 tis.	x	Kamarád – do 18 let bez úhrady za uzavření, složení 1500,- Kč do 4 měs.
Zvýhodnění dospělý	x	x	Spoření třetího věku- úrokový bonus 0,7 % do 500 tis. zůstatku, sleva za úhradu 100%	x	Bonus 0,5% k tarifu Optimal

Zdroj: vlastní zpracování dle internetových stránek jednotlivých stavebních spořitel v ČR, podrobněji viz seznam zdrojů

Příloha 5 Výběr klientů z databáze k 31. 12. 2014

PŘÍLOHA 5 DATABÁZE KLIENTŮ									
Klienti ve správě ziskatele_993XXXXX_ - kancelář									
sem_S	IČ/RČ	Klient	Místo	Klient od	Typ. 	stav kontaktu	děti Typ. 	bydlení připomenut í	Příjem
1	770503xxxx	Novotný Stanislav	50351 Chlumeck n.C.	28.05.2013	zam.	Ž	2	RD	40179
2	770722xxxx	Kazda Zdeněk	50351 Chlumeck n.C.	03.06.2013	zam.	Ž	2	N	40800
3	775305xxxx	Horáková Petra	50011 Hradec Králové 11	11.06.2013	zam.	V	2	B	40260
4	781017xxxx	Černík Petr	50011 Hradec Králové 11	18.06.2013	zam.	Ž	2	B	40460
5	785413xxxx	Černíková Kateřina	50011 Hradec Králové 11	27.06.2013	zam.	V	2	RD	40170
6	771031xxxx	Bydžovský Pavel	50011 Hradec Králové	01.07.2013	zam.	Ž	2	B	40560
7	780209xxxx	Pirkl David	50011 Hradec Králové	01.07.2013	zam.	Ž	2	B	40830
8	765210xxxx	Holá Zuzana	50009 Hradec Králové 9	02.07.2013	zam.	V	2	RD	40960
9	785909xxxx	Zámišová Zdeňka	50009 Hradec Králové 9	03.07.2013	zam.	V	2	B	40760
10	770225xxxx	Korbel Josef	50008 Hradec Králové 8	06.03.2013	zam.	Ž	2	N	40259
11	755929xxxx	Rakouská Monika	50002 Hradec Králové 2	14.03.2013	zam.	V	2	B	40920
12	760904xxxx	Midloch Antonín	50002 Hradec Králové 2	25.11.2014	zam.	Ž	2	B	40650
13	761123xxxx	Frýda Karel	50002 Hradec Králové 2	08.07.2014	zam.	Ž	2	RD	40440
14	766019xxxx	Jelínková Jarmila	29001 Poděbrady 1	27.02.2014	zam.	V	2	B	40290
15	780816xxxx	Jirávký Tomáš	28908 Kněžičky	27.02.2014	zam.	Ž	2	B	40380
18	770331xxxx	Kučera Josef	28905 Žehuň	03.03.2014	zam.	Ž	2	RD	40370

19	780504xxxx	Hubáček Jiří	28903 Městec Králové	04.03.2013	zam.	Ž	2	RD	40620
20	766208xxxx	Haucková Andrea	28901 Dymokury	30.09.2014	zam.	V	2	B	40680
21	790410xxxx	Hložný Ondřej	28129 Žiželice n.C.	19.09.2013	zam.	Ž	2	N	40340
22	795716xxxx	Drápalová Renata	28126 Týnec n.L.	31.03.2014	zam.	V	2	RD	40890
23	760507xxxx	Matysov Karel	28126 Týnec n.L.	31.03.2014	zam.	Ž	2	B	40330
24	765321xxxx	Vosáhlová Lucie	27401 Slaný 1	31.03.2014	zam.	V	2	B	40820
24	765804xxxx	Pokorná Jana	27201 Kladno 1	01.04.2014	zam.	V	2	N	40690
26	770327xxxx	Rusín Benedikt	26101 Příbram 1	03.04.2014	zam.	Ž	2	B	40850
27	780909xxxx	Blažek Patrik	19900 Praha 99	08.04.2014	zam.	Ž	2	N	40550
28	750419xxxx	Ornst Evžen	19800 Praha 98	03.04.2014	zam.	Ž	2	B	40610
29	760509xxxx	Jadrný Stanislav	18100 Praha 81	21.08.2012	zam.	Ž	2	B	40530
30	765331xxxx	Midlochová Tereza	14900 Praha 415	07.06.2013	zam.	V	2	B	40560
31	771119xxxx	Vokatý Pavel	50351 Obědovice	02.02.2012	zam.	Ž	2	B	40780
32	780320xxxx	Volný Vojtěch	50351 Chlumeč n.C.	20.03.2012	zam.	Ž	2	B	40390
33	771126xxxx	Vidiečan Roman	50003 Hradec Králové 3	23.04.2012	zam.	Ž	2	B	40520
35	755112xxxx	Vlková Karolína	50351 Chlumeč n.C.	26.06.2012	zam.	V	2	B	40320
36	755428xxxx	Klozová Romana	50324 Kratonohy	02.05.2012	zam.	V	2	B	40740
37	780706xxxx	Čepelák Radek	17000 Praha 7	06.08.2012	zam.	Ž	2	N	40610
38	780731xxxx	Dvořák Miloš	50351 Chlumeč n.C.	14.08.2012	zam.	Ž	2	B	40730
39	785426xxxx	Kolbabová Martin	50012 Hradec Králové	21.08.2012	zam.	V	2	B	40860
40	785620xxxx	Marková Pavlína	28908 Běrunice	21.08.2012	zam.	V	2	B	40370

vysvětlivky:									
bydlení:	RD rodinný dům		děti: 2	počet dětí v rodině					
	B byt		typ:zam.	zaměstanecký poměr					
	nájemní byt								
			stav:	Ž ženatý					
				V vdaná					

Zdroj: interní databáze klientů pojišťovny

